survin în funcțiunile glandelor, se reflectă de obiceiu în ceeace medicii numesc „metabolismul bazal", care e cantitatea de energie emisă și utilizată în medie de trup.

Acest metabolism pare să fie controlat în mare parte de glandele adrenale și de glanda tiroidă. Oameni tineri au de-obiceiu un metabolism mai pronunțat, astfel că exercită mai multă energie decât persoanele mai în vârstă.

Uneori aceste schimbări survenite în glande, sunt atât de mari, încât aduc radicale transformări în personalitatea individului.

Avem un asemenea exemplu în regele englez Henric al V-lea, a cărui tinerețe svăpăiată a fost imortalizată de Shakespeare într'una din piesele sale, totuși, când s'a urcat pe tron, acest Henric s'a dovedit un rege înțelept, cumpătat și foarte energic. Savanții atribue această turbulență a sa, unei secreții prea bogate a glandelor și deci, unui surplus de energie fizică, pe care căuta să-l cheltuiască în tot soiul de eforturi, așa cum au făcut milioane de alți tineri înaintea lui și după el. Mai târziu, obligațiile și preocupările tronului, au absorbit complet acest surplus de energie.

Un alt exemplu de aceeaș natură a fost împărăteasa Teodora, soția marelui Justinian, care, fiică a unui îmblânzitor de animale, și-a petrecut prima tinerețe ca vânzătoare de dragoste, dar devenind printr'un capriciu al soartei împărăteasă, conduce întreaga lume romană și o conduce bine.

Un caz opus celor precedente, de modificare a funcțiunilor glandulare, cu vârsta sau cu schimbarea felului de viață — este cel al împăratului Nero. Acest descreerat monarch dăduse în tinerețe dovadă de cumpătare, de blândeță, de seriozitate și părea dornic să devină un cât mai bun cetățean. Când însă o stranie întorsătură a împrejurărilor îl aduse pe tronul imperiului roman, acest serios și capabil tânăr, deveni într'un scurt timp, cel mai descreeat și mai crud tiran.

Maximele după care puterea ar denatura caracterul celui care o posedă, nu prea au ce căuta aci. Savanții moderni sunt de părere că motivul probabil al transformării survenite în caracterul lui Nero, a fost o suprastimulație datorită hranei prea bogate, vinurilor tari și petrecerilor ce i se prezentau sub cele mai variate și mai ațâțătoare forme, — regim de viață în care a intrat imediat ce s'a urcat pe tron.

Aceste treceri dela irascibilitate la calm și invers, pot proveni dintr'o schimbare ce se petrece în aciditatea medie a organismului. Se știe doar că unele alimente produc în aparatul digestiv stări ce au darul să sporească aciditatea, pe când altele exercită o influență contrară reducând acizii și sporind substanța opusă: alcaliul.

Un expert modern, d-rul H. A. Ellis a venit în ultima vreme cu sugestia că ceeace ar diferenția indivizii, ar fi proporția de acizi și alcali pe care o au în organism.

Oamenii cu mulți acizi — crede acest savant — sunt irascibili, intrepizi, siguri de ei și le place să domine. Ei dau buni conducători de întreprinderi și buni guvernanți, dar despotismul lor îi face imposibil la colaborare.

Persoanele cu multe alcalii, pe de altă parte, sunt blajine, sentimentale, dotate cu fantezie, dar sunt foarte adesea dezordonate și nerezonabile. D-rul Ellis e de părere că ele formează majoritatea indivizilor cari au ceeace se numește „temperament artistic". Această categorie de oameni are și ea un neajuns în ce privește sănătatea, întrucât prezintă un teren foarte bun pentru tuberculoză.

O altă serie de modificări fizice, care se crede că ar avea mari influențe asupra caracterului, sunt cele ce se produc în arterele gâtului și ale corpului. Un caz reprezentativ e probabil Mussolini. In tinerețe, a fost de o extremă dezordine și nestatornicie. Rând pe rând, reporter, actor și fervent socialist, se face cunoscut ca unul dintre cei mai violenți radicali ai Europei, iar astăzi, e conservator și merge cu această nouă atitudine, până la a se strădui să reconstituiască, gloriile și ideile vechei Rome. Psichologii moderni cari îndrăsnesc să speculeze această schimbare, o atribuesc faptului că arterele lui Musolini și-ar fi pierdut elasticitatea.

Oamenii scunzi, solid construiți și de excepțională vigoare, cum e dictatorul, au de obiceiu artere largi, prin care creerul e alimentat cu sânge peste normal, ceace le dă un curaj mai mult decât obicinuit. Aceste temperamente rezultă într'o supra-activitate fizică și într'o îngroșare a arterelor, pe măsură ce individul îmbătrânește; faptul nu turbură starea generală a sănătății dar reduce treptat rația de sânge ce se pompează în creer, ideile radicaliste ale tânărului își pierd strălucirea și exuberanța și îl vedem pe nesimțite luând o atitudine cu totul opusă celei de până atunci. E foarte probabil că arterele lui Mussolini au devenit acum mai puțin elastice, că proporția în care sângele îi alimentează creerul s'a redus, apropindu-se de a italianului mijlociu, de unde a rezultat o schimbare totală de direcție în curentul opiniilor sale.

Aceeaș serie de modificări fizice explică adesea pălirea ce se remarcă la unele personalități literare sau politice, pe măsură ce îmbătrânesc. Uneori această decadență e însoțită de o sporire a credulității, stare ce ajunge chiar să frizeze ușor idioția și pe care fiziologii moderni o explică prin revărsarea în sânge a unor toxine, fie în urma unei infecții virulente, fie prin defectarea unor organe îmbătrânite, ca rinichii sau ficatul, ce nu-și mai îndeplinesc decât în parte acțiunea de purificare. Că aceste toxine invadând sângele, determină nebunia, este un fapt bine cunoscut.

Mulți demenți au fost vindecați pur și simplu prin extragerea unei măsele, care cariându-se, devenise un punct infecțios și otrăvia fluidul vital.

Dar acest gen de toxine sunt generate de germeni și în alte părți ale corpului, mai cu seamă în stomac și au aceleași repercusiuni.

Faimosul atlet John L. Sullivan pare să fi fost un asemenea caz. Mare consumator de alcool o viață întreagă, el a întreprins la bătrânețe o fantastică și intensă campanie antialcoolică; faptul indică o profundă schimbare de mentalitate, determinată poate de o mare acumulare de toxine, prin defectarea aparatului de protecție al organismului, atât din cauza bătrâneței cât și din a exceselor anterioare.

Lista s'ar putea lungi cu sute de exemple similare. Când se va ști mai mult în acest domeniu, doctorii vor putea prezice schimbările la care sunt expuși pacienții și vor putea eventual să le prevină sau să le dea o altă direcție.

R.

Apărătorul

In public se produse o rumoare când acuzatul fu invitat să vorbească. Mica sală a Curţii cu Jurî era tixită. Se judeca procesul unui asasinat.

Un artist ar fi admirat poate impresionantul tablou: juraţii în boxa din dreapta, prizonierul între doi jandarmi în stânga, pe estradă, judecătorul în roba sa roşie, cu figura palidă şi imobilă, alături, numeroşi avocaţi cu peruci albe, iar îndărătul acestora, o mare de figuri curioase. Procesul era însă mult prea pasionant pentruca cineva să poată nutri gânduri atât de mărunte.

Fantoma morţii plana asupra inculpatului, iar spiritele celor cari veniseră din curiozitate sau numai pentru a se amuza, se aflau acum sub tensiunea chestiunei ce urma să se desbată, cu toată solemnitatea legii. Era omul acesta într'adevăr vinovat de crima pentru care fusese chemat înaintea juraţilor? Şi ce-i rezerva verdictul juraţilor? Il vor trimite la spânzurătoare sau îl vor repune în situaţia pe care o ocupase în societate?

D-rul Felix Hermann Artz se stabilise cu câţiva ani înainte în oraşelul unde se desfăşura acest proces. Debilitatea soţiei sale şi dorinţa de a se consacra unor cercetări ştiinţifice — spunea el — îl făcuseră să părăsească Londra şi deşi circulau oarecari svonuri asupra unor antipatii profesionale, pe care le trezise în capitală, nu exista nimic precis, care să pledeze împotriva sa.

Era un bărbat de vre-o patruzeci de ani. Inchiriase o vilă elegantă în cel mai select cartier al oraşului. Tatăl său fusese german şi d-rul Artz prezenta caracteristicile acestei origini, în capul blond cu obraji trandafirii şi ochii de un albastru spălăcit şi în trupul mare, greu, cu tendinţe de corpolenţă. Apucăturile sale indicau un caracter blajin, iar cu femeile era încântător; vorbia tare, cu o voce foarte sonoră, în care se simţia optimismul şi în scurtă vreme îşi crease o atmosferă de simpatie în acest orăşel de provincie. Părea să fie foarte bogat, adusese cu sine o bucătăreasă admirabilă, vinuri neintrecute şi reprezenta cel mai seducător tip de bon-vivant.

Din nenorocire însă, soţia sa mică, timidă şi anemică, se ridica cu foarte puţin deasupra nulităţii. Poate că nici nu putea fi altfel, alături de o personalitate atât de dominantă ca a doctorului, ceeace n'o împiedecase totuş să lege câteva prietenii în vecinătate.

Când se iviseră primele turburări, soţul neliniştit, chemase intâiu un doctor reputat din localitate şi apoi un al doilea. Boala femeei, declaraseră aceştia, avea manifestări neplăcute dar nu era gravă. Dar, fără de veste soţia medicului murise. Certificatul semnat de către unul din ei arăta, că moartea survenise dintr'un acces de inimă — consecinţa unei îndelungate colite.

Trei luni mai târziu, când parchetul ordonase deshumarea moartei, uimirea oraşului nu mai cunoştea margini. La început, sentimentul predominant fusese indignarea. Se auzi apoi că un număr de societăţi de asigurare ceruseră să se facă o anchetă asupra acestei morţi, pentru care trebuiau să plătească un total ce depăşia suma de 50.000 lire şi se mai svoni că unul din cei doi doctori cari trataseră pe D-na Artz, fusese nemulţumit de certificatul emis de colegul său.

La deschiderea procesului, medicul legist enunţase presupunerea că moartea ar fi putut fi provocată prin administrarea vre-unui drog nou, cu caracter otrăvitor şi arătase că D-rul Artz publicase în tinereţe un studiu asupra toxicologiei. Drogul „K. 7" nu lăsa aproape nici o urmă în organism şi existau dovezi că doctorul Artz îşi procurase dela Viena un mic flacon de „K. 7". Acuzatul jura însă că după ce primise pilulele destinate unei încercări terapeutice, experimentase cu una din ele asupra unei pisici şi că aflând apoi că inventatorul perfecţionase fabricatul, lansându-l pe piaţă sub „K. 8", înapoiase prin poştă pilulele şi ceruse un flacon cu „K. 8". Din nefericire însă, reprezentantul firmei austriace care fusese chemat pentru a dovedi cumpărarea pilulelor de către D-rul Artz, cam cu un an înainte, declară că după câte ştia el, pilulele nu-i reveniseră nici prin poştă şi nici pe altă cale. In aceste împrejurări, chemarea în judecată a D-rului Artz nu mai avea nimic surprinzător.

Avocatul apărării, Hugh Percival, fusese pacientul acuzatului şi-l cunoştea bine. Hugh era un bărbat tânăr, plăcut, cu figura rotundă, fără vre-un semn exterior de agerime sau extraordinară forţă. Se revelase aproape subit şi faima sa întrecea cu mult pe a tuturor celorlalţi colegi. Metoda sa, care era poate inconştientă, consta în a trata cazul clientului său pe un ton degajat de causeur, ca şi cum ar fi expus un adevăr incontestabil în chipul cel mai dezinteresat. Nimic n'ar fi putut fi mai puţin impresionant decât figura sa — pe care licăriau ochelarii cu rame mari de baga, ce-i ascundeau întotdeauna ochii — şi trupul lung, pe care-l lăsa să se bălăbănească deasupra băncii dinaintea barei.

Colegii săi de barou obicinuiau însă să spună:

— „Când Hugh îşi scoate ochelarii, ia seama!"

Atunci când procesul ajungea la un anumit punct, îl vedeai îndreptându-şi trupul şi scoţându-şi ochelarii. Era atunci un om nou, un pachet de nervi, de vigoare electrică; dominant, cu o voce pătrunzătoare, spunea o serie de fraze de o impresionantă elocvenţă. Curtea îl asculta în cea mai desăvârşită tăcere şi chiar dacă pleda un caz dubios, era atât de apt să-l câştige, încât prea adesea adversarii săi se vedeau reduşi la disperare.

— „Dr. Artz", zise apărătorul, ridicându-şi vocea cu foarte puţin deasupra nivelului obicinuit „eşti acuzat că ţi-ai fi otrăvit soţia. E ceva adevărat în asta?"

— „E o minciună ridicolă şi fără temei", replică o voce sonoră ce vibra de indignare.

— „Bine, dar se spune că posezi cunoştinţe considerabile asupra otrăvurilor, că eşti ceeace se numeşte un toxicolog. E adevărat?"

— „E adevărat", răspunse acuzatul fără ezitare.

In sală se produse un freamăt ca de frunze.

— „Şi se spune că ţi-ai procurat substanţa numită „K. 7", de care am auzit vorbindu-se atât de mult".

— „Şi asta e adevărat", zise inculpatul.

— „Atunci", reluă apărătorul calm, nu trebue să te mire că eşti chemat să explici ce ai făcut cu flaconul „K. 7".

D-rul Artz zâmbi.

— „Desigur. Inţeleg prea bine. dar soţia mea n'a murit otrăvită".

— „Bine, dar acum nu cer să-ţi dai părerea cu privire la cauza morţii sale. Prefer să mă ocup de flaconul „K. 7".

Acuzatul făcu atunci o declaraţie clară şi succintă, în care arăta că cumpărase flaconul „K. 7" pentru o experienţă în legătură cu terapeutica bolilor de inimă, că întrebuinţase o pilulă, că apoi fabricantul anunţase perfecţionarea medicamentului sub „K. 8", ceeace-l făcuse să ambaleze flaconul, trimiţându-l înapoi la Viena. Apărătorul îi propuse pe rând diferite probabilităţi: că pachetul nu fusese bine adresat, că nu fusese suficient francat, că servitoarea trimisă cu el la poştă nu-şi îndeplinise însărcinarea. Inculpatul refuză însă toate aceste ipoteze şi cei cari n'aveau idee de cât folos pot fi unui avocat abil, de-

...ceru s'o îngrijească personal...

claraţiile sincere ale inculpatului, credeau că D-rul Artz îşi strângea singur funia în jurul gâtului. Doctorul părea însă foarte calm şi apărătorul său era în sine foarte amuzat de asta.

— „Atunci", zise el „ne mai rămân două probabilităţi; una trebue căutată în lanţul raporturilor dela d-ta la expeditor — respectiv servitoarea iar a doua, priveşte poşta. Incepând cu prima: ce-ai făcut cu pachetul, după ce l-ai adresat şi francat".

— „L-am lăsat pe scrinul din hall".

— „Cu alte câteva scrisori?"

— „Nu sunt sigur, dar cred că nu".

— „Iţi poţi aminti în care timp al zilei ai făcut asta?"

Inculpatul tăcu, îşi frecă fruntea şi răspunse:

— „Da, cred.. sunt sigur că era seara, pe la şapte... îmi amintesc acum... Se stârnise o vijelie teribilă şi ploua torenţial. Altfel mi-aş fi făcut plimbarea ca de obiceiu şi aş fi expediat eu însumi pacheţelul".

— „Vijelie? Vântul ar putea mătura orice de pe un scrin... Ce fel de scrin era?" întrebă apărătorul, luminat parcă de o inspiraţie subită.

— „O mobilă spaniolă, masivă, legată în fier".

— „S'a uitat oare cineva, pentru a vedea de n'a alunecat cumva pacheţelul după scrin lângă perete?

Figura inculpatului luă o expresie uimită, în timp ce răspundea:

— „Eu nu, pentrucă am fost închis sub această monstruoasă acuzare, mai înainte de a afla că pachetul nu ajunsese la Viena. Ce a făcut poliţia în casa mea natural că nu pot spune".

Apărătorul îşi privi clientul prin ochelari. El păru că-şi înăbuşe o exclamaţie dar se întoarse şi scoţându-şi ochelarii, ceru preşedintelui să trimită comisarul la inculpat acasă pentru a căuta îndărătul scrinului. Işi continuă apoi interogatoriul, dar lumea aştepta acum întoarcerea poliţistului iar întrebările erau puse mai mult de formă. In sală se produse o rumoare în momentul când comisarul reapăru, ţinând strâns în mână, un mic obiect. Găsise pachetul între perete şi scrin, francat şi adresat aşa cum spusese D-rul Artz. Publicul isbucni în râsete şi exclamaţii de bucurie pe care preşedintele le potoli numai cu ameninţarea de a evacua sala. Pachetul fu deschis şi în el se găsi cutiuţa. Se numărară pilulele. Una din ele fu gustată cu vârful limbei de medicul legist, care clătină din cap.

Restul procesului se scurse aproape lipsit de interes, căci marele moment trecuse. Apărătorul, fără a-şi scoate ochelarii, adresă juraţilor câteva observaţii ironice, cu privire la completa lipsă de temeinicie a argumentelor aduse de acuzare, iar procurorul, insistând asupra dreptului său de a replica, vorbi juriului o oră încheiată. Preşedintele, foarte surprins de întorsătura pe care o luaseră lucrurile, rezumă situaţia la câteva cuvinte şi ridică şedinţa.

După retragerea juriului, procurorul se apropiă de apărător:

— „Făcuşi încă una, pungaş bătrân", zise el cu vocea scăzută „ai redat societăţii încă un criminal primejdios".

— „Cred c'ar fi bine să numeri pil...ele.

— „Crezi că e vinovat, Jack?"

— „Vinovat ca un diavol! Şi nu mă îndoesc că eşti de aceeaş părere".

— „Ce? Respectabilul meu client, vinovat?! Eşti nebun!" Vocea apărătorului nu era însă tocmai fermă.

— „Cum explici tu acea subită aducere aminte, Hugh?"

— „Nu m'a frapat — nu m'am gândit la asta. Nu cumva îţi închipui că eu am înscenat-o!?"

— „Nu... poate că nu; dar e ciudat că nu şi-a amintit de toate astea, mai înainte. Aş vrea să ştiu..."

Fraza rămase neisprăvită, căci în momentul acela intrau juraţii. Discuţiile încetară brusc şi acuzatul fu reintrodus în boxa sa. Răspunzând la întrebarea obicinuită preşedintele dădu un verdict de *nevinovăţie*. O femee tânără şi frumoasă, care urmărise toate fazele procesului, îşi pierdu cunoştinţa, pe când alţii aclamau sgomotos.

Fără nici un alt comentariu, preşedintele se ridică majestuos şi părăsi sala. Se petrecu atunci un incident curios: In afară de fostul acuzat nu exista în sală nici un doctor. El anunţă cu o voce puternică şi clară, că tânăra femee care leşinase, era una din pacientele sale şi că ar fi vrut s'o îngrijească.

Hugh Percival se adresă poliţistului, spunându-i că n'avea dece să se opună la aceasta, şi se plecă împreună cu clientul său, asupra tinerei femei, care când deschise ochii, exclamă slab:

— „O, Felix! Sunt atât de fericită!"

Doctorul îşi îndreptă repede privirile asupra lui Hugh, pentru a vedea dacă acesta trăsese vre-o deducţie, dar figura apărătorului era de nepătruns, ca întotdeauna. Abia când intră în compartimentul trenului ce-l ducea înapoi spre Londra, surâsul îi dispăru de pe buze, clătină din cap şi o expresie de profundă nemulţumire i se întinse pe faţă. Părea încă foarte schimbat când ajunse acasă şi, ca niciodată, dormi foarte prost în noaptea aceea.

* * *

Trecuseră câteva luni dela această întâmplare, când Hugh suna la vila lui Artz, unde urma să cineze. Invitaţia fusese foarte cordială şi doctorul adăugase că intenţiona să părăsească în scurt timp Anglia, pentru a face o călătorie în jurul lumii, aşa că aceasta avea să fie poate ultima ocazie de a mai sta de vorbă cu fostul său apărător. Urmase un schimb de curtoasii, făgăduiala unui vechi şi renumit porto şi un cognac de pe la 1815. Hugh se grăbise să accepte şi anunţase la restaurantul baroului, că nu venia în seara aceea, fără a spune totuş, unde avea să cineze. Constată cu oarecare surprindere că era singurul oaspe, dar când doctorul începu să se scuze, el răspunse că faptul îi făcea plăcere.

Evenimentele procesului nu intrară în discuţie, decât după retragerea servitorilor.

— „Presupun" începu Hugh, „că n'ai simţit nici o nelinişte în privinţa rezultatului".

— „Nu, nici o clipă" răspunse doctorul cu un râs sgomotos. „A fost desigur foarte neplăcut faptul, că societăţile de asigurare au conceput o bănuială atât de abjectă asupra unui om ca mine, dar ştiam că nu puteam fi condamnat".

— „Şi totuş, zise Hugh, „ai fost într'o situaţie foare serioasă, până în momentul când ţi-ai amintit unde ai pus pacheţelul ce urma să fie expediat în noaptea aceea furtunoasă..." făcu o pauză şi fixându-şi privirile asupra paharului său, ca şi cum ar fi admirat culoarea într'adevăr minunată a vinului, reluă:

— „A fost poate spre norocul d-tale, că memoria te-a ajutat tocmai la momentul oportun. Dacă ai fi sugerat la instrucţie să se caute îndărătul scrinului, procurorul ar fi pus altfel acuzarea, ar fi elaborat o teorie ce nu s'ar fi putut dărâma cu aceeaş uşurinţă".

Doctorul râse iar şi zise pe un ton straniu.

— „Totul se datoreşte dibăciei d-tale de avocat, Mr. Percival. D-ta eşti cel căruia i se cuvin elogiile!"

Fu rândul lui Hugh să râdă.

— „Vinul d-tale e minunat, doctore!..." zise el în timp ce-şi golia paharul. „Am avut apoi impresia că tot timpul procesului ai ţinut cartea cea mare în manşetă. La urma urmelor, e bine în acest soiu de cazuri să te asiguri asupra rezultatului. Produsă la momentul oportun, cartea aceea avea să câştige cu siguranţă partida.

D-rul Artz râse mai mult decât oricând, în timp ce umplea paharele.

— „Dar în orice caz, am fost inocent", observă el.

— „Pentruce spui: *„în orice caz?"* verdictul o dovedeşte doar", răspunse Hugh!

— „Juraţii au procedat pe bună dreptate aşa cum au procedat, şi sper că nici apărătorul

nu se indoeşte de asta".

— „Dece m'aş indoi?" zise Hugh. „Şi pe urmă, într'un asemenea proces verdictul e cel care decide. N'ai mai putea fi judecat acum pentru crima aceea, chiar dacă ai face mărturisiri în acest sens".

Doctorul ezită o secundă, apoi replică:

— „Presupun că asta-i sigur".

— „Absolut sigur", fu răspunsul „şi chiar dacă ai avea vre-o confesiune de făcut, ai putea pleca să-ţi faci voiajul fără cea mai mică teamă, că acest proces s'ar mai putea redeschide".

— „M'am gândit întotdeauna că aşa trebue să fie, dar n'aş putea spune pentru ce doriam o confirmare".

— „Uff medic eminent", zise Hugh cu o imperceptibilă plecăciune către amfitrionul său „mai cu seamă când are o reputaţie ca a d-tale şi posedă cunoştinţe atât de vaste asupra otrăvurilor, este întotdeauna expus suspiciunilor şi atacurilor, atunci când se întâmplă ca cineva din imediata sa apropiere să moară subit şi ca el să beneficieze într'o mare măsură prin această moarte".

— „Ei, desigur!"

— „E una din neplăcerile ce ameninţă posesiunea unei puteri aproape unice astăzi".

— „Care e acea putere?"

— „Puterea de viaţă şi de moarte" zise Hugh. Apoi, ridicându-şi paharul şi savurându-i parfumul, adause: „Familia Borgilor şi toti ceilalţi otrăvitori medievali, până la Priteharzii şi Armstrongii de ieri, îmi par nişte carpaci. Individul pe care reuşiau să-l extermine, făcea să planeze asupra lor bănuiala altor trei asasinate, în care nu fuseseră câtuş de puţin amestecaţi".

— „Ce să pretinzi dela ei?" răspunse doctorul. „Singurele lor arme erau pe atunci arsenicul, antimoniul, mercurul şi balbisa — otrăvuri iritante, ce nu numai că produc simptome revelatoare, dar urme evidente în organism".

— „Individul care ar avea astăzi stupiditatea, să întrebuinţeze astfel de otrăvuri, ar merita să fie spânzurat", zise Hugh râzând.

— „Sunt de aceeaş părere", replică râzând şi el.

— „Bine că nu s'a găsit încă o otravă ştiinţifică..."

— „Pentru ce spui asta?" zise d-rul Artz.

— „Pentrucă ar da prea multă putere omului, care şi-ar putea-o procura sau prepara". Hugh îşi sorbi vinul gânditor. „Dacă ţi-ai putea extermina rivalii sau inamicii fără să deştepţi vre-o bănuială, dacă te-ai putea îmbogăţi oricând pe socoteala societăţilor de asigurare, dacă ai putea pune capăt chinuitelor vieţi ale celor bătrâni şi suferinzi din jurul tău, într'un cuvânt, dacă ai putea împrăştia moartea fără a trezi suspiciuni oriunde ţi-ar părea de cuvinţă şi dacă", aici îşi scoase ochelarii căci vorbia cu tonul acela dominant, cu care fascina tribunalul, „dacă ai fi un om foarte abil, eliberat de scrupule şi prejudecăţi stupide, Dumnezeule! Ce putere ţi-ar sta în mâini şi ce viaţă ţi s'ar deschide înainte!"

Zâmbi apoi şi exclamă ridicându-şi paharul.

— „In sănătatea d-tale, doctore!"

Apoi revenind la tonul său obicinuit, adause:

— ,Dar, spune-mi, doctore, ce fel de... de preparat ar trebui să fie?"

Doctorul umplu ambele pahare mai înainte de a răspunde:

— „E nevoie de un drog fără gust, uşor solubil în apă sau alcool, care să paralizeze inima în aşa fel, încât să înceteze de a mai bate şi să nu lase urme în stomac sau intestine; trebue deasemeni să aranjezi ca moartea să nu survină imediat la administrare. Dar iată... ţi-am ţinut o adevărată conferinţă asupra acestei pasionante chestiuni".

Hugh, care părea că băuse peste măsură, râse din nou.

— „Ce bine", zise el cu un sunet ce semăna a sughiţ, „că nu s'a ivit încă un om atât de inteligent, pentru a fabrica o asemenea substanţă".

D-rul Artz îl privi un moment şi reluă apoi:

— „D-ta, care te-ai emancipat de orice scrupul şi prejudecată stupidă, d-ta crezi că nu există un om atât de inteligent? Aşteaptă!".

Se îndreptă către un mic dulap de ţigări, îl deschise, şi apăsă pe un resort care făcu să sară un sertar secret, de unde scoase o cutiuţă neagră. Reveni lângă uşă şi dădu cutiuţa oaspelui său, care o deschise şi văzu în ea nişte pilule ovale şi ivorii.

— „Ei", zise el. „Ce-i asta?"

— „Otrava", răspunse d-rul Artz. „Nici K. 7 şi nici K. 8".

— „Intr'adevăr? Eşti sigur?"

— „Absolut".

— „N'are gust?"

— „Deloc".

— „Uşor solubil?"

— „In apă sau mai bine în alcool".

— „Paralizează inima?"

— „Suficient... pentru ceeace trebue".

— „Nu lase urme?"

— „Niciuna".

— „Dar întârzierea efectului?

— „Intre una şi două ore".

— „Doctore, eşti un geniu. Dar", adause râzând, „îmi pare bine că nu mă prenumăr printre adversarii d-tale!"

— „Ha! ha !" râse doctorul.

— „Câte pilule ai aci?"

— „Cred că vre-o douăzeci".

— „Douăzeci de vieţi? Asta-i mai mult decât poate trebui unui om o viaţă întreagă".

— ,E adevărat", zise doctorul, „dar îmi trebuesc unele pentru ca să experimentez asupra animalelor, iar altele, în utilizări terapeutice".

— „Şi acum pleci în jurul lumei?" zise Hugh.

— „Curând de tot".

— „Poate că nu singur?" remarcă avocatul zâmbind.

O umbră trecu pe faţa doctorului Artz în vreme ce răspundea:

— „Remarci şi deduci repede, prietene. E adevărat că sper să am o tovarăşe încântătoare".

Un observator atent ar fi putut vedea că la acest răspuns, Hugh încleştase pumnul stâng. Făcu o mică pauză şi reluă.

— „Vezi? Ar trebui să numeri aceste pilule şi să ţii mereu socoteală de ele, pe măsură ce le întrebuinţezi în scopurile d-tale terapeutice. Ar fi mai sigur pentru cazul că ar mai afla şi altcineva de existenţa acestei cutiuţe. Pe urmă, presupun că n'o vei lăsa aci când vei pleca ?"

In vreme ce vorbia şi mai înainte de a putea fi împiedecat, el goli cutiuţa în palma stângă şi numără pilulele una câte una, pe măsură ce le punea la loc.

— „Nouăsprezece, douăzeci, douăzecişiuna?. Erau mai multe decât credeai. Te rog fii bun şi marchează numărul pe capac".

Scoase un stylo de aur din buzunar şi-l oferi amfitrionului său.

— „Nu văd pentruce?" obiectă doctorul. „Şi te avertizez să-ţi speli mâinile în vasul acela, căci te poţi îmbolnăvi greu de tot. A venit momentul unei băuturi mai eroice" adause el, în timp ce umplea paharele cu cognac şi apoi răspunzând gestului făcut de Hugh: — „Marchează d-ta cutiuţa cu pilule, dacă vrei".

Fără să mai spună ceva, Hugh scrise cifra „21" pe cutie şi o întinse doctorului.

— „După un porto atât de minunat, vine acest miraculos brandy", observă el. „O să-mi trebuiască mult pentru a uita această masă. Dar, îmi dai voe să-ţi amintesc că sunt fumător?"

D-rul Artz se îndepărtă cu mişcări cam nesigure, pentru a lua ţigări şi pentru a pune cutiuţa la locul ei.

In clipa, în care acesta se ridicase, Hugh, care-l observa cu încordare, îşi părăsi şi el scaunul şi cu o expresie de asprime pe figura de obiceiu blajină, lăsă să cadă o pilulă mică şi albă, pe care o ţinuse ascunsă în palma stângă, — în paharul cu cognac; porni în urmă după doctor, apropiindu-se de dulăpiorul în care se aflau ţigările. Alesul acestora luă multă vreme căci Hugh puse mai întâi mâna pe una dar o lăsă, pentruca, după o îndelungă ezitare, să se oprească la alta. Apoi prinse să examineze un portret punând amfitrionului diferite întrebări asupra picturei.

Când reveniră la masă, Hugh îşi clătină paharul.

— „Minunat parfum" zise el. „Asta-i într'adevăr băutura eroilor".

D-rul Artz făcea parte din şcoala celor cari credeau că cognacul trebue puţin încălzit; cuprinse deci paharul între palme, făcând conţinutul să se învârtească.

— „Veritabil cognac napoleonic" zise el. „Şi asta e ultima sticlă".

— „Ultima sticlă?" zise Hugh pe un ton de profundă reflecţiune, „atunci... înainte!".

Goliră paharele şi aproape imediat, Hugh se ridică luându-şi rămas bun.

— „Dece atât de curând?" exclama gazda sa"... „Noaptea deabea începe".

— „Pentru d-ta" fu răspunsul. ,Eu însă, am de făcut faţă unui „mâine". Scrisori de rezolvat" adause el ca şi cum ar fi fost nevoie de o explicaţie.

* * *

Consternarea a fost mare a doua zi în rândurile baroului, când s'a aflat că d-rul Artz, eroul recentului proces criminalistic, murise subit în cursul nopţii, printr'un acces de inimă.

Hugh Percival apăra un alt inculpat şi după părerea tuturor fusese mai strălucit şi mai fascinant decât oricând. Deaceea colegii săi nu-şi puteau explica hotărîrea avocatului, când aflară că nu va mai apăra niciodată la bară, ca apărător într'un proces de crimă.

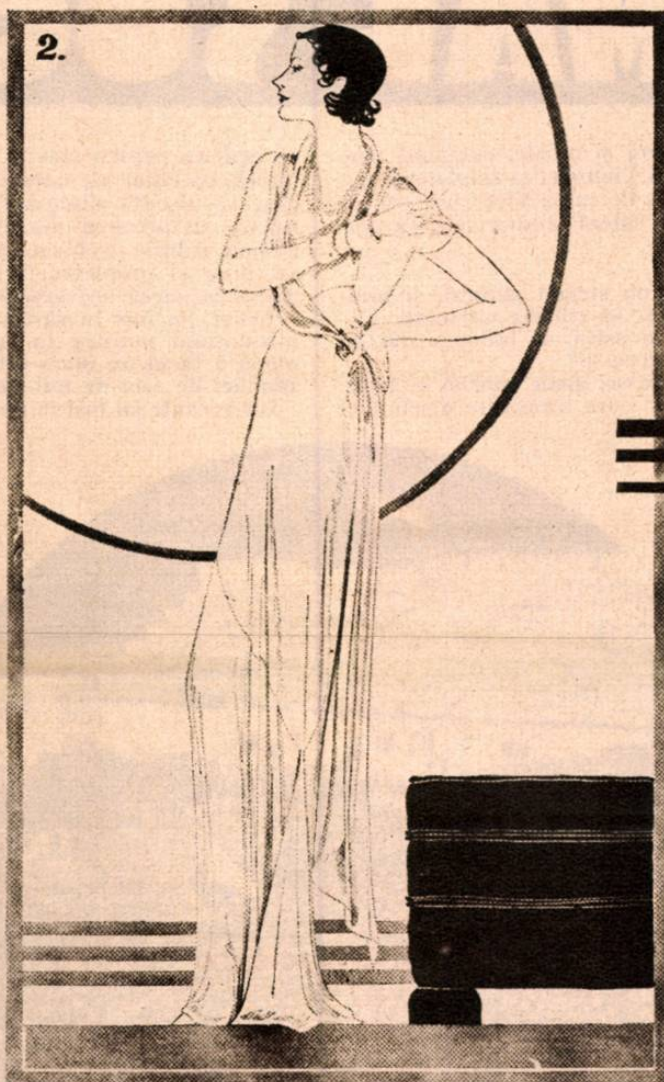
— „Mă surmenează", declarase el prietenilor săi.

Trad. de E. A.

MODĂ

Toaletă de după amiazi din crepe-romain verde

Toaletă de seară din crepe-satin gris-argent

Rochie de zi dintr'un satin reiat în diagonale

S'AR *părea că în sezonul acesta, linia taliei oscilează.* Aceasta a fost ideea pe care mi-a sugerat-o Parisul şi în special Patou — la apariţia colecţiilor de iarnă. E adevărat că majoritatea marilor case au rămas credincioase taliei normale şi chiar deasupra acestui nivel, dar Jean Patou apare cu o talie foarte pronunţat joasă şi prin aceasta se înţelege că ea se plasează direct pe osul şoldurilor. Trăsătura aceasta, care surprinde întrucâtva, deşi nu seamănă cu linia largă de acum şase-şapte ani, indică o radicală depărtare de Empire, Directorie şi alte linii în acest gen.

In celelalte privinţe, modeliştii lucrează tot pe aceeaş temă, care mulează bustul într'o ajustare, ce se prelungeşte cel puţin până la genunchi, unde introduce o oarecare amploare, dar cu multă subtilitate. Lungimea jupelor nu s'a schimbat aproape deloc, ele se ridică cu vre-o treizeci de centimetri dela pământ, la rochiile de zi şi ating pământul la toaletele de seară.

Linia decolteurilor e în continuă ascensiune, prezentând o evidentă intenţie de a masca oasele dela baza gâtului, după cum puteţi constata din schiţa No. 1 pe care o dam aci, foarte originală prin gulerul ei montant, prin efectul de bolerou şi prin jupa ce se prelungeşte cu mai mult de o palmă, peste linia taliei. Mânecile continuă să prezinte infinita varietate de anul trecut.

Negrul şi-a reluat domnia în iarna aceasta, iar roşul a devenit inevitabil, întrucât apare în fiecare colecţie pariziană şi variază dela nuanţele vinului vechiu, trecând prin tonuri mai vii de carmin, până la culoarea flacării. Patou însă, s'a declarat împotriva roşului, lansând maron-ul său medieval şi un rose-thé, ce se bucură de mult succes. Griul de diferite nuanţe pare să aibă o întrebuinţare ceva mai largă decât deobiceiu. Astfel, Lenief a ales un gri argintiu pentru rochia de seară, pe care o redăm în schiţa No. 2, confecţionată dintr'o mătase grea, şi unde veţi observa că drapajul unui şal lăţeşte umerii, lăsând totuş descoperit un decoltaj foarte adânc în spate.

Tocă de catifea

Tunicile reapar pe orizontul modei, iar silueta „princesse" eliminează în mare parte cordoanele.

Catifelele şi satinurile în tonuri închise predomină în seria toaletelor de seară, dar asta nu înseamnă că veţi evita dantelele mărunte şi faiurile grele, pe care le propun multe din marile case de confecţiuni. Ca garnituri în acest domeniu, Mainbocher vă propune panglici şi flori, pe care le aplică cu inimitabila-i ingeniozitate, iar Molyneux, penajuri ce tivesc decolteul, dând o delicată reliefare gâtului.

Un eveniment de mare senzaţie sunt mănuşile de catifea, care natural, se poartă tot seara: de obiceiu scurte sau cel mult de 12 nasturi, ele sunt confecţionate dintr'o catifea atât de fină, încât se pot strânge într'o mingie extrem de mică. Cele mai frumoase modele se resimt de inspiraţia Renaşterei.

Şi acum, care va fi atitudinea elegantei înaintea acestor noutăţi, pe care le lansează Parisul? Vom vedea o desvoltare a celor mai acceptabile din ideile prezente şi probabil, de-acum în câteva luni, nici o schimbare mai radicală afară de efortul lui Patou, de a coborî linia taliei.

YVETTE

OMUL E ANIMAL SOCIABIL

LUMEA s'a masat ca o pastă neagră şi moale, ocupând porţiunea din bulevard, dintre calea Victoriei şi ministerul comunicaţiilor. Circulaţia s'a oprit. Pe calea Victoriei, vin, în front de câte şase, puhoaie de oameni, săteni şi târgoveţi, cu placarde enorme, cu steaguri...

Revoluţie?...

Din când în când, cineva lansează un strigăt gutural, şi mulţimea răspunde cu urale prelungi, ce fac să vibreze vitrinele.

Ce s'a întâmplat? Ce vrea Capitala noastră, de obiceiu atât de somnolentă?... Ce înseamnă fierberea aceasta?

Ai crede că se regisează un film de masse, iluzie sporită de haut-parleur-ul din dreptul Cercului Militar, care transmite discursuri violente. Membrana megafonului înfuriat, zbârnâie şi scuipă pe auditori cu ameninţări şi huiduieli. Piaţa Cercului Militar e neagră de lume. Deşi aglomeraţia pe bulevard este excesivă, alte rânduri de oameni vin să îngroaşe pasta aceasta umană.

La un moment dat, sub presiunea mulţimii, o vitrină sare în ţăndări....

Şi-a pierdut oare românul răbdarea? E începutul revoluţiei, ce va aduce o viaţă nouă, poate mai bună, poate mai rea?...

Aşa s'ar întreba desigur, un om venit de departe, cu avionul şi care s'ar lansa deodată cu o paraşută, în mijlocul acestei mulţimi, ce freamătă de patru ceasuri în stradă..

Noi ştim însă cu toţii, că nu e decât una din acele numeroase întruniri politice, „cu manifestaţie" ce se ţin la Bucureşti aproape în fiecare Dumin,ecă, pentruca liniştea de a doua zi a Capitalei, să pară tot ce poate fi mai „în ordine" şi mai calm. A fost pur şi simplu o întrunire la Eforia, aşa cum altele se ţin la Dacia, cu discursuri destrăbălate şi ţărani aduşi din satele vecine.

Până la răsboiu, politica era ocupaţia câtorva individualităţi izolate. Câţiva bogătaşi aveau monopolul exclusiv al binelui obştesc. Restul, mulţimea păstorită, se gândia la nevoi mărunte, la grijile de toate zilele ale fiecăruia, şi nu se îngrijia prea mult, de modul cum e condusă.

După răsboiu însă, politica a devenit a masselor, — ca şi diplomaţia de altfel. (Vezi adevăratele romane-foiletoane scrise de ziare asupra recentei „crize dela Sinaia", care a pasionat atât de puternic opinia publică, nu numai prin latura internă, dar şi prin chestiunile diplomatice şi de politică externă, ridicate de această criză!) In adevăr, după răsboiu, nu numai la noi, dar în toate statele, mulţimi enorme luară parte la marile întruniri şi manifestaţii ale diferitelor partide politice. Spre deosebire de cetăţeanul antebelic, omul de azi nu mai e preocupat de interesele lui personale, de traiul familiei sale, de meseria sa. El nu se mai gândeşte numai cum să-şi amelioreze viaţa lui ca individ, sau cel mult viaţa familiei sale, ci îl interesează, îl pasionează chiar, soluţiunile ce se propun pentru marile probleme ale colectivităţii, ale statului întreg, ba chiar ale umanităţii, luând parte activă la întrunirile la care se discută situaţia financiară a unei ţări sau a unui continent, stabilizarea monetară sau inflaţia, fascismul sau comunismul, subtile probleme de politică externă, pacte de neagresiune ba chiar şi problema fericirii generale, sub aspectele ei: dezarmarea şi pacea universală.

Astfel, au fost în răstimpul dela războiu şi până azi, mari manifestaţiuni politice în capitalele europene; mulţimea mussoliniană a făcut un marş asupra Romei; în Germania, hitleriştii ţin adunări de zeci de mii de persoane sub cerul liber...

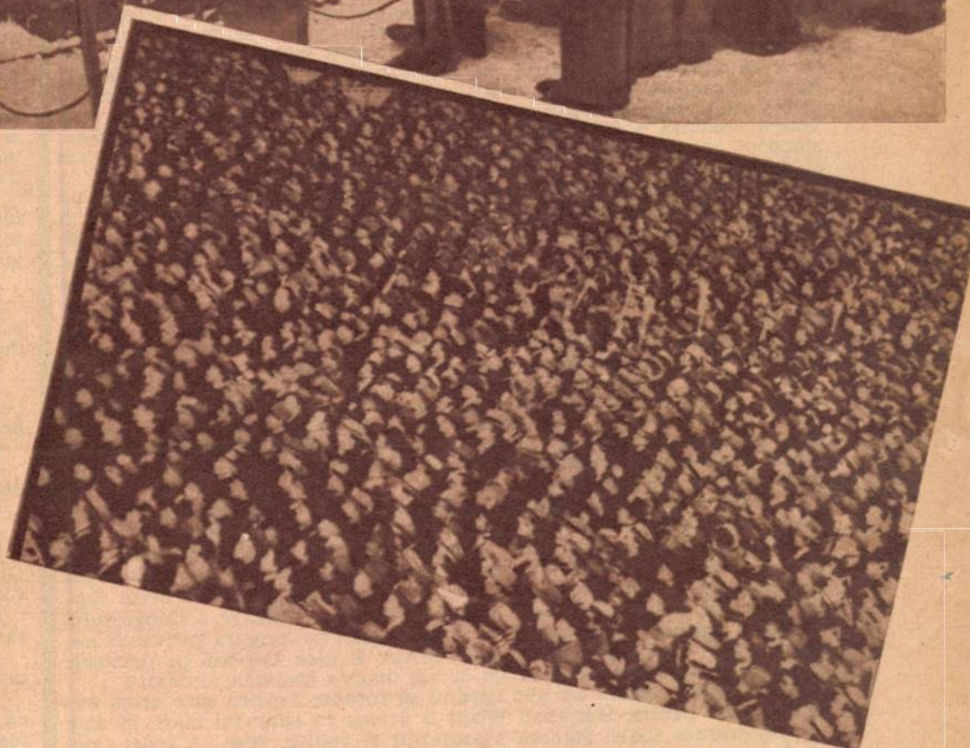
Interesante au fost la noi, marile întruniri publice ale partidului naţional-ţărănist, ţinute în Ardeal. Imagini surprinzătoare, din timpul adunării dela Alba Iulia, ne joacă încă înaintea ochilor. Şoselele erau pline de coloane şi de grupuri de săteni, ce Ardealului. Erau sătenii extenuaţi, ce rămâneau în şanţurile şoselei, ca trenarzii din timpul retragerii în Moldova. Pentru cine, pentru ce anume sufereau acest calvar, sătenii din Ardeal? Ce ideal urmăreau?

Altădată, pionierii Ameri-

Stânga şi jos: *Un orator bun, poate electriza marile masse, cu câteva cuvinte, spuse pe înţelesul tuturor.*

cei îndurau astfel de osânde ce singuri şi le impuneau, în goana lor după aur. Dar sătenii ce veneau spre Alba Iulia, nu urmăreau decât o imaterială idee politică, un ideal descărnat de orice interes personal: voiau mai mult bine obştesc!

Elanul masselor actuale, e mai altruist, mai dramatic.

Mulţimile suferă de un fel de sete a intelectului de politică, de idei şi lămuriri social-politice. In adevăr, pe drumurile ardelene, coloanele cu steaguri şi prapori, cu muzici şi ramuri verzi, ce se duc la întrunirile politice, de îndată ce întâlnesc un automobil cu fruntaşi politici, isbucnesc în urale şi strigă:

— Manifestaţii!... Manifestaţii!...

Sute de mâini se întind spre fruntaşi, şi unii ţărani tineri, sar pe scările maşinei, în plină viteză.

Ei cer manifeste politice, cărora le zic „manifestaţii!"...

In timpul ultimei campanii electorale am însoţit pe unii politiciani în turneele lor la ţară.

In vechiul regat există aceiaşi aviditate a ţăranului, de manifeste, de apeluri, programe, ziare şi toate imprimatele de ordin politic. Mulţimea e avidă să se lămurească. Tipul cetăţeanului turmentat, care întreba pe alţii cu cine trebue să voteze, pare pe punctul de-a dispărea. Trezită de votul universal, conştiinţa politică a masselor se relevă în furia cu care lumea participă la întruniri şi absoarbe literatura politicianistă.

Pe drumuri de ţară, am văzut venind spre centrele unde se ţineau întruniri, lungi şiruri de căruţe, trase de cai piperniciţi dela munte, de bivoli, de asini; autobuze; pâlcuri pedestre, de oameni cu liliac la pălărie, cu eşarfe tricolore. Unele coloane de acestea au trâmbiţaşi în frunte, altele vin cu preoţi, ţinând crucea în mână. Mai ales în Ardeal, adunările populare sunt impozante şi pitoreşti. Sosirea sătenilor în tot felul de costume naţionale, pare un cortegiu etnografic...

In regat, când sosesc fruntaşii la locul de întrunire, o ceată de flăcăi călări, le iese înainte, formând escortă automobilelor. Pe alocuri, această ceată are o adevărată împestriţare de Vicleim, căpătând ceva de mister dramatic elementar. Am văzut astfel, printre sătenii cari ies înaintea fruntaşilor, unii călăreţi cu bărbi false, cu steguleţe în mâini, cu căciuliţe ornate în tot felul. Alatădată, în Dolj, în timpul recentelor alegeri din cortegiul unui ministru, făcea parte un flăcău îmbrăcat femeeşte, cu năframă roşie pe cap, cu iie, fotă, ciorapi negri de damă — şi călare !... Fu luat la început drept femee, — o rurală Jeană d'Arc a alegerilor doljene; — ni s'a explicat însă mai târziu, că e un element „hazliu", în cortegiul ce întâmpină pe ministru, cu chiote de frenetică veselie... Veniau ca la o sărbătoare dionisiacă...

SANDU VORNEA

Dăm în aceste pagini, câteva fotografii luate în toată lumea şi reprezentând câteva adunări monstre de oameni. Din aceştia, cel mult 30 la sută sunt aduşi de un ideal. Restul face parte din marea armată „Gură-Cască".

X-O ROMANUL VIITORULUI

Leone Talmantini

6)

— Şi se va putea face fără Xavier vreun lucru de seamă?...

Inginerul Filister zise răspicat, spre a pune capăt acestei scene penibile.

— Domnişoară Olivia, noi alegem pe inginerul Whitt ca preşedinte al Comitetului Politic şi-ţi lăsăm dumitale deplină libertate, până la alegerea unui preşedinte. Alegerea preşedintelui nu se poate face fără votul unanim al oraşelor, adică şi al oraşului Marianna. Domnişoară Olivia, *nu există altă soluţie.*

Se făcu tăcere. Toţi aşteptau răspunsul Oliviei.

Dar fata, frământându-şi mâinile nu avea curajul să grăiască ceeace-i chinuia mintea. Cum să spue că alegerea unui preşedinte al Comitetului Politic va împiedica alegerea unui preşedine după acel principiu recomandat de Pi, căci Comitetul Politic va fi todeauna de partea preşedintelui lui? Cum să destăinuiască teama ei că Whitt, care va fi cu siguranţă ales acum, va deţine definitiv puterea asupra oraşului Marianna, pe care-l va putea asfixia şi otrăvi în câteva secunde — la cea mai mică bănuială împotriva lui Xavier?... Cum să dea pe faţă marea credinţă a bătrânului Pi, care presimţindu-şi cu mult înainte, sfârşitul, se spovedise fetei lui şi murise în acea ne mai pomenită furie şi desperare?...

Inginerul Santio ghici din turburarea Oliviei că nu era stăpână pe toate mijloacele ei şi ascunde lucruri prea însemnate, ca să poată fi liniştită. Desigur, era preocupată şi de destinul ei, mireasă neaşteptată, dar în adâncul propriei fiinţe, ascundea de bună seamă ceva mult mai însemnat. Inginerul Whitt era un bărbat pe care nici o fată din cele patru oraşe nu l-ar fi îndepărtat, dar dacă în sbuciumul Oliviei se ascundea o pasiune mult mai nobilă decât dorinţa ei personală?... Să fie vre-o legătură între testamentul bătrânului Pi, care cerea un mântuitor omenirii şi sbuciumul Oliviei care refuza să fie azi mireasa lui Whitt?...

Nici figura încruntată, nesinceră, bănuitoare, a inginerului Filister şi nici măcar seninătatea biruitoare a inginerului Whitt, nu-i plăceau prea mult lui Santio, care cerceta pieziş cu coada ochilor... De aceia, deşi de curând primit în sânul Comitetului, deşi încredinţat că inginerul Whitt are şi dreptul şi însuşirile de a priveghea la destinele Omenirii, după o clipă de gândire zise:

— Cred că refuzul colegului din Marianna de a veni în mijlocul nostru e dureros şi penibil mai cu seamă din punct de vedere istoric. De ce să ne pripim?... Cum orice măsură e menită să fie provizorie, propun să lăsăm vacant şi locul de preşedinte al Comitetului Politic. Fie că vom putea împlini sau nu testamentul preşedintelui Pi a cărui făptură se află încă în mijlocul nostru, până la o hotărîre a Congresului Oraşelor (cărora va trebui să le vorbim deschis) singura persoană nepărtinitoare cred că e domnişoara Olivia. E încă stăpână pe destinele şi fiinţa ei. Şi destinele ei să fie de azi înainte destinele Omenirii.

Câteva clipe nimeni nu avu curajul să turbure liniştea care urmă cuvintelor lui Santio. Inginerul Whitt îl privea cu ochii lui mari, în care se concentrase toată puterea inteligenţii şi voinţii, spre a ghici sau simţi dacă nu se ascunde şi altceva decât ceeace grăise.

Să fi fost Santio un tainic partizan al inginerului Mariannei?

In tăcere răsună blând, dar nehotărât glasul copilăresc al Oliviei:

— Voi ţine cu nepărtinire şi luare aminte locul tatălui meu. N'am de cât 12 ani. Dar nu mai veghează mintea şi voinţa mea — ci a lumii. Nu trebue să murim!... Tata m'a sortit aceluia care va mântui omenirea. Il aştept.

CAP. IV
POVESTEA VIEŢII E UN CERC

Când a pornit din Hawai dela Prezidenţie, sunetul vioos al gongului subţire, de argint, toate oraşele s'au bucurat. In Cap-Verde, Ceylon şi Marianna echipele de lucru s'au oprit o clipă şi oamenii au schimbat între ei câteva cuvinte.

— Whitt?...

— Da, Whitt.

— Olivia nu va mai dansa!...

— Nu. Cel puţin un an. Până va da un urmaş lui Whit.

Nimeni (în afară de membrii Comitetului Politic) nu bănuia că bătrânul Pi frânsese tradiţia de a preda puterile prezidenţiale inginerului-şef al laboratoarelor chimice din Hawai odată cu mâna fiicei lui, că fusese cuprins de o furie ciudată şi prevestise sfârşitul foarte apropiat al omenirii. Nimeni nu ştia că'n locul bătrânului Pi domnea fata lui, Olivia, mireasă în adăstarea mirelui necunoscut — şi prezenţa ei în scaunul prezidenţial avea menirea să amintească pururi celor patru conductori ai Oraşelor că-i aşteaptă o moarte cumplită, pe ei şi pe ceilalţi oameni, dacă nu găsesc în ultima energie a conştiinţei lor şi foarte curând un mijloc de mântuire.

Inginerul Whitt în timp ce ascensorul particular urca spre laboratoare, zise tare, declamând ca un actor:

— Olivia!... Mireasă a morţii!...

Şi râse.

Când ajunse în biroul lui, se simţi dezorientat. Aruncă o privire asupra hărţiilor de pe masă, asupra retortelor şi fiolelor din laboratoarele alăturate de micul lui laborator — şi toate preocupările dinainte de a se fi dus la prezidenţie i se părură acum copilăreşti. Lucrările de analiză ale apei de mare, calculul urmelor de metal, metodele şi amestecurile care ar simplifica munca uzinelor din Marianna sau le-ar face cu totul nefolositoare, îl plictisiră.

Ii lipsea ceva.

Olivia?

Inginerul Whitt îşi da seama că Olivia reprezenta numai un dar — meritat prin urcarea lui pe scaunul prezidenţial. El, om hiper-civilizat, nu putea îngădui în fiinţa lui prejudecata că fata măslinie a fostului preşedinte ar poseda farmecele voluptăţii mai mari sau diferite de ale copilelor de 12 ani din celelalte oraşe.... Iar întrucât în făptură a păstrat câteva semne terestre dela mama ei din Marianna, Olivia era mai nedesăvârşită ca oricare din fetele din Hawai.

Deasupra mesii lui de lucru, zbârnăi de două ori butonul de lângă clopoţelul de cristal. Whitt se'ndreptă spre uşa care da în laboratoarele mari şi adăstă. Uşa se deschise şi cu o fiolă'n mâna dreaptă se ivi Lucia, secretara.

— Putem felicita pe d-nul Preşedinte? surâse ea cu ochii mari, ca două lacuri de apă verde în chipul oval cu fruntea bombată şi albă ca de fildeş.

Mâna-i tremura şi licoarea albăstrue din fundul eprubetei se clătină şi ea, ca o altă simţire.

Whitt, cu ochii în jos, tăcu. Chipul lui alb, se încruntă puţin, abia văzut. Dar Lucia îşi dete seama. Puse fiola pe masă şi apropiindu-se, se lipi de el. Cu mânuţele ca două flori cu cinci petale albe risipite pe umerii lui, îl privi drept adăstând să ridice ochii, să-i citească sufletul. Cu o furie neobicinuită aproape instinct, o cuprinse cu braţele-i mici şi tremurând o lipi toată de el. O clipă înmărmuriră amândoi, unică făptură cu două capete apropiate. Apoi, suspinând uşor, Lucia voi să se depărteze. Dar Whitt cu o jumătate de pas înfrigurat înainte o lipi iar şi mai strâns de el, şoptind cu un şuer:

— Incă.

Lucia se supuse. Fulgerul mut mai trecu odată cutremurând statuia lor înlănţuită, mută — şi Lucia rămase nemişcată. Whitt o privi drept în cohi:

— Lucia, te-am chinuit...

— O! Nu! Whitt!.. Dar când ştiu că cel puţin pentru un an vei avea pe Olivia care e mai mult mariannă, îmi închipui că poate mă vei prefera — că mă preferi de pe-acum.

Ori când vei voi Whitt, mă poţi chema la tine..: Voi veni.

— Iubire?... Intradevăr, Lucia?... La 18 ani mai ai astfel de prejudecăţi?...

Lucia privi în jos, gânditoare, apoi ridicând capul zise:

— Şi dacă ar fi iubire, Whitt? Noi femeile la 25 de ani încetăm de a fi femei şi suntem numai oameni. Voi până la 40 sunteţi tot bărbaţi. O! Whitt!... Aceşti câţiva ani, cei din urmă ai simţirii mele, cât aşi voi să te pot iubi!... Dar pleci...

Whitt luându-i mâinile, privi adânc în ochii inteligenţi ai Luciei în care simţirea trecea din când în când ca o ameţeală şi un abur verzui:

— Lucia, încă nu ţi-ai stârpit aceste vechi instincte?... Eşti şi tu o mariannă?...

— Poate că da Whitt, fără să vreau, fără să ştiu. Am ajuns să cred că noi femeile, suntem fiinţe inferioare: *tragem înapoi*, cum am mai fost, unde am mai fost. Mergem înainte, numai întru cât ne iau bărbaţii cu ei. Whitt, lasă-mă să te iubesc — o, mai cu seamă acum când simt că te pierd!

Whitt nu răspunse. Lucia puse iar mâinile mici pe umerii lui, dar nu se lipi de el. Privirile ei îl învăluiră într'o dulce nelinişte.

Inginerul enervat, şopti:

— Am început să-mi pierd şi eu încrederea, Lucia. Parcă mă prostesc!... Nu mai văd limpede... Căci nu-mi vine să cred că toţi în jurul meu, femei şi bărbaţi, şi-au lăpădat anume inteligenţa şi luciditatea!

Apoi ne mai fiind în stare să se reţie:

— Ştii ce s'a petrecut la Prezidenţie?... *N'am fost numit Preşedinte, Lucia!...* Bătrânul Pi a murit, cu o profeţie sinistră pe buze: că suntem ameninţaţi de moarte şi oraşele noastre vor fi în curând morminte de sticlă.

— E de crezut? murmură Lucia, cu ochii verzi mari deschişi, speriată deodată.

— Xavier din Marianna deşi de mult ştie că oraşul lui e în puterea noastră şi eu voi lua locul lui Pi, nici n'a venit la Prezidenţie. El ce aşteaptă? Ce ştie de-i e totul atât de indiferent?

Whitt respiră adânc, ca spre a goni din el o grea apăsare. Nu izbuti. Şi încercă să-şi descarce copleşirea umblând prin odae. Apoi mişcând mâinile mici, de parcă ar fi voit să zboare sau să înoate, departe, cât mai departe de această atmosferă otrăvită de neştiinţă şi teamă, urmă:

— Manido din Cap-Verde s'a sinucis. A fost găsit mort lângă generatorul A. La Comitetul Politic i-a ţinut locul Santio, inginerul-secund, cu ochii pieziş. Să fie numai un caz de neurastenie? Nici eu nu ştiu ce să mai cred... Cei de la electricitate au fost todeauna nervoşi...

Lucia privindu-l, zise:

— O! Whitt şi tu eşti nervos de câtăva vreme... Nu vrei să vorbeşti cu doctorul Harvester?... Să-l vestesc?...

Şi Lucia neprimind nici un răspuns, şovăi o clipă apoi trecu alături, în cabina de comunicaţii. I se auzi glasul limpede şi împăcat. Apoi se întoarse:

— Du-te repede Whitt! Doctorul Harvester te aşteaptă! N'are multă vreme. Era cât pe-aci să plece. A fost chemat, dacă am înţeles bine, în Marianna...

Şi cum Whitt cu faţa încruntată şi buzele strânse umbla nehotărît prin odae, Lucia îl împinse încet spre uşe:

— Du-te, dragule! Ascensorul 3, transversal 5... Ştii că doctorul Harvester locueşte la capătul celălat al oraşului, lângă peretele B, la fund, aproape de peştii care s'au adunat la lumina cristalelor lui. Eu nu plec, Whitt. Te aştept aici şi după schimbul echipelor. Şi să vii înapoi voios! Imi dai voe să te îmbrăţişez?... Cum făceau soţiile credincioase de acum o sută de mii de ani!

Şi cu această glumă în care tremura totuş un adevăr, Lucia işi lipi ovalul rece de ovalul parcă şi mai rece al lui Whitt.
Dar în ochii verzi ai femeii iubitoare, se iviră brusc câteva constelaţii de bucurie.

* * *

In drum spre doctorul Harvester, inginerul Whitt se încrucişă cu ascensoarele pline de oamenii din Hawai, care se duceau, cântând în cor, spre laboratoare şi birouri. Era ora 5, când după ora terestră păstrată ca o tradiţie, răsăria odinioară soarele aproape alb de incadescenţă, deasupra munţior, mărilor, oraşelor de piatră, peste pădurile şi holdele de grâne ale ţarinelor nesfârşite. Acum răsare un Astru aproape stins, de culoarea aramei şi în curând va răsări un soare mort, de culoarea tuciului şi a cenuşii. Dar oamenii au păstrat în inimile lor amintirea răsăritului de soare asemenea pasărilor cari şi'n coliviile întunecate piuiau şi chiuiau în zorii zilei nevăzute.
Din două în două minute treceau fulgerător in sus pe dinainte ascensorului inginerului-şef, sau transversal şi oblic, ascensoarele publice iluminate — şi corurile bărbaţilor răsunau de departe ca o amintire milenară:

Bărbaţi întregi, cu braţe tari
Şi coapse oţelite
Noi zmulgem munţilor avari
Granite, marmuri, gresii mari —
Oraşe făurite!...

Şi se mai auzia ecoul ca un ciclon în Oraşul rotund de cristal:

— Oraşe făurite!

Corurile fetelor şi femeilor legănau în glasurile lor ca o adiere, legende aproape ne'nţelese:

Când ne-am iubit în lan de grâu
Stele cădeau în vale
Pluteau şi scăpărau în râu
Şi'n mare se'nnecau, în hău —
Şi în privirile tale!

Şi amintirea uitată se ivia din timpii care de mult nu mai erau, nălucind:

Şi în privirile tale!

— Nu vor uita niciodată?... se'ntreabă inginerul Whitt. Trăesc de mii de ani aceşti oameni în fundul apelor, şi tot mai cântă munţii, grâul şi stelele! Numai mariannii?... *Toţi* oamenii sunt barbari, chiar cei mai lucizi, din Hawai, Oraşul-Capitală. N'au uitat, nu pot uita c'au trăit odată pe pământ. Inteligenţa nu le-a folosit la nimic. Au rămas tot vechile gorile terestre! Le-au rămas în sânge duhurile munţilor şi mirezmele pădurilor. Ţin minte şi-şi trec unul altuia, în milenii, odată cu carnea făpturii lor, amintirea!...
Şi inginerul Whitt îşi zise că dacă n'ar fi înnebunit şi bătrânul Pi în ajunul morţii, poate că el, noul Preşedinte, ar fi găsit mijlocul să ducă Omenirea spre suprema civilizaţie, stârpind orice urmă terestră, schimbând rânduiala orelor după alte semne, submarine, interzicând corurile cu legende şi basme pământeşti, îndepărtând dela procreare indivizii cu instincte şi micşorând însfârşit numărul oamenilor la câţiva indivizi de geniu, prin eliminarea, poate, totală a genului femenin, conservator şi reacţionar.
Doctorul Harvester, pântecos, cu faţa apoplectică, eşi întru întâmpinarea inginerului Whitt. Il bătu pe umăr cu bună voinţă:
— Nu-ţi face inimă rea, Whitt! Al tău e viitorul. Olivia va renunţa singură la scaunul prezidenţial, care nu-i foloseşte la nimic şi se va grăbi să-şi aleagă repede soţul, de care te asigur, cu sângele, glandele, părul ei fierbinte, are mare şi urgentă nevoe! Mariannele n'au suferit niciodată de prea mult intelect şi instinctele lor n'au fost niciodată îndestul de satisfăcute, hahaha!... Vino repede să vezi niste peşti, Whitt, să juri că sunt oameni în miniatură. Numai privirea lor e cam idioată...
Şi cu braţul miniatural pe după grumajii inginerului Whitt îl duse prin câteva săli de suferinzi şi alte săli de operaţii, apoi coborîră trepte în spirală, şi se opriră într'o odae circulară cu un mare bazin la mijloc şi numeroase colivii acvatice în pereţi.
— Medicii şi doctoresele care lucrează sus, în sălile de operaţie şi în drogheriile institutului, cunosc acest admirabil refugiu marian?... întrebă inginer Whitt.
— O! Nu!... De altfel nici nu i-ar interesa... Aci, în afară de dumneata acum, iubite Whitt, n'a mai fost decât bătrânul Pi, câteva zile după alegerea lui ca preşedinte. Aci nu vine nimeni. E laboratorul meu secret.
— Alchimia dumitale?... zise ironic inginerul. Şi ce minuni ai iscodit?... Să vedem. Am venit la dumneata doctore, nu să mă cauţi de vreo boală, cum ţi-o fi spus secretara mea, chimista Lucia...
Bănuiam eu că Lucia exagerează!... râse doctorul.
— Am venit, urmă inginerul Whitt să aflu părerea dumitale asupra nebuniei subite a sărmanului Pi şi dacă e îndreptăţită — din punctul dumitale de vedere — sinistra lui profeţie, care a turburat toată ordinea noastră socială. Părerea mea o bănueşti şi e strict ştiinţifică: atâta vreme cât craterul din fundul oraşului Marianna ne furnizează flăcări (şi avem de pe acum oarecari rezerve metalice) civilizaţia submarină e în plin progres. In afară de melancolia care a cuprins câteva din personalităţile mai de seamă şi de care mărturisesc mi-e teamă să nu mă molipsesc până la urmă şi eu, nimic nu ameninţă fericirea oamenilor. Ar fi nevoe poate de o mai esenţială purificare a rămăşiţelor pământeşti din sângele nostru, recunosc, dar ele nu mai sunt de mult un pericol prea serios.
Doctorul Harverster, ascultă cu luare aminte cuvintele bine cumpănite ale inginerului Whitt, în care regăsi toată luciditatea lui îndrăzneaţă — dar nu avu curajul să ridice privirile. Foarte serios (el care deobicei trăia într'o veselie ne'ntreruptă, deşi cam enervată şi provocând o febră rece) doctorul Harvester răspunse:
— Whitt, de ce să discutăm lucruri atât de importante şi (ca toate lucrurile însemnate) destul de triste?... Vino mai bine în partea asta a peretului de cristal, să-ţi arăt ceva minunat!
Stinse toate luminile. O clipă rămaseră amândoi în întuneric desăvârşit. Ca un zumzet îndepărtat abea se mai auzeau şuerăturile fine ale ascensoarelor şi tramvaelor urbane, murmurul cu presiuni ritmice, îndepărtat, al ventilatoarelor Oraşului.
Doctorul Harvester învârti un buton şi un puternic reflector roşu izbind peretele dublu de cristal, ţâşni departe în apele Oceanului, ca un tunel care se pierdea în zare. După câteva clipe se ivi în fluviul de lumină roşie o balenă mică, urmată de alte câteva şi mai mici.
— Iată, inginer Whitt, ce a mai rămas din balenele de odinioară, mari cât un oraş. Am izbutit să mă'mprietenesc cu vreo cinci mame cu pui. Ne-am înţeles: Vin la mine ori de câte ori semnalizez cu roşu. Când izbutesc să vânez peşti, aduc balenele aici în bazin, în vizită. Ele cunosc bine drumul, pe dedesubt...
Şi astfel pe rând, cu luminile întregului spectru, doctorul Harvester arătă inginerului Whitt ultimile forme minuscule şi degenerate ale vieţiutoarelor marine. Unele animale care trăiau şi pe uscat, — şerpii, crocodilii — s'au aclimatizat, minusculi, din nou în apă. Numai câteva caracatiţe au crescut uriaşe, asemenea unor copaci de ecuator din epoca întâi a Soarelui — şi braţele lor aspre, lungi, s'au târât dealungul peretului de cristal, flămânde de lumini.
Apoi doctorul Harvester stinse reflectoarele şi aprinse luminile mici, puternice şi albe din coliviile atârnate în pereţi. In fiecare, inginerul Whitt găsi câte o specie de peşte ciudat, cu aripioare ca mâinile, cu gură surâzătoare, neschimbat, cu o privire îndurerată sau numai tristă şi rece în ochii rotunzi care parcă voiau să grăiască.
— Vorbeşte-le, Whitt. Nu-ţi vor răspunde, dar te vor înţelege!...
Inginerul Whitt se'ntoarse, mai mult enervat decât obosit de cercetarea coliviilor şi întrebă ca o învinuire:
— Doctore, ce e toată mascarada asta?..
Doctorul Harvester râse. Apoi zise serios:
— Credeam că ai să înţelegi singur. Mai e nevoe să-ţi explic?...
— Nu înţeleg nimic.
— Mă surprinde. Cred însă, iubite Whitt, *că nu vrei* să'nţelegi...
Apoi mai mult cu răsuflarea, cu ochii mari deschişi în care Whitt citi toate spaimele morţii:
— *Suntem la sfârşitul vieţii*, prietene Whitt. Bătrânul Pi n'a murit nebun! Căci nu e deajuns, spre a trăi, să adunăm metale, să înmagazinăm energie electrică în acumulatori de plumb, să fabricăm alimente sintetice pentru milioane de fiinţe, nepăsători nu numai la stingerea soarelui, dar la îngheţul pământului şi apelor în fundul cărora ne-am refugiat. Sângele nostru se subţiază, carnea noastră se destramă,

formele făpturii noastre se alterează, se preschimbă până la anulare. Nu e o intâmplare că mâinile omeneşti s'au redus şi par, când le lipim de trup, aripioare sau solzi. Peştişorii din colivii, sunt dovadă. Ai băgat de seamă că au ceva din infăţişarea şi sufletul omului submarin?.. Dela 120 de ani cât trăia pe glob, omul nu mai ajunge in fundul apelor decât până la 40. Femeile poartă fătul in pântec numai 6 luni şi avem cazuri de 3 luni, şi cred că nu ne-ar fi greu să ajungem pe cale biochimică la sarcini nu mai mari de o săptămână. In laboratoarele de ginecologie şi obstetrică se fac acum experienţe destul de inaintate. Vom izbuti! Ştiinţa şi technica noastră ne vor duce şi la această desăvârşire, pe care o cere, o strigă, o ţipă intreg organizmul nostru, să-l uşurăm odată, după mii de ani de povară, de cea mai de seamă şi caracteristică funcţie a vieţii care era naşterea. După aceia omul va fi procreat in cutiuţe cu nisip, la anumită temperatură, unde noi şi iubitele prescrise de comisia eugenică, ne vom depune şi amesteca, prin bună inţelegere, icrele.

— Tocmai dumneata, doctore Harvester, care ai făcut atâtea lucrări şi descoperiri insemnate in direcţia procreării artificiale, te plângi de progres?...

— Mă plâng?... De loc!... Eu nu mă plâng niciodată de nimic, prietene Whitt! Eu sunt vesel — cel mai chefliu dintre oameni!... Râd toată ziua — ca să nu uit că trăesc...

— Dar acest progres e fatal, doctore Harvester. Omenirea a evoluat din clipa ivirii pe pământ, dela materie la spirit — la spiritul din care poate a purces. Crezi oare că e cu putinţă să ne oprim la mijlocul drumului, la o formă oarecare materială, ori cât de subtilă dar care nu e incă spirit pur?

— E fatal!... Exact ce cred şi eu!.. Sfârşitul vieţii e fatal. Din ceasul in care omul a făcut marele progres de a se rupe cu desăvârşire de scoarţa pământească şi s'a mutat in Oraşele de sticlă din fundul oceanelor, evoluţia lui până azi şi de azi inainte nu cunoaşte stări pe loc, intr'un punct al vieţii pe care ne-am hotărit să-l credem in culmea forţei şi frumuseţii ei. Alimentarea sintetică, ajunsă la forma perfecţionată a parfumelor, a suprimat funcţiile organelor nutritive, a redus mădularele la un rudiment schematic, şi vom ajunge la stârpirea lor definitivă. Glandele nu mai secretează decât tot un soi de mirezme asemenea glandei craniane, care au luat, prin desvoltarea gândirii, proporţii fantastice in paguba trupului devenit nefolositor, purtat ca o vechitură, şi ca un apendice leneş şi infect. Imi pare rău că inainte de-a scoborâ in această cameră circulară unde controlez degradarea formelor vieţii, nu ţi-am arătat sus, in sălile medicale, caracterul boalelor contemporane.

— Le ştiu, răspunse inginerul Whitt. Ele sunt boalele condiţiilor actuale de viaţă — şi atât. E firesc ca oamenii tereştri, mult mai grosolani, să fi fost bântuiţi de beteşuguri mai grosolane.

Doctorul Harvester ridică un deget:

— Care puteau fi lecuite, prietene Whitt. Bolile oamenilor submarini *nu pot fi lecuite*. Cum să redau viaţă protoplasmei care intră'n descompunere din loc in loc, fără vre-o pricină văzută sau ştiută, chiar in trupul fiinţei vii?

...Cum să creez oamenilor infăţişare decentă, când vin şi-mi arată că li se usucă un braţ, ca o algă, li se răsuceşte un picior ca un şarpe şi incepe ochiul să le curgă din cap, ca un melc? A mai părăsit vreun bolnav, clinicile noastre? Dela 36⁰, temperatura sângelui omenesc a scăzut la 25⁰ şi scade cel puţin o jumătate grad cu fiecare generaţie. Urcarea temperaturii artificiale a Oraşelor nu ajută câtuşi de puţin păstrării sângelui, — cel mult creează o şi mai mare diferenţă de căldură şi de aci numeroasele cazuri de asfixie, care par atât de inexplicabile. Sângele nostru era roşu pe pământ, de mult e trandafiriu şi tinde să devină alb. Oamenii progresului, cari s'au mutat in fundul mărilor, au crezut că viaţa e o forţă care, spre deosebire de toate celelalte ale Universului, nu se va subţia şi nu va pieri niciodată. Am ocolit aproape toată cincomferinţa vieţii şi ne apropiăm de punctul de unde am pornit: animale din adâncul apelor mării. E fatal! Intocmai ce spuneai adineaori, inginer Whitt!... Ce puteau prevedea oamenii crescuţi pe scoarţă tare şi prevăzând, ce puteau face? Am cugetat adesea in faţa pacienţilor mei intinşi pe targă şi cari deveniau in câteva ore moluşte şi reptile cu sânge alb şi rece, că nici o prevedere n'ar fi folosit la nimic. Să fi luat oamenii cu ei in fundul mărilor cateva parcuri de armăsari, elefanţi, hipopotami şi alte animale mari cu sânge fierbinte imbelşugat?... Sângele lor oricât de roşu, după câteva secole, ar fi răcit şi albit şi el. Să fi cultivat pe trupul viu al acestor monştri cu sânge, colonii de milioane de ploşniţe, care au insuşirea de a păstra şi inmulţi globulele roşii?... Dar cât puteau ţine in oraşele noastre de sticlă această şmecherie cu furt şi această dobândă?...

Doctorul Harvester tăcu.

Tăcea şi inginerul Whitt. Oare să fi pătruns şi in conştiinţa lui credinţa că viaţa a ajuns la capăt şi ceeace el socotea ca semn al unei supreme civilizaţii, este numai o putreziciune strălucitoare şi o agonie cu ultime pâlpâiri de tăciuni? Nu. Căci după o clipă de gândire, inginerul Whitt zise revoltat:

— N'aş fi crezut niciodată, doctore, ca'n infăţişarea dumitale voioasă şi plină de sănătate să sălăşluiască atâta mâhnire şi suferinţă. Om de ştiinţă, adică de incredere, dumneata ai mai curând un suflet nesigur de astrolog, o minte neliniştită de mag. Te-am pierdut şi pe dumneata...

Dar gândi poate că e de prisos. Lasă capul in jos.

Inginerul Whitt adăugă:

Doctorul Harvester măsurându-l cu pătrundere, voia să-i răspundă.

— Mi se pare, doctore, că sunt singurul om care mai cred că destinul lui nu s'a 'ncheiat! E trist totuş doctore Harvester, să rămâe cineva optimist singur, in toată omenirea...

— Dece? Rămâi optimist mai departe, prietene Whitt!... Imi pare rău că nu pot fi şi eu!... Mi-ar ajuta să privesc mai ûşor viaţa stingându-se şi aşi muri cu seninătatea cu care altădată oamenii se culcau şi adormiau pentru o noapte.

* * *

In ascensorul care-l ducea spre laboratoare, inginerul Whitt se simţi copleşit. Nebunia bătrânului Pi care cerea urmaşilor lui o nouă sforţare, o incordare de geniu pentru mântuirea vieţii, nu era deci nebunie, ci poate *conştiinţă*. Oare nu cumva singurătatea inginerului Xavier din Marianna avea acelaş inţeles misterios, ca şi veselia şi pofta de viaţă a doctorului Harvester?... Şi atunci ce rost mai are invrăjbirea şi indârjirea de până acum — cu toţii meniţi sfârşitului apropiat?

Lucia ii eşi inainte vestind că echipa s'a schimbat, iar bărbaţii şi femeile au luat inainte de plecare o bae de lumină, impotriva somnului. Inginerul Whitt abea asculta. Era palid.

— Niciun accident?... intrebă el deodată.

Şi aşteptă răspunsul, ca o revelaţie.

— O! Whitt, ştii bine că avem totdeauna o pierdere de 10% din materialul omenesc, la fiecare echipă. De vină e serviciul eugenic, care nu mai supraveghează atât de strict calitatea indivizilor procreatori şi mai cu seamă ingădue de-o vreme incoace naşterile urgente, după sarcini prea scurte. Ar trebui să te ridici, Whitt, şi să ceri măsuri de indreptare.

Inginerul fără a se aşeza la biroul lui, cu ochi mari deschişi privia in ochii verzi, de o inteligenţă atât de delicată şi gingaşă ai Luciei, ca şi cum afla pentru intâia oară aceste intâmplări obicinuite şi cunoscute.

— Da, da, zise inginerul repede, voi interveni. Voi reclama numai decât!... Serviciul naşterilor s'a biurocratizat iar doctorul Harvester se ţine de glume şi de farse!

Lucia zise, crezând că-l linişteşte:

— O! Whitt, cred că e o stare generală. Nu suntem persecutaţi numai noi. Şi la Alimentaţie procentul pierderilor e aproape de 10%. La Electricitate, la marii Generatori s'a luat mai de mult măsura ca fiecare om in serviciu să fie dublat de un om in rapaoz, pentru orice eventualitate. In Marianna accidentele de muncă sunt mai mici, după câte am aflat; dar marianii sufăr de viciul unei alimentaţii ordinare. Dintr'un punct de vedere e un bine: dacă n'ar avea şi ei pierderi la fel, am fi in curând invadaţi de suprapopulaţia mariannilor.

Inginerul Whitt abia asculta.

— Lucia, zise el deodată, punând mâna mică pe umărul ei alb, oamenii din laboratoarele noastre mor... vreau sa zic... mor tot aşa?...

— Da, răspunse Lucia apropiindu-se, socotind că mânuţa lui pe umărul ei e o nouă chemare şi o nouă dorinţă. O! Whitt!... De ce azi, când mi se pare că mă chemi, eşti atât de preocupat? atât de străin parcă?

— Oamenii noştri cad jos, cu ochi mari deschişi?... Cad jos, cu picioarele muiate?... şopti inginerul Whitt la urechea Luciei, care cu luminile verzi parcă şi mai intunecate lipise răcoarea fiinţei ei subtile de trupul lui rece.

— O! Whitt! dragul meu — noi nu vom muri niciodată!

Şi tăcută, cutremurată abia simţit, işi duse flacăra verde a privirilor in ochii reci, nemişcaţi ai bărbatului.

Inginerul se desprinse insă şi se indreptă spre biuroul lui, unde scrise câte-va rânduri. Apoi semnaliză la un aparat mic, cât un ceasornic de buzunar. Când in inima ceasornicului scapără o steluţă albastră, vorbi:

— Santic, te felicit pentru ideia pe care ai avut-o la Comitetul Politic. Olivia pe scaunul bătrânului Pi e intr'adevăr ca şi inexistentă. Dar situaţia nu poate ţine la nesfârşit...

Inginerul se intoarse către Lucia şi şopti, mai mult cu răsuflarea, repede:

— Semnalizează la Serviciul Biologic. Cheamă pe doctorul Harvester.

Apoi din nou, spre Cap-Verde unde vorbia cu Santio:

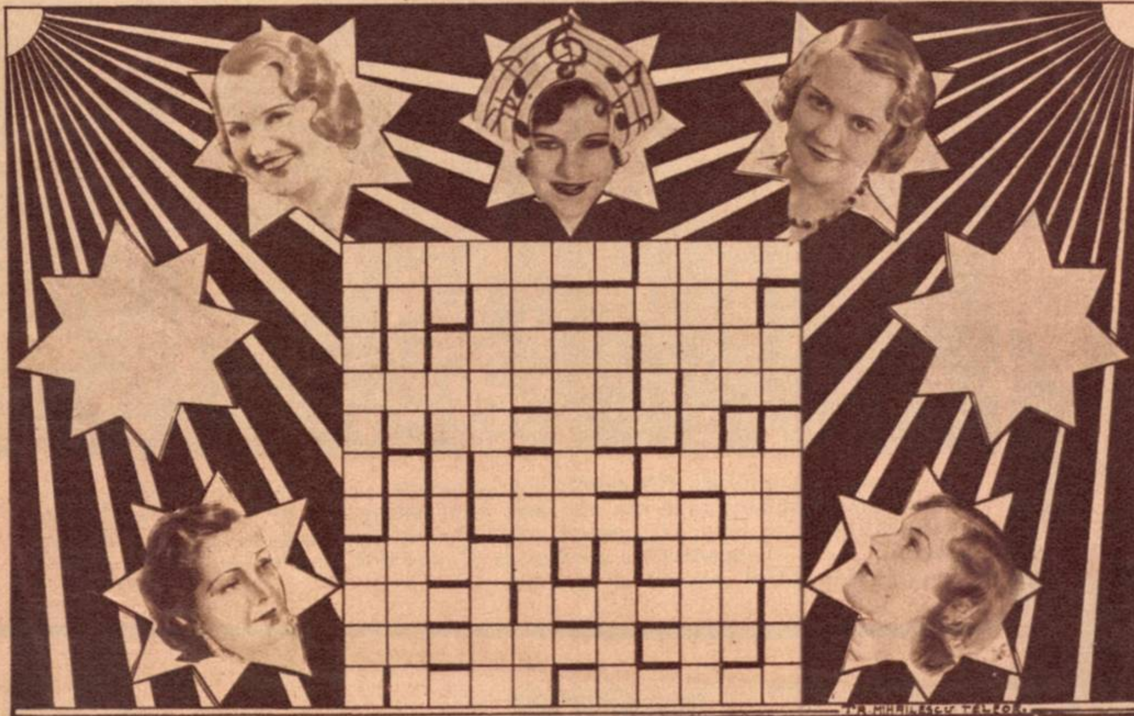
— Nu eşti de părere să ne adunăm din nou?... Cât mai curând! Să luăm insfârşit cunoştinţă de testamentul politic şi ştiinţific al fostului Preşedinte. Este inadmisibil ca un astfel de document să rămâe in stăpânirea Oliviei, a cărei mentalitate avem tot dreptul s'o bănuim: ea e jumătate mariannă. Vesteşte pe Filister, la Ceylan. Cu doctorul Harvester vorbesc chiar acum... Xavier... Din parte-mi aşi fi bucuros să vie. Dar crezi că va veni? Eu un personagiu rebel şi ingâmfat. Aşadar, suntem inţelěşi. La ora 23, la Preşidenţie. după spectacolul de aici, dela Teatrul Central din Hawai.

(Va urma)

Jocurile realităţii

Concursul nostru pe luna Noembrie

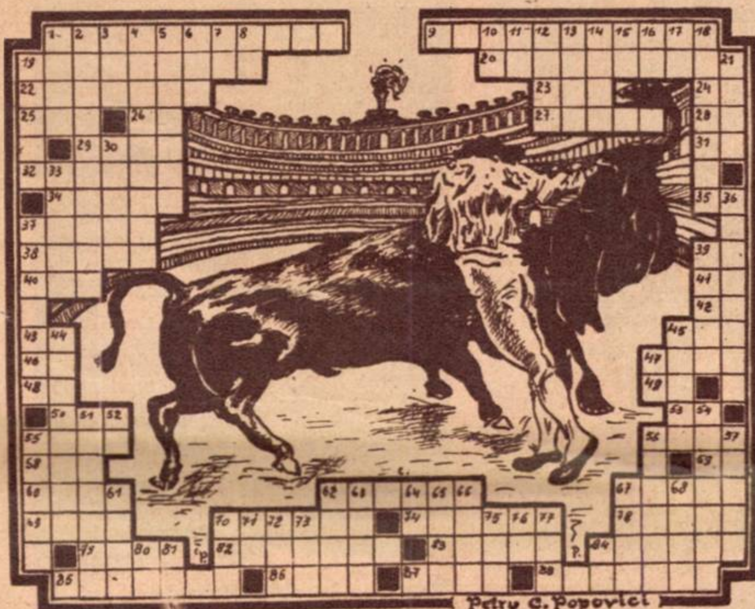
Problema I-a (Printre stele)

Să se obţină încrucişare corectă cu stelele următoare :
Agar, Al, Alba, Algol, Ameş, Ananias, Canopus, Chaplin, Conta, Emil, Ene, Eremia, Esau, Gilbert, Gray, Fyt, Hyams, Ino, Kenyon, Lear, Lis, Lyon, Moreno, Muray, Narcis, Omicron, Owen, Procion, Ra, Regulus, Riegel, Rogers, Rut, Sirius, Soare, Sten, Stone, Vega, Vesal, Walker, Warens.

TRAIAN MIHAILESCU

Problema II-a (Toreadorul)

ORIZONTAL: 1) Sportul de predilecţie al Spaniolilor; 9) Cel ce întărîtă taurul în decursul luptei; 19) Darde împodobite cu panglici multicolore, pe care toreadorul le înfige în ceafa taurului; 20) Edificiu în care la cei vechi se organizau lupte cu taurii; 22) „Repeziciunea" toreadorului, moartea taurului; 23) Măsură; 24) Idem; 25 A voi (Mold.); 26) Pronume; 27) Vergi de fier cu care se întărîtă taurul; 26) Prep.; 29) Podagră; 31) Dârmotin; 32) Vers latin; 34) Fluviu în India; 35) Şi (fr.); 37) Opiu; 38) Mareşal francez; 39) Extremităţile unei „ospătării"; 40) Pronume; 41) Cămaşă; 42) Idem, însă ostăşească; 43) Posed; 45) Judecător în Israle; 45) Apollon-ul egiptenilor; 47) Fluviu în Italia; 48) Ca la 35; 49) Pronume; 50) Ajută la restabilirea toreadorului leşinat!?; 53) Poftim; 55) A sufla ca „Zephyr-ul"; 56) Bunica din Moldova; 58) Arbust; 59) Vas culinar; 60) Săpat; 62) Patria „luptelor cu tauri"; 67) Toreador însărcinat cu aţâţarea taurului; 69) Insulă lângă Veneţia; 70) Stofă purpurie cu care toreadorul aţâţa taurul; 74) Toreador; 78) Logofăt (od.); 79) A face ‚înconjur"... taurului; 82) Toreadorul are „spaimă mare" de taur; 83) Loc în arenă unde se ţin taurii înainte de luptă; 84) Toreadorul care dă taurului lovitura decisivă; 85) Toreadorul poate ‚doborî" taurul cu o singură lovitură; 86) Astru; 87) Taurul poate pricinui „lovituri groaznice" toreadorului; 88) Negociară.

VERTICAL: 1) Victima toreadorului; 2) ‚'Adversarul"... toreadorului; 3) Umede; 4) Taurul opune o „apărare îndârjită" la atacul toreadorului; 5) Oraş francez; 6) A zecea suta parte; 7) Articol; 8) La fel cu 26 oriz.; 10) Bătaie... în familie; 11) Cinci sute una mie romane; 12) Tunică împodobită la preoţii evrei; 13) Ceartă între moldoveni; 14) Pantalon strâmt; 15) Pronume; 16) Idem; 17) Personagiu biblic fără... inimă; 18, Prezicătorii celebre ; 19) Victima toreatorului, numit şi „Aurochs"; 30) Unduios; 3) Platou în Prusia; 36) Combatant spaniol în luptele cu tauri; 37) ‚Stimularea" taurului; 39) Victima toreadorului american; 44) Toreadorul care dă lovitura de graţie taurului (pl.); 45) Ringul luptelor cu tauri; 47) Toreador învingător; 51) Toreador ce se luptă călare, cu taurul; 52) Fluviu în Franţa; 54) Primirea triumfală a unui cavaler sau chiar toreador în evul mediu ; 55) „Atacul toreadorului asupra taurului; 56) A apuca, cu lăcomie; 5s) A destina pt. un serviciu; 61) Pălăria magistraţilor; 62) Cunoaşte; 63) Toreadorul ştie a „ocoli" lovitura taurului ; 64) Nota traducăt.; 65) Aproape nimic (fig.); 66) Autorul ardelean al poemei ‚Piram şi Tisbe; 67) Mic arbore mediteranian; 68) Parte a corpului; 70) Lipsiţi de energie (fig.) 71) Do; 72 Cum este considerat toreadorul care cedează taurului?!?; 73) Graţiez; 75) Adverb; 76) Idem însă fără... început ; 77) Hotar natural între două provincii româneşti; 80) Fluviu în Siberia; 81) Revista franceză; 84) Dumneaei.

Nouile noastre premii

Deslegătorilor din numerele 301, 302, 303 şi 304 li se va oferi, prin tragere la sorţi, următoarele premii:

PREMIUL I-iu: 1500 lei în numerar.

PREMIUL II-lea: Două sticle cu şampanie.

PREMIUL III-lea: Un litru de apă de Colonia.

PREMIUL IV-lea: O pereche de ciorapi „Ady".

PREMIUL V-lea: O cravată elegantă.

Vom mai acorda, de asemenea, şi cinci volume literare din Editura „Adevărul".

BON Nr. 2-3
de participare la concursul muzical
„Realitatea Ilustrată"
„Columbia"
Păstraţi aceste bonuri şi trimite-i-le împreună, la sfârşitul concursului

CUPON DE JOCURI
No. 301

Numele şi pronumele ....

Adresa ....

Bon de reducere
Pentru înregistrarea vocei pe plăcile „Victor" la concursul ‚Realitatea Ilustrată' — „R. C. A".

„REALI... ILUSTRATĂ. — Director Nic. Constantin.
Redacţia şi Ad...traţia: Str. Const. Mille 7—9—11, Telefon 359/99.
Imprimată ... rotogravură în atelierele „Adevărul" S. A.

Dreapta: *Cu ocazia aniversării de zece ani dela instaurarea regimului fascist, Mussolini a vorbit la Turin, în fața a 200.000 oameni, făcând apologia dictaturii sale, precum și declarații politice importante, în chestiunile externe. Dictatorul italian a cerut egalitate la înarmări pentru Germania.*

Stânga: *In grădina Atheneului din București, s'a desvelit de curând bustul maestrului Chiriac, unul din cei mai buni muziciani pe care i-a avut țara noastră.* Jos: *Un grup de șomeuri scoțieni, cari s'au înregimentat la „armata foamei", ce a demonstrat de curând în Hyde-Park, la Londra. Se știe că demonstrația a făcut numeroase victime.*

Jos: *Un inginer spaniol a inventat un generator de aer, grație căruia nu mai există pericol în caz de scufundare a unui submarin. Experiența pe care a făcut-o, a dat cele mai bune rezultate, rămânând zece ore sub apă, într'un tanc.*

REALITATEA ilustrată

IN ACEST NUMĂR:

O ZI CU MARELE VOEVOD MIHAI

FOTO. I. BERMAN

ANUL VI. NR. 302
10 NOEMBRIE 1932

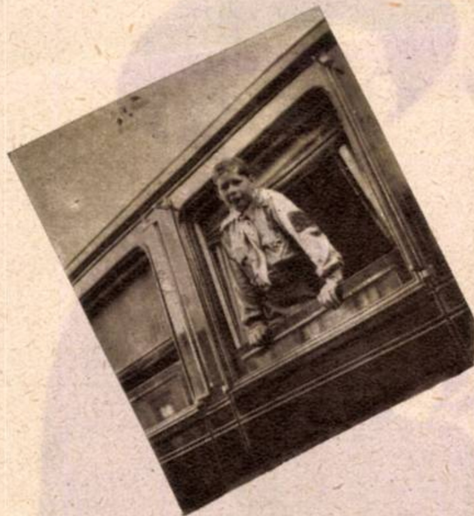
MARELE VOEVOD MIHAI A IMPLINIT 11 ANI

Principele moştenitor, la Sinaia, între părintele Nae Popescu, profesorul său de religie şi d. colonel Grigorescu

O zi cu MARELE VOEVOD Mihai

Cum își petrece timpul moștenitorul tronului

de A. Dumbrăveanu

Voevodul Mihai în drum spre Jamboreea cercetășească dela Sibiu.

REALITATEA ILUSTRATĂ a publicat în decursul ultimilor ani, câteva reportagii asupra Marelui Voevod Mihai: convorbiri cu moștenitorul tronului, relatări asupra preocupărilor Sale, amănunte inedite asupra vieței pe care o duce.

Cu prilejul celei a 11-a aniversări a Voevodului, publicăm astăzi „O zi la Sinaia", în care vom vedea cum își petrece timpul Moștenitorul tronului, între joacă și învățătură, care-i sunt preocupările și cum își realizează proectele!

Reportajul de mai jos este cu atât mai interesant, cu cât Marele Voevod Mihai este la noi primul vlăstar regal, care-și primește educația de „principe moștenitor".

FĂRĂ a i se interzice nimic din dreptul bucuriilor vârstei, puse sub administrarea directă a unui părinte iubitor, și îngrijit de fiecare pas, Măria Sa Voevodul are un program de viață în care agreabilul nu este de loc lipsit de severitatea unei orânduiri bine fixate. Două sunt caracteristicele principale ale educației ce se dă moștenitorului coroanei României: cultul muncei și directa cunoaștere a mulțimei peste care va domni. Vom vedea din expunerea acestei zile de rară și duioasă emoție, petrecută în apropierea Măriei Sale, cât de plină, de studiată și de metodic învățătoare este viața purtătorului nădejdilor și eternității naționale.

DIMINEAȚA

MĂRIA Sa este foarte matinal. La șase și jumătate este în picioare. Nu are nevoie, pentru această timpurie trezire, de nici un îndemn. Și-a disciplinat îndeajuns existența, după norme ce sunt de tradiție seculară în glorioasa sa familie,

Stânga: *Regele și Voevodul Mihai; jos: Marele Voevod își plimbă zilnic prietenii, cu „automobilul-omidă" spre „Vârful cu dor", unde aceștia pot admira începutul de iarnă, care a îmbrăcat munții în mantie albă.*

ţată acum câtăva vreme de o desvoltare precipitată pentru vârsta sa.
Are această cochetărie adorabilă, care coboară şi ea, fireşte, din adâncurile unui atavism de cult al frumuseţii trupului şi sufletului.
Cu foamea astâmpărată, atât cât trebue pentru o nouă concentrare de vrednicie şi atenţie, cel mai mic fruntaş al armatei române trece la o parte mai gravă a programului său zilnic.

LECŢIILE

ACUM, este în camera sa de studiu. In aşteptarea profesorului, elevul de clasa întâia de liceu, Mihai al României, îşi aşează pe masă caetele ţinute cu îngrijire şi cărţile solid legate.
In faţă, pe perete, Măria Sa are, înrămată, diploma de absolvire a clasei a patra primară, clasă pe care a urmat-o efectiv în ultimele luni, la şcoala din Sinaia.
Profesorul, d. Ionescu, vine la ora nouă. Lecţia decurge după norma obicinuită între orice dascăl şi elevul său. Nu-s faţă în faţă decât un învăţător şi un învăţăcel.
In timpul acestei ore, celelalte consideraţiuni de protocol şi ceremonie sunt suspendate. Elevul Mihai al României este pasionat de studiu. Cu o curiozitate extrem de ascuţită şi cu o memorie excepţională, Voevodul vrea să ştie totul şi reţine totul.
Printre studiile preferate ale şcolarului d-lui Ionescu, stă matematica. Măria Sa Voevodul are o aplicare manifestă şi stăruitoare pentru ştiinţa numerelor, în cercetarea cărora îi place să întârzie ore întregi.
Pe acelaşi plan al interesului său intră, fireşte, istoria. Am zis fireşte, fiindcă preferinţa vlăstarelor regale pentru studiul trecutului, este aproape o regulă generală. Cine se poate mira că, cei ce poartă în fiinţa şi în dreptul lor tot ce este mai mândru din comorile istoriei, sunt ispitiţi de lectura şi povestea faptelor, în care au sentimentul că iau cunoştinţă de propria lor îndreptăţire în viaţă şi în aspiraţii?
Cu ceeace se împacă mai puţin moştenitorul tronului, este caligrafia...
Il oboseşte scrisul, pentru care pentru a avea în sine însuş semnalul cel mai fără de greş al chemării la lucru.

Jos: *Cea mai recentă fotografie a Marelui Voevod, specială pentru* Realitatea Ilustrată.

Sus: *Marele Voevod Mihai, la volanul automobilului său;* dr.: *Principele moştenitor şi d. col. Pălăngeanu, într'o cursă de biciclete, la Sinaia.*

St.: *Voevodul Mihai şi Mitropolitul Pimen, la Iaşi;* dr. jos: *Prinţul şi d. general Comănescu la Predeal.*

Cum se scoală, voinicul copil ese în parc îmbrăcat într'un costum de „training", oricare ar fi vremea, şi sub supravegherea colonelului Pălăngeanu, instructorul său, se dedă la exerciţiile de mişcare ce îi sunt ordonate şi la care se supune cu o surâzătoare plăcere. Pe ploae, sub biciuirea vântului, câteodată chiar sub puzderia confetiilor albe ale zăpezei, sportivul principe nu renunţă la ceasul lui de exerciţii fizice.
Iată programul acestui ceas de activitate: mai întâi câteva ocoluri de fugă sdravănă, pe aleea din coasta Foişorului, pentru elasticizarea pasului şi bogata funcţionare a plămânilor. Un minut pauză şi paralelele sunt luate în primire de două braţe tinere dar musculoase, în balansuri de o graţie seducătoare. Vine apoi rândul fusului, al prăjinei şi al „belciugelor".
S'au făcut, astfel, orele opt şi jumătate. După ce şi-a luat baia, cu obrajii îmbujoraţi de sănătate, Măria Sa trece în sala de mâncare unde îşi astâmpără foamea. Dejunul acesta este substanţial, dar foarte redus. Măria Sa ştie să-şi pună frâu poftei de mâncare, fiindcă doreşte să-şi îngrijească silueta, amenin-

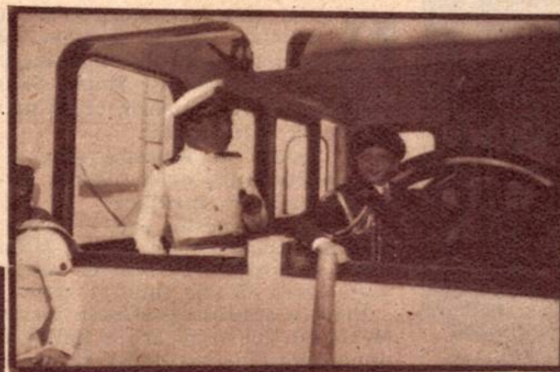
(Foto I. Berman — excl. „Realitatea Ilustrată")

nu simte o vocaţie specială. Sunt singurele supărări pe care i le provoacă dascălul său, care e nevoit să-i pună adeseaori o notă insuficientă. Şcolar ambiţios însă, Voevodul nu se lasă cu una, cu două şi isbuteşte până la urmă să obţină chiar la caligrafia antipatică, o notă bunicică.

O AMINTIRE

DIN vremea când Măria Sa frequenta astfel şcoala din Sinaia, se leagă o amintire de oarecare... senzaţie.

S'o povestim: Măria Sa, când ajungea la şcoală, îşi lăsa „basca" la vestiarul clasei, alături de şepcile şi pălăriile celorlalţi şcolari. Intr'o zi, la plecare, Prinţul constată că-i lipseşte de pe beretă una din insignele sportive. Foarte contrariat, el se duse la profesor şi se plânse de această neplăcere.

Dr.: *Voevodul Mihai la cârma yachtului „Ştefan cel mare".*

FOTO AMATOR. HGAPIE.

Jos: *Marele Voevod Mihai e stângaci. Iată-l aci, trăgând la ţintă, de pe terasa castelului „Pelişor".*

— Cred că mi-a luat-o cineva", — spuse Voevodul.

— „Imposibil Măria Ta", — răspunse dascălul. — In şcoala noastră nu se fură.

Minuţios şi corect în toate gesturile şi lucrurile sale, Voevodul a plecat nemulţumit de neatenţia sa, convins fiind că a pierdut insigna.

S'a întâmplat însă, că profesorul, bănuind totuş ceva necurat în dispariţia „senzaţională" a insignei sportive, să facă o mică anchetă. El s'a adresat atât de convingător elevilor, implorându-i să nu lase o asemenea pată pe cinstea şcoalei lor, încât unul dintre ei s'a ridicat sfios şi cu lacrimile în ochi a mărturisit:

— „Domnule... eu am luat-o..."

— „Cum ţi-a venit să faci una ca asta?"

— „Am vrut să o am amintire de la Măria Sa..."

In cuvintele elevului era adevărul adevărat, fiindcă în afară de faptul că nu dăduse niciodată probă de vre-o apucătură rea, se bucura de simpatia obicinuită a regescului său camarad.

A doua zi, mare fu bucuria Voevodului când profesorul îi aduse la cunoştinţă că, preţioasa insignă a fost găsit, mulţumită ostenelilor prieteneşti şi devotate ale elevului cu pricina. Măria Sa a avut atunci un gest care demostra mai mult decât toate insignele şi formele de respect, toată măreţia rasei din care se trage: a dăruit scumpul său obiect camaradului, care cu ochii înlăcrămaţi a mulţumit bâlbâindu-se de bucurie, ca şi de ascunse remuşcări.

MATEMATICA LA COFETARIE

ODATĂ cursurile sfârşite şi caetele puse în regulă, a sosit ora recreaţiei. Măria Sa are învoirea de a se plimba prin oraş, în tovărăşia d-lui Colonel Pălăngeanu

Regele, care-i primeşte salutul înainte de plecare, îi asigură şi mijloacele bugetare ale acestei recreaţii. Suma ce se pune la dispoziţia Voevodului, este intenţionat variată. Prinţul dispune într'o zi de douăzeci şi doi de lei, iar în alta numai de optsprezece... In aşa fel, că cheltuelile sale să nu se mecanizeze şi să se obicinuiască cu posibilităţile buzunarului.

Banii sunt de altfel cu promptitudine cheltuiţi la cofetăria „Calimţaki" de lângă „Palace" unde cu foarte multă atenţie copilul ţării îşi face proviziunile necesare.

Câte odată, însoţitorul Său i se adresează cu o respectuoasă mustrare, zicându-i:

— „Bine Măria Ta, mie nu-mi ei nimic?

Voevodul rămâne foarte afectat de această neglijare şi bun din fire, caută zadarnic mijlocul de a satisface pe solicitator. Nu isbuteşte decât făcând apel la un împrumut, pe care i-l pune la dispoziţie tot însoţitorul. Cum aceasta se întâmplă adeseaori, Măria Sa ţine cu precizie minte cât mai are să dea din trecut şi achită la termenul la care se obligă.

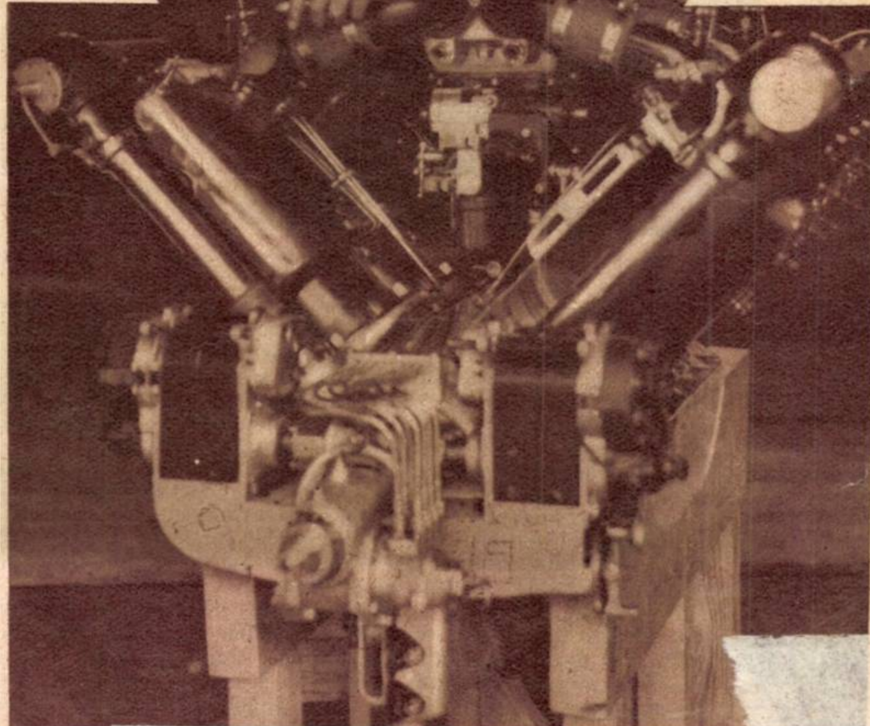
AUTOMOBILUL

REINTORS la casel, Marele Voevod, poate începe marea distracţie a zilei: conducerea automobilului. E de pe acum un „as" al volanului.

O colecţie întreagă de maşini îi stau la dispoziţie şi el le schimbă după inspiraţie, fixându-şi totuş preferinţa pentru un „torpedo", recent dăruit de Suveran, drept răsplată pentru o lecţie strălucită de aritmetică.

Nu există alee în vastul parc

Jos: *Principele moştenitor, a devenit un mecanic atât de bun, încât, pentru el, demontarea şi montarea la loc a unui motor, Hispano-Suiza", este o jucărie.*

ce înconjoară castelele, până sus în munte, care să nu fi fost bătătorită de pneurile trăsurilor princiare.

ALEC CEL CUMINTE

MASA de prânz are loc exact la ora unu şi jumătate. Voevodul dejunează alături de augustul său părinte şi de invitaţii obicinuiţi. Masa durează totdeauna trei sferturi de oră, menu-ul fiind, după cum se ştie, în afară de zilele excepţionale, foarte sobru.

Imediat după dejun, Voevodul coboară în faţa castelului, unde-l aşteaptă bicicleta şi câinele regelui, superbul Alec, care cum îl vede, se repede asupră-i şi îşi cere mângâierea obicinuită. Strivit aproape sub statura imensă a câinelui, principele se joacă două-trei minute cu acest original Alec, care are între altele bizareria, de a bea apă ţinând gura deschisă, sub şuvoiul unei cişmele de lângă intrarea în Foişor. Voevodul ni-l arată, atrăgându-ne atenţia asupra cuminţeniei lui:

— „Vezi, bea apă dela cişmea, nu de jos. E foarte curat, Alec..."

Cu agerime, Voevodul sare pe bicicletă şi escortat de d. col. Pălăngeanu, porneşte spre atelierul Său mecanic, instalat într'o încăpere a fostelor grajduri regale.

MECANICUL

E O bună bucată de drum, numai în urcuş, dar pe care Voevodul o face jucându-se în adevărate acrobaţii. D. col. Pălăngeanu se dedă la sforţări reale, ca să se ţină de acest mic campion al ciclismului.

In atelier Voevodul îşi îmbracă repede halatul: un „combinaison" albastru de aceeaş stofă şi calitate, ca al lucrătorilor obicinuiţi.

Atelierul Măriei Sale este dotat cu toate uneltele care fac cuprinsul curent al unor atari rânduieli: strung electric şi de mână, pile de tot soiul, burghie, ciocane, chei franceze de diferite mărimi, menghină, etc., etc. Ar trebui — ca să le putem înşira pe toate, — să avem competenţa Măriei Sale, ceeace ne-ar cere o specializare cu totul tardivă pentru noi.

Fapt este, că evoluţia competinţei mecanice a moştenitorului Coroanei a ajuns astăzi la mânuirea lesnicioasă a unui motor de avion „Hispano-Suiza".

Ca pe o simplă jucărie de buzunar, Măria Sa desface şi montează din nou complicata maşină, fără a ezita un singur moment şi fără a se simţi vreodată obosit.

De altminteri asupra Marelui Voevod Mihai ca mecanic, am publicat — sunt doi ani de atunci — tot în *„Realitatea"* două pagini urmărite cu interes. Marele Voevod era atunci simplu ucenic...

* * *

Sunt în desfăşurarea acestui variat program, şi răstimpuri destinate distracţiei. Măria Sa are prieteni cu care se joacă de-a soldaţii şi războiul. E un prieten bun şi amabil care ştie să ia asupră-şi greul misiunei ce-o distribue joaca.

Prinţul primeşte deseori, cu dragă inimă, comanda altuia şi e un ostaş din cei mai disciplinaţi. E totdeauna spaima frontului advers...

După muncă şi joacă, prinţul se înapoiază din nou la castel... Işi face toaleta, şi îşi petrece apoi ora de meditaţie, sub supravegherea d-lui colonel Grigorescu.

Când lecţiile au fost puse la punct, Voevodul se duce să raporteze Regelui de chipul cum şi-a petrecut ziua...

Masa de seară o ia deobiceiu singur, devreme, în aşa fel încât la opt şi jumătate e în pat, unde un somn sănătos îl cuprinde îndată.

A. DUMBRĂVEANU

„Realitatea Ilustrată" alege „Parlamentul Copiilor"

IN cadrul marilor iniţiative pe care „Realitatea Ilustrată" le-a luat pentru sezonul de iarnă, se impune pe primul plan o grandioasă operă de asistenţă socială, care va lua fiinţă sub titlul de „PARLAMENTUL COPIILOR".

Fiecare clasă a şcolilor din Bucureşti, începând din clasa întâia primară, până'n a patra de liceu, va delega câte unul sau doi reprezentanţi, într'un mare congres al elevilor şi elevelor, congres care se va întruni sub auspiciile oficialităţii, şi cu concursul „Realităţii Ilustrate".

Rolul „Parlamentului copiilor" va fi următorul:

El are menirea să propună şi să desbată cele mai practice şi mai utile idei, graţie cărora să se poată aduna şi distribui înainte de sărbătorile Crăciunului, bani, alimente şi vestminte călduroase, de iarnă, elevilor săraci, din toate şcolile.

Delegatul sau delegaţii şcolii, cari vor fi aleşi prin vot, cu buletine tipărite în „Realitatea Ilustrată", sub controlul profesorului respectiv, pentru fiecare clasă, vor trebui ca pe lângă propunerile ce vor avea de făcut, să indice totodată, cu asentimentul conducătorului clasei, cari sunt colegii ce trebuesc ajutaţi efectiv, cu ocazia sărbătorilor.

Darurile strânse de „Parlamentul copiilor" vor fi distribuite apoi de un comitet profesoral, în cadrul unei mari festivităţi, înaintea Crăciunului, astfel ca şi copiii săraci să se poată bucura la Naşterea Domnului.

Şedinţele Parlamentului Copiilor vor fi prezidate de o înaltă autoritate profesorală din Bucureşti şi Ministerul Instrucţiunii, prin marele om de bine şi înţelegător al nevoilor mulţimii, d. ministru Gusti, a promis tot sprijinul său oficial, acestei mari opere de caritate.

In numărul viitor vom da amănunte ample asupra modului cum va decurge alegerea şi cum va lucra Parlamentul Copiilor. Sperăm că părinţii vor îmbrăţişa cu toată căldura iniţiativa noastră, şi ne vor da tot sprijinul lor, pentru îndeplinirea acestei opere. Deasemenea, rugăm pe toţi domnii profesori şi învăţători din Capitală, să acorde un sprijin cât mai larg ideii noastre, aceasta pentru cea mai perfectă reuşită a proectului.

Reminiscenţe dintr'o excursie la Vâlcov

Stg. sus: *Nestorii comunei;* dr. sus: *doi pescari lipoveni;* stânga: *Un tâmplar din Vâlcov, mare prieten al pisicilor;* jos: *Canalul principal din Vâlcov.*

STABILIZARE

Un vânzător de fructe „stabilizat".

Sus: *Văxuitorul ambulant*

In anii din urmă mulţi din vânzătorii de acest gen s'au plasat, în special fructarii, asigurându-şi puncte în care mulţimea abundă la fiecare pas. E doar o etapă din drumul pe care-l vor face, până la magazinul cu vitrina frumos asortată, în care fructele exotice se răsfaţă ispititor.

Intâlneşti pe un fost furnizor nu demult cu cobiliţa la spinare, astăzi pro-

Jos: *Covoarele s'au stabilizat pe.... Cheiul Dâmboviţei.*

SĂ privim în urmă cu două trei decenii. Din imaginile pitoreşti ale străzii, n'au mai rămas decât slabe frânturi, curentul de occidentalism ţintind să transforme totul.

Lovitura a fost dată mai întâi comerţului de mai puţină utilitate.

Bragagiul cu doniţa nichelată plină cu lichid din meiu fermentat şi coşul încărcat cu *„dulciuri"* care constituiau deliciul copiilor, şi-a luat locul în albumul amintirilor ce nu se mai pot şterge cu uşurinţă.

Chiar şi cârdurile de zarzavagii cu strigătele lor răguşite, cari îţi făceau impresia că împânzesc zările, şi-au atenuat mult din zelul pe care-l puneau pentru a-şi face cunoscută marfa.

Astăzi negustorul cu zarzavat îţi intră discret în curte şi dacă-l descoşi, descoperi că n'are altă ţintă, decât aceea de a se întoarce în satul lui sau de a se „stabiliza" închiriându-şi un colţ, în care să-şi înjghebeze o mică prăvălioară pe rotiţe.

prietarul a câtorva rafturi prinse în zidul unei clădiri, la o intersecţie importantă de străzi.
— Ce-i cu tine Iliaş ?
— Ce să fie, mi-am ales şi eu un loc „stabil". Nu era lucru uşor s'o porneşti în fiecare dimineaţă cu o sută de kgr. la spinare. Aici nu mai trebue nici să strig, ca să-mi rup rărunchii, căci marfa e la vederea oricui trece.

O altă branşă în care însă comicul îşi rezervă partea lui de importanţă, este cea a lustragiilor. In Piaţă, pe Victoriei, în faţa Poştei, pe bulevardul Elisabeta, stau aşezaţi la rând parte din ei chemându-şi provocător clienţii. Ochii lor de smoală nu s'au obicinuit să privească decât în jos, spre încălţămintea trecătorilor şi îmbierile curg odată cu tictacul provocător al periei, izbită în suportul de lemn.
— Trei lei... numai trei lei... facem gheata ca oglinda....
Minusclul lor câştig nu le dă putinţa unui trai mai omenesc. Odată cu venirea anotimpului friguros îţi

O lustragerie modernă, din centrul Capitalei

Negustorul de fructe, semi-stabilizat la colţ de stradă

trezesc spectacolul un şirag de vagabonzi, pe cari disperarea i-a silit să se apuce însfârşit de ceva. Cu hainele subţiri, zdrenţuite, ghetele ferfeniţe şi chipurile supte, ei nu-şi pierd totuş din optimismul pe care-l poartă în sânge.
O rază de soare să le încălzească oasele, o bucată de pâine şi cântecu-i gata pe buze. El izbucneşte în surdină, prelung, cu tremoluri în care parcă ai impresia că-şi pun toată vlaga.
Dar deodată îşi face apariţia gardianul care azi nu mai face parte din „clientela onorifică" a meseriei. Prăvăliile ambulante sunt înşfăcate cât ai clipi într'o mână, iar în cealaltă scăunelul şi goana cu priviri disperate în urmă, continuă pe o rază de peste o sută de metri. N'a trecut mult şi iarăş îi vezi la locurile lor, până când jocul reîncepe.
E necesară stârpirea acestei privelişti a străzii. Mai ales că meseria s'a „stabilizat", trecătorul având la îndemână în plin centru peste o duzină de lustragerii, dela încăperea curată, elegantă chiar, în care eşti servit cu o grijă specială, până la odaia de subsol cu aerul greu, care nu se primeneşte decât prin uşă şi canapelele roşii sau verzi foşnind de insecte.
Inceputul e bun, căci deşi criza te împinge spre ţigănuşul cu taxa de trei lei, totuş confortul şi discreţia priveliştei de dincolo, îţi impune oarecare jenă, silindu-te să nu-ţi mai cureţi încălţămintea în plină stradă.

Tagma negustorilor ambulanţi nu se sfârşeşte cu uşurinţă şi ca în orice branşă cu început slab, fără capital, peregrinările devin o necesitate. Aproape din casă în casă merg negustorii de covoare, vânzându-şi marfa în rate. Sunt oameni care colindă ţara până în cele mai îndepărtate colţuri, cumpărând aproape cu nimic munca trudnică a ţărancii noastre. Dar nimeni nu-i mulţumit să vagabondeze şi când şi-au adunat o mică sumă se „stabilizează" şi ei. Dovadă: expoziţia de covoare şi cusături naţionale de pe cheiul Dâmboviţei. Acolo, negustorul nu-şi mai schimbă locul decât dacă treburile îl împing spre un făgaş bun.
Nu va trece mult şi Capitala noastră luându-şi o nouă faţă, orice rămăşiţă de orientalism se va înăbuşi dela sine.

M. N.

Citiţi în pag. 26, condiţiunile marelui concurs „REALITATEA ILUSTRATA"-„PERLODONT", cu premii de 20.000 lei.

Între PRIETENE

Două prietene s'au întâlnit în trenul accelerat ce alerga, gâfâind spre Sinaia. Nu se văzuseră de mult şi acum se spovedeau. Le-am ascultat vorbind, căci vorbeau tare, fără jenă, ca două bune romånce.

— Ce mai faci?... şi se pupară. De mult nu te-am văzut... şi se pupară din nou.

— Dar tu ce mai faci?

— Bine şi eu... Pe madam Firulescu ai mai văzut-o?

— Ştii că şi-a măritat fata?

— Bombonica s'a măritat?

— S'a măritat acum două luni.

— Cu cine?

— C'un profesor de liceu.

— Drăguţ?

— Mm... Dar sunt foarte amăriţi.

— Trăesc rău?

— Nuuuu... El e aşa de manierat... Să vezi ce s'a întâmplat... Gigă, era şi profesor de matematici şi director... Nu plăteau chirie, nu plăteau lumină, nu cheltuiau un ban... Lemne nu cumpărau că aveau calorifer, apă gratis, servitori la dispoziţie...

— Ba eu, una, dacă aş avea o fată aş da-o după militar.

— E bine şi militar, dar să nemereşti unul de intendenţă... ai făină, ai orez... Nu tu concentrare, nu tu manevră... pânză, talpă... în doi, trei ani îţi faci casă... Nu-i vorbă că şi Bombonica trăia admirabil... Avea un dormitor nouă metri pe şase... cu patru ferestre, ca la Versailles... Un parc de două hectare, plantat numai cu tei şi cu privighetori... Vara, când te duceai la ei, era o splendoare...

— Ei şi?

— Inchipueşte-ţi, dragă, că l-a mutat telegrafic.

— Săracul! Păi de ce?

— Plângea Bombonica de se omora... Pentru că să vorbim ce e... Ea a fost fată săracă... Tatăsău, un biet preot de ţară... Gigă nu era băiat de nasul ei...

— Aşa e...

— La Cluj, ori cum, era cineva... In rând cu toată lumea, invitat în toate părţile. S'o fi văzut cum se sucea şi cum se strâmba...

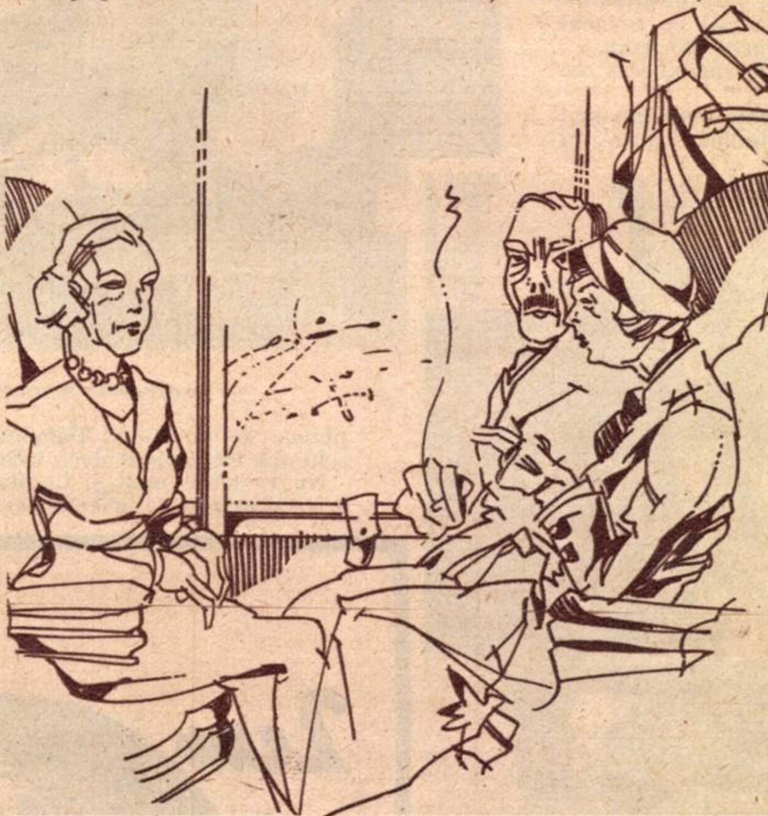
— Şi de ce l'a mutat ?

— Pentru că a vrut să fie corect.

— Cum, nu înţeleg...

— Prefectul, avea un băiat de liceu, care a rămas repetent...

— Şi pentru asta?...

— Da, dragă, închipueşte-ţi...

— Da şi el... Tocmai pe băiatul prefectului s'a găsit să-l lase repetent...

— Să-ţi spun, nu e aşa...

— Ba e aşa... Asta nu era un băiat de ţăran să isprăvească cu două trei clase primare să intre mai repede la stăpân... E un băiat de familie, care când s'o face mare cu siguranţă ajunge ofiţer, avocat, poate şi ministru...

— Apropo... Ce politică faci?

— Nu fac nici o politică...

— Vrei să te înscriu în partidul nostru ?

— Vreau să-mi fac de cap... Să nu mai ţin cont de nimic... Am avut un bărbat, mi-a murit... Tu ştii ce bărbat am avut eu... Am avut casă, mi-a luat-o...

— Ţi-a luat casa?

— Am pierdut-o.

— Cum ai pierdut-o?

— N'o pierdeam dacă nu mă duceam la Paris... Vorbisem s'o vând Statului... Imi plăteam datoriile şi îmi rămânea şi mie două trei milioane...

— De ce n'ai vândut-o?

— Fiindcă a căzut guvernul... De când m'am înapoiat din străinătate nu mi-am făcut un capăt de aţă... Umblu cu ce am adus dela Paris... Pentru că bărbatul meu, Dumnezeu să-l ierte, a fost un dobitoc...

— O, săracul, nu vorbi aşa că e păcat.

— Nu-i păcat, Doamne iartă-mă... A vrut să fie cinstit... Ca preşedinte al caselor independente ar fi putut...

— Parcă era şi la bancă?

— Dar unde nu era... Şi la căile ferate... şi la mine... şi la petrol... Era şi avocat... Şi acum am ajuns.. să stau cu chirie. D'aia, vezi, sunt ferm decisă să mă fac bolşevică... Să dau cu vitriol, să ardă tot... Spune dacă n'am dreptate?

— Trebue să ai răbdare...

— Sunt zile când mă gândesc să mă omor...

— Fugi, nu vorbi aşa...

— La ce-aş mai trăi?...

— Eşti femeie tânără...

— M'am măritat la şaisprezece ani...

— Poţi să te mai măriţi...

— (Indignată) Eu?!

— Să-ţi refaci viaţa.

—Te rog nu vorbi aşa că mă superi... Când ştii ce bărbat am avut...

— Ce-are aface... Trăim cu viii nu cu morţii...

— Nu pot să-l uit... N'am să-l uit niciodată... Il am mereu dinaintea ochilor...

— Nu te mai gândi... Aşa vorbeşte şi frate-meu, de când i-a murit nevasta...

— Aşa e, nu te-am întrebat, ce mai face Ionel?

— Bine... Nu te-a uitat... Dacă ai vrea...

— (Resemnată) Nu, dragă... Văd că-mi eşti prietenă, dar e târziu... Nu mai ştiu să cânt... Soarta mea, de-acum înainte, e să trăesc singură... Să privesc cum alţii iubesc în jurul meu şi eu (ştergând o lacrimă care întârzie) să rămân indiferentă...

— Ştii că Ionel te iubeşte foarte mult...

— Şi mie mi-a rămas simpatic... (fatalistă) Dar ce să fac... Dacă aşa mi-a fost ursita... (După o pauză) Nu te-am întrebat... Cu ce se ocupă Ionel?

— N'am idee cu ce se ocupă dragă, dar îi merge foarte bine.. Are maşină... Işi face casă... Păcat că eşti hotărâtă să nu te măriţi...

— Aşa hotărîtă nu... Am dormitor splendid adus de la Paris...

— Bravo!.... Eu mă înapoiez mâine dela Sinaia... Poimâine, dacă vrei, vino pe la mine... Il chem şi pe Ionel...

— Ce-i poimâine?

— Joi...

— (Pudică) Joi o fi prea curind... Parcă mi-e ruşine... Lasă, te rog, pe Vineri...

GH. BRAESCU

PRIVELIŞTI ROMÂNEŞTI
DE AL. BĂDĂUŢĂ
ED. „ADEVĂRUL" S.A.

A apărut în librării sub îngrijirea d-lui A. Bădăuţă, organizatorul numeroaselor expoziţii de propagandă turistică din ultimii ani, un vast şi impresionant album al pitorescului românesc.

Imprimate ireproşabil la „Tiefdurck" în atelierele „Adevărului", cele două sute de planşe fotografice ale cărţii, precedate de un cuprinzător text introductiv, aduc între noi o Românie necunoscută. Ea ni se mărturiseşte astfel, prima dată complect şi colorat, în toate tainele nebănuitelor ei frumuseţi, ale cărei văluri fotografice le-a smuls unul câte unul.

Dela peisagiu şi până la tipul de mare varietate şi plastică etnică cu întreaga lui zestre de realizări artistice originale, totul apare în aceste „PRIVELIŞTI ROMANEŞTI", nou, viguros şi autentic.

Erbar grafic al tuturor comorilor noastre naturale, cartea d-lui Al. Bădăuţă se deschide spre o ţară de revelaţii, ale cărei frumuseţi se dovedesc acum deopotrivă de mari pecât au stat, până în prezent, mute ochiului nostru.

„PRIVELIŞTI ROMANEŞTI" le dă glas şi reabilitează din anonimat această Cenuşăreasă a turismului european, care a fost România.

Opera d-lui Bădăuţă este cu atât mai meritorie, cu cât străinătatea ne va cunoaşte prin ea mai deaproape, învăţând să aprecieze frumuseţile ţării noastre la justa lor valoare.

Graţie excelentului tipar, — cea mai nouă expresie a artei grafice (fotorotogravura) — executat în atelierele „Adevărul", S. A., albumul constitue cea mai monumentală lucrare ce s'a executat vreodată la noi în ţară, ba ceva mai mult, întrece majoritatea lucrărilor similare străine.

Criza

— Câteva metode naturale pentru combaterea ei —

MAI înainte de a găsi mijloacele potrivite pentru înlăturarea unei suferinţe care a copleşit omenirea, am socotit că e bine să cercetăm înfăţişările crizei. Şi cum bănuiam de mult că ceeace se numeşte „criză economică" e mai mult o nepotrivire sufletească sau o mutare de obiceiuri, am stat de vorbă cu un înalt funcţionar de stat, un moşier şi un bancher.

Iată cum ni s'a plâns şi destăinuit personagiul oficial, potrivindu-şi ochelarii, controlându-şi cravata şi verificându-şi cu o tuse uşoară însemnătatea şi solemnitatea cuvintelor sale:

— Criza, scumpe domn, mă loveşte în tot ce ţara asta are mai preţios şi mai necesar: în demnitatea mea. Primiam, e drept, un salariu de patruzeci şi cinci de mii de lei, bani în mână, de la Direcţia Indrumării din Ministerul Organizării şi numai douăzeci şi opt de mii, bani în mână, de la Comisia specială a statisticii depe lângă Direcţia Indrumării. Şedinţele extraordinare mi-erau plătite cu 500 lei ora, chiar când absentam, iar din cele două călătorii pe care le făceam, pentru studii, în interesul Ministerului în străinătate îmi rămânea o economie de un milion şi vre-o două sute de mii de lei. Soţia mea abea isbutia, cu spiritul ei de economie, să echilibreze veniturile mele, cu cheltuelile casei fără să mă silească să încurc pe casierul Ministerului să ajungem amândoi în puşcărie, cum ştii bine că s'a întâmplat cu câţiva nefericiţi colegi. Pentrucă soţia mea făcea economii stricte şi prefera să iasă la Şosea la preumblare cu maşina Ministerului, un Ford ordinar cu 8 cilindri — deşi prietena ei din copilărie o sfida cu un Rolls-Royce, adus direct de la Paris.

Te 'ntreb pe dumneata: Mai e cu putinţă o viaţă onorabilă, demnă cu Statul pe care-l reprezint?... Din patruzeci şi cinci de mii de lei primesc lunar acum numai treizeci şi opt. Comisia specială a fost suprimată. Şedinţele extraordinare mi se plătesc tot cu 500 lei ora, dar numai când iau parte la lucrări. In doi ani n'am mai fost trimis în străinătate decât odată, şi atunci cu'n suplimeent de 5000 de lei pe zi — de-abia mi-a rămas cu ce să fac excursia prin Italia, făgăduită nevestei-mi de-atâta vreme. Aud că e vorba să se suprime şi Fordul de 8 cilindri... Iţi mărturisesc, nu ştiu ce am să

Dreapta: *„Cum crezi c'o pot răzbi, domnule, când stau în Bucureşti trei luni pe an şi plătesc jumătate milion chirie?"*

Una din soluţiile crizei ar fi, ca scumpii cumnaţi şi cumnate, să renunţe la lecţiile de dans şi contrapunct, la Berlin.

fac!... Când mă uit la biată nevastă-mea, c'a început să-şi refacă o parte din cele optzeci de rochii de anul trecut, îmi vine să intru în biurou şi să-mi trag un foc de revolver drept în inimă!...

Moşierul şi-a scos dintre dinţii de aur scobitoarea de fildeş şi comandând chelnerului la restaurantul de noapte unde ne aflam, o sticlă de Cherry-Brandy, a izbucnit răguşit şi cordial :

— Mă, dacă nu urcă guvernul preţul grâului la o sută cincizeci de mii de lei vagonul, ne-am curăţat cu toţii!... Cu o sută de mii de lei vagonul ne-am mai ţine sufleţelul şi cu restul de cincizeci de mii ne-am mai plăti datoriile la bănci, dările la percepţie... Criza m'a lovit drept la ficaţi!... Nu te uita că am cheltuit aci cu dumneata astăseară 8000 de lei pentru două tacâmuri. Am petrecut şi noi oleacă. Dar nu petrec totdeauna. Ce e la mine acasă acum să nu mă 'ntrebi, că mă podidesc lacrimile!... Am două bone pentru fetiţa mea de şase ani — o păpuşă de fată! — una de la Londra şi alta din Elveţia, de la Berna. Ai să mă crezi când ţi-oi spune că nu le-am plătit leafa de şase luni?... Nevastă-mea are trei surori şi un frate, mai mici, cu toţii plecaţi la Berlin, unde studiază dansul şi contrapunctul... Sunt nişte genii!... Le trimiteam câte douăsprezece mii de mărci pe lună. Iţi spun drept că de un an nu le mai pot trimite decât zece mii!... Cum or fi trăind săracii acolo, numai ei o ştiu. Că la Berlin puiul de găină şi oul nu se găsesc la 'ndemână, ca la mine la moşie, ci se plătesc ca icrele negre!... Dacă o mai ţine criza, voi fi silit să mă mut de tot cu familia la conacul de la moşie, ca să nu mai plătesc pentru trei luni cât stăm în Bucureşti o jumătate de milion chirie pe an. Insfârşit, ce să-ţi mai spun? O nenorocire! Mai luăm o sticlă?

Bancherul m'a primit în salonul cu mobile moderne, constructiviste şi-a aprins o havană şi învârtindu-se prin încăpere cu greutate, de parcă voia să verifice grosimea şi moliciunea sub talpă a covorului, a oftat:

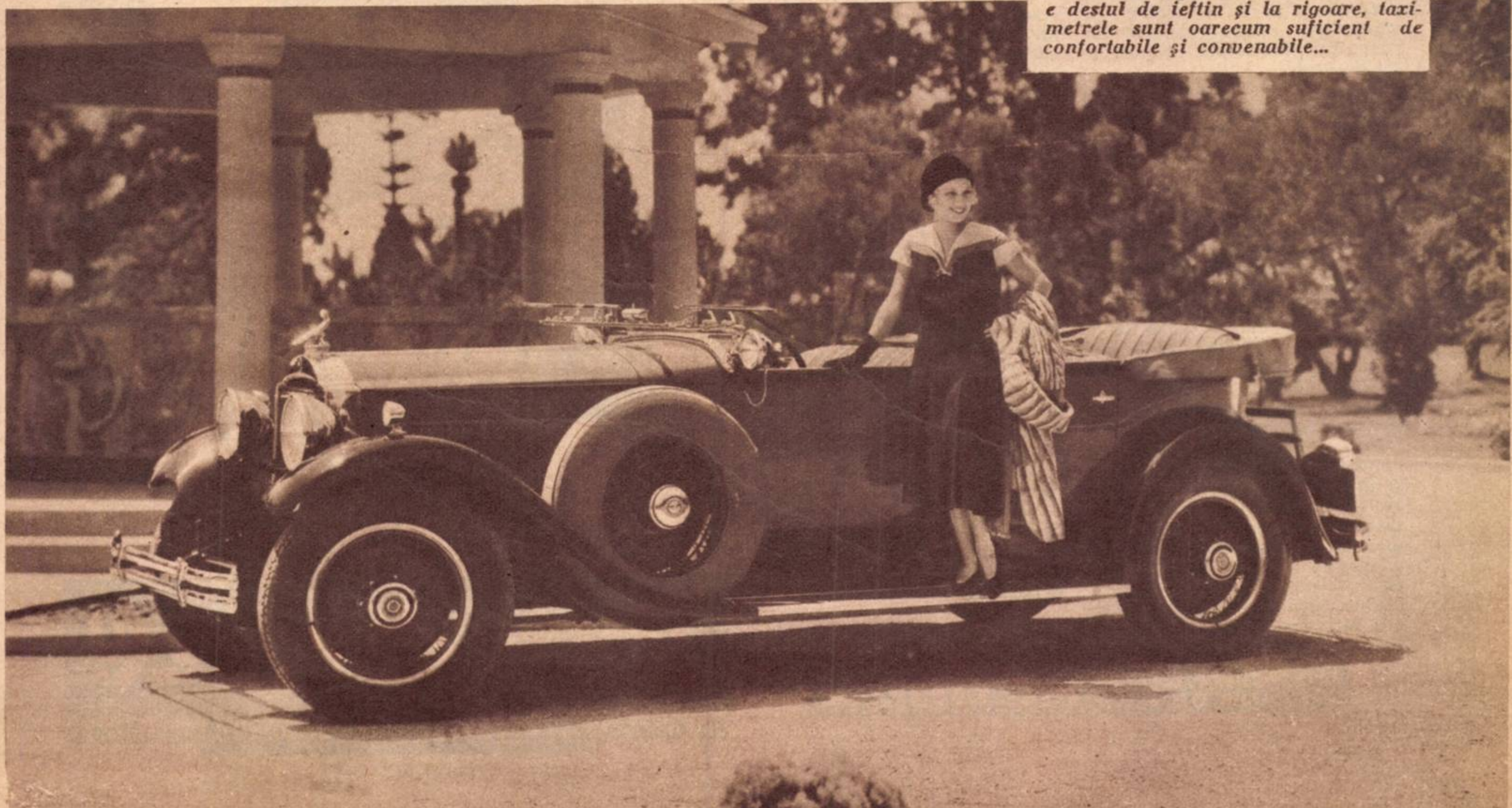
— Ferice de voi, poeţii! N'aveţi nici o răspundere morală şi socială. Trăiţi ca pasărea'n văzduh. Pe când noi, bancherii... E-adevărat, sunt în lichidare judiciară. Dar se vor putea desbăgubi din avutul băncii numeroşii mei deponenţi?.. Imi vei spune că am trecut averea mea personală pe numele băiatului şi a ginerelui şi că nu voi fi silit să mă sinucid de „jenă financiară", cum se scrie la ziare. Dar conştiinţa mea?...

Crezi că pot dormi mai mult de opt ore pe noapte, de când ştiu că profesorul de Istorie din Craiova, care a mâncat de la băcănie în picioare timp de treizeci de ani şi nu s'a 'nsurat, mulţumindu-se cu servitoarele vecinilor, ca să agonisească ceva, a pierdut la mine agonisirea lui de-o viaţă, un milion?... Cum să fiu împăcat în conştiinţa mea când aţi publicat în ziare că surorile Popescu s'au sinucis cu mangal pentrucă au pierdut la banca mea o sută de mii de lei câştigaţi cu acul nopţi de-arândul, spre a se putea căsători?... Şi toate aceste neplăceri de conştiinţă le-aş mai răbda... Ceeace mă 'ngrozeşte este însă apropierea iernii. Ştii dumneata

— „Şi pe urmă, călătoria în Italia, pe care o promisesem nevestei"...

Stg. : — *„Crezi c'o mai pot răzbi numai cu 50.000 lei pe lună şi cu jetoanele amputate?*

Altă soluţie: a se renunţa la maşina ministerului, pentru curse. Tramvaiul e destul de ieftin şi la rigoare, taximetrele sunt oarecum suficient de confortabile şi convenabile...

cum se petrecea iarna în casa mea?... Aşa e, n'ai de unde să ştii, că nu te-am poftit niciodată... Rai, domnule!... La mine era paradisul lui Mahomed, plus arta. Miniştri, subsecretari de stat, generali, savanţi, directori de bănci şi soţiile găsiau în casa mea, odată pe săptămână, decorul dorit: oriental, extrem-oriental, nordic, geometric sau pre-columbian şi în boxe separate fiecare, după ospăţ, era aşteptat de artişti şi muzicanţi — şi aşa cum îţi spun, era o feerie şi un deliciu!... Toată această civilizaţie s'a isprăvit!... Am să te rog să treci pe la mine în anumite zile, să-ţi dictez memoriile. Te vei delecta cel puţin la amintirea banchetelor mele, iar eu voi găsi un reazim sufletesc în stilul poetic... In această decadenţă m'a adus criza!...

Faţă de simptomele atât de catastrofale ale crizei, propunem după o chibzuinţă adâncă, următoarele mijloace pentru înlăturarea ei:

1. Soţiile cu optzeci de rochii să poarte deocamdată, până la un nou belşug, numai patruzeci — şi să facă preumblarea la Şosea pe jos.

2. Cumnatele şi cumnaţii de la Berlin să întrerupă studiile de dans în contrapunct şi să revină în acest oriental Bucureşti, unde viaţa e mai ieftină — şi mai cu seamă să nu plătim chirie pentru casele pe care nu le locuim. Să renunţăm la bona din Londra şi să ne mulţumim numai cu cea din Berna.

3. Să citim în nopţile de iarnă „O mie şi una de nopţi", ale căror voluptăţi intelectuale nu costă nimic iar încercarea de-a înfăptui raiul lui Mohamed pe pământ să o lăsăm poeţilor.

Aceste trei metode, recunoaştem, se adaptează numai unor anumite forme ale crizei. Dar credem că alte forme — orice s'ar spune — nici nu există. Cei care n'au acum cu ce să-şi pingelească ghetele sau să-şi cumpere o cămaşă nouă, n'au avut nici înainte. Ei sunt scutiţi de neplăcerile „crizei", care n'are cum să-i mai supere.

F. ADERCA

Dansatoare cu taxă

Ştiţi că sunt în America dansatoare cu taxă?

Pentru cei cari nu le cunosc, iată câteva lămuriri.

Mai întâi dansatoarea cu taxă trebue să fie tânără, frumoasă şi să ştie să danseze.

Condiţiile de mai sus împlinite, orice fată tânără trăind în America, poate să aspire la această funcţiune. Ea consistă în a face parte din personalul oricărui local de dancing şi de a se ridica supusă, când un dansator se prezintă pentru a o invita la dans. Bărbatul îi va prezenta în acelaş timp un tiket, pe care l-a obţinut, plătind la cassă suma de 10 cenţi.

Moda dansatoarelor cu taxă este destul de recentă, dar foarte repede a prins şi tot atât de repede stabilimentele de acest gen au câştigat o enormă clientelă.

O dansatoare cu taxă, câştigă dela 30 până la 40 dolari pe săptămână, ceiace nu este de dispreţuit în aceste timpuri atât de grele.

După miezul nopţii, dansul nu durează decât un minut şi un dansator pasionat cheltueşte mult, căci nu vrea să piardă nici un moment.

Recent s'a inaugurat la New-York un dancing popular, unde dansul costă ,numai un cent. Dar clientul trebue să cumpere zece bilete deodată, dansul neţinând decât câteva secunde durată, fiecare din ele fiind indicat printr'o lumină care se aprinde în momentul când alte se stinge. Atunci orchestra se opreşte, pentru a reîncepe un moment după aceia, alte zece dansuri consecutive.

Nu trebue multă capacitate pentru a fi dansatoare cu taxă şi noua profesiune ispiteşte pe multe fete tinere, cari neputându-şi câştiga aiurea viaţa, primesc sume importante, fără a adăoga bacşişul şi putinţa de a găsi — poate — pasărea rară, asupra căruia vor şti să-şi exercite farmecele.

D. Paul Cressey în cartea sa intitulată „The Taxi Dance Hall' care este o mare anchetă asupra profesiunii dansatoarelor cu taxă, se ridică contra acestui meşteşug socotindu-l drept cel mai prielnic drum pentru a conduce un mare număr de fete tinere la viciu.

Trăind într'o continuă promiscuitate, fiind silite să danseze cu orice individ, puţine dintre ele ajung să lupte contra curentului care le împinge spre povârnişul prostituţiei.

Dacă din întâmplare o dansatoare refuză întâlnirea fixată de unul din partenerii săi, ori pentru un sărut îl pălmueşte, s'a sfârşit cu meseria. Mai întâi camaradele se vor îndepărta de ea. Apoi nici un client nu va mai dansa cu o parteneră atât de sălbatecă şi care ia toate nimicurile în serios.

Dansatoarele cu taxă îşi găsesc câteodată soţi în partenerii lor. Este cazul lui Peggy Price, care se căsători în Septembrie 1931 cu un tânăr din cea mai bună societate new-yorkeză.

In acel timp el locuia cu mama sa şi ştiind că ea nu-i va ierta o astfel de uniune, aranjă ca soţia să locuiască singură şi să continue a frecventa dancingul, jucându-şi rolul înainte. Câteva luni după aceea, aflându-se despre căsătoria lui, tânărul Robert fu isgonit fără milă din casă.

O altă dansatoare cu taxă Romaine Flemin, reuşi să se căsătorească cu fiul unui milionar. Dar eşuă în încercările de a fi admisă de părinţii soţului ei. Perechea locueşte la Greewich Village şi nu dispune decât de mijloace foarte restrânse.

La Chicago au fost arestate recent într'un dancing un grup de dansatoare cu taxă, fiindcă tinerele fete nu erau îmbrăcate decât cu nişte simple maillot-uri, şi poliţia a judecat că s'a depăşit marginea decenţei.

B. C.

SINUCIDEREA LUI Georges Candol

LÉON MARDOCHE şi colaboratorul său, Bob Lemoine, erau ocupaţi cu tăierea dintr'o duzină de ziare întinse pe biroul maestrului, a articolelor relatând ultima lor „afacere", când fu anunţat Rop.

Rop era un tânăr inspector din poliţia oficială. Inteligent şi curajos, fusese remarcat de către detectiv, în cursul afacerilor duse împreună. Rop admira fără rezervă pe Léon Mardoche, iar acesta vedea în tânăr un poliţist de mare viitor, deaceea îl primia, de fiecare dată când venia să-l viziteze, cu cea mai sinceră cordialitate.

Cu un gest larg, îi arătă un fotoliu.

— Imi faceţi prea mare cinste, domnule Mardoche, căci am impresia de a mă fi lăsat tras pe sfoară ca un începător, în afacerea Candol.

— Există deci o afecere Candol?

— E pe cale să fie una.

Léon Mardoche şi cu Bob schimbară o privire repede, pe urmă detectivul împinse către inspectorul aşezat lângă Bob, o cutie cu excelente ţigări de foi, luă una, o aprinse încet şi se

... Am fost confidenta lui...

aşeză în fotoliul său, ca un om care se pregăteşte să asculte o lungă şi interesantă istorisire.

— Imi permiteţi să vă amintesc evenimentele dela începutul lor?

Léon Mardoche îşi înclină capul în semn de învoire.

— Bine înţeles, aţi aflat de sfârşitul tragic al celebrului cântăreţ Georges Candol, acela care era supranumit „Cea mai frumoasă voce din lume". Aţi citit în ziare numeroasele articole închinate omului, vieţii şi operei lui. Timp de săptămâni întregi, în mod unanim, Franţa, Europa, America, deplânseră pierderea acestui imens talent, care nu şi-a putut da toată măsura. Gestul lui inexplicabil provocă stupoare printre prietenii şi admiratorii săi. Candol ajunsese la apogeul glorie. Avea onoruri, bogăţie, tot ce poate constitui fericirea în această lume.

Şi totuş s'a sinucis, atunci când nimic nu lăsa să se prevadă o asemenea hotărâre".

— Vrei să-mi aminteşti faptele?

— Pot face asta cu atât mai mult, cu cât eu am fost însărcinat cu ancheta. Felul cum s'a desfăşurat drama, mi-a fost povestit de către fratele victimei.

— Raoul Candol?

— Da, Raoul Candol. Eram, zise el, pe la ora trei după amiază, în fumoarul vecin cu încăperea unde se afla fratele meu şi pe care o numia el însuşi „sala de studii".

„Permiteţi-mi, domnule Mardoche, să deschid o paranteză: Am cercetat amănunţit această încăpere, o vastă sală a cărei acustică a fost studiată cu îngrijire. Acolo, artistul îşi repeta în fiecare zi rolurile, acompaniându-se singur la pian. Tot în acest studio imprima cea mai mare parte a plăcilor de gramofon, atât de căutate acum de către negustori şi de către admiratorii săi.

„Fratele artistului, Raoul Candol, se afla deci în fumoar, de unde asculta, recules, cascadele de note pure şi cristaline, când deodată vocea fratelui său nu mai răsună.

„Raoul Candol rămase sub farmecul acestei voci melodioase, un timp pe care nu-l putu preciza, pe urmă o detunătură răsună brutală, urmată de sgomotul căderii unui corp.

„Presimţind o nenorocire, Raoul Candol se repezi în sala de studii. Fratele său zăcea întins, mort, cu faţa în jos, pe când un fir de sânge se prelingea pe fruntea sa şi mâna-i crispată ţinea un revolver".

—Ai găsit cadavrul în această poziţie? întrebă Léon Mardoche, care de câteva clipe, lua note pe un bloc.

— In poziţia pe care v'am descris-o, domnule Mardoche.

— Bine, Rop, urmează.

— Raoul Candol, înebunit, chemă ajutor, însă prânzul odată terminat bucătăreasa era urcată în odaia ei, aşa cum face în fiecare zi la ora asta, şi Jean, feciorul, fusese trimis în oraş.

— Cine îndepărtase pe servitor? mai întrebă detectivul.

— Nu m'am gândit să mă informez, întrucât mi se părea de prisos. In timpul acela, singură versiunea sinuciderii era admisă.

— Ai fi trebuit, poate... însfârşit, urmează.

— Puţin revenit din emoţia sa, Raoul Candol telefonă unui doctor, apoi ceru poliţia.

„O oră după aceea, făcusem constatările obişnuite. Totul părându-mi-se normal, ca şi medicului legist, autorizaţia de înmormântare fu acordată.

„Timp de două zile, Parisul se înghesui la porţile palatului fraţilor Candol; mii de semnături fură depuse. Câteva zile după aceea se vorbi de funeralii, care-au fost impunătoare, apoi o altă afacere abătu atenţia publicului.

„Eu însu-mi uitasem ceeace nu era la urma urmei decât un fapt divers, când eri am primit vizita unei tinere femei, care-şi exprimă stăruitor dorinţa de a-mi vorbi între patru ochi.

„Recunoscui în ea pe Yvette Mirando, actuala vedetă a revistei „Rubis" de la „Folies Herreuses".

„După ce o asigurai că eram absolut singur, graţioasa artistă îmi făcu, fără multă vorbă, această declaraţie:

„Georges Candol nu s'a sinucis; el a fost asasinat!" după care izbucni în hohote de plâns.

„Mă silii cum putui mai bine să potolesc această durere, pe care o simţiam sinceră, pe urmă invitai pe interlocutoarea mea să-şi precizeze acuzaţia, căci cuvintele ei aruncau o mare turburare în sufletul meu.

„După ce-şi şterse lacrimile, ea declară:

— „Aveam în Georges Candol, pe cel mai delicat, pe cel mai afectuos din prieteni. Eram confidenta celor mai mici proecte ale sale şi pot să vă afirm că niciodată, în niciun moment, gândul sinuciderii nu i-a trecut prin minte.

„Obiectai Yvettei Mirando că afirmaţia ei era neîndestulătoare, ca să provoace o intervenţie a justiţiei, şi-i cerui să-mi dea dovezi.

„Ea se ridică vibrândă, cu ochii strălucitori, cu umerii obrajilor roşii şi replică:

— „Argumentele mele nu sunt toate de ordin sentimental şi, dacă-mi permiţi să-ţi pun câteva întrebări, vei fi repede convins.

„In ce mână era revolverul care, după d-ta, a servit lu Georges Candol? întrebă ea".

— „In cea dreaptă.

— „Ei bine, Georges Candol era stângaci, şi-ţi pot afirma că trăgea admirabil cu această mână".

— Yvette Mirando o fi un nou confrate necunoscut; din partea mea aş fi fericit de a o socoti printre...

— Tăcere, incorigibile Bob, lasă pe prietenul nostru să vorbească, întrerupse Léon Mardoche.

Inspectorul zâmbi şi urmă:

— Ca şi dv. am fost surprins de reflexia tinerei femei şi-mi trădai fără îndoială uimirea, căci Yvette Mirando avu un surâs de triumf şi adăogă:

— „Ai examinat faţa lui Georges Candol?

— „Desigur, şi nimic deosebit nu mi-a reţinut atenţia.

„Tânăra femee avu de rândul acesta o expresie ironică.

— „Scumpe domnule Rop, o împuşcătură trasă dela câţiva centimetri lasă urme de pulbere, pe când faţa lui Georges Candol n'avea aşa ceva.

„Imi aduceam aminte, într'adevăr, de acest amănunt, şi convenii să argumentele Yvettei Mirando nu erau fără valoare.

— „Nu-i totul, îmi zise ea.

„Glonţul care a ucis pe compozitor, n'a eşit din revolverul lui. Cunoşteam arma celui mort, întrucât îi admirasem încrustările; or, revolverul pe care Georges Candol îl strângea în momentul morţii sale, nu era al său".

„Yvette Mirando, după o scurtă tăcere menită să sublinieze gravele cuvinte pe cari le rostise, strigă:

— „Vinovatul, ai ghicit-o, e Raoul Candol, fratele artistului. Am măsurat toate dificultăţile pe care le voiu întâmpina, ca să susţin o asemenea acuzare, îmi zisea ea, însă dacă vrei să mă ajuţi, cred că vom izbuti să înfundăm pe ticălos.

„Ea îmi mai spuse că ştia perfect de bine că dovezile materiale nu mai existau, deaceea regreta amarnic că nu s'a gândit mai curând la aceste amănunte, de o însemnătate considerabilă".

Şi Rop încheie:

— Am petrecut jumătate din noaptea trecută ca să studiez afacerea, însă mărturisesc că n'am putut descoperi mijlocul de a sili pe vinovat să se trădeze. Atunci, fireşte, m'am gândit la dv., dacă desigur consimţiţi să mă ajutaţi, ca să-mi repar greşeala.

Léon Mardoche îşi aruncă ţigara în scrumiera pusă lângă el, se sculă şi veni zâmbind să-şi pună amândouă mâinile pe umerii tânărului.

— Aşa dar, Rop, ai fost tras pe sfoară şi încă rău de tot. Dacă în cursul anchetei d-tale ai fi ştiut să observi, în momentul de faţă criminalul ar fi în închisoare.

— Atunci, maestre, eşti convins de asasinatul lui Georges Candol? întrebă Bob.

— Nu mai încape nicio îndoială. Ceva mai mult chiar, sunt convins că ucigaşul nu-i altul decât Raoul Candol. Numai.

— Numai..., repetă Bob.

— Trebue să dovedesc asta, — ceeace voiu şi face.

— Aşadar, vreţi să mă ajutaţi! strigă Rop vesel.

— Da, această mică problemă mă interesează; nu se prezintă ca celelalte. Cunoaştem pe asasin, însă rămâne să-l dovedim. Prevăd că vom avea de lucru; drept urmare, Rop, du-te de te odihneşte, întrucât spui că n'ai dormit noaptea trecută şi vino să mă vezi mâine, afară numai dacă nu-ţi telefonez.

* * *

După ce inspectorul plecă, Bob strigă:

— Ai şi găsit soluţia, maestre?

— Nu, nu încă, şi mărturisesc că ancheta se vădeşte depe acum extrem de grea. Totuş, avem un atout în jocul nostru: vinovatul e departe de a se gândi că-i bănuit, ceeace face puterea noastră şi va pricinui pieirea lui.

— Eşti sigur că Raoul e ucigaşul?

— Absolut. Ascultă-mă:

„Doi fraţi trăesc împreună, cu aceiaşi servitori, aproape aceeaşi viaţă, unul se sinucide la câţiva paşi de celălalt, drama se desfăşoară, trupul e întins pe parchet, poate nu mai mişcă... După părerea ta, ce trebue să facă Raoul Candol?"

— Dar ceeace a şi făcut: să telefoneze unui doctor, să înştiinţeze poliţia.

— Nu, prima lui mişcare cea mai firească, şi în ciuda tuturor recomandaţiilor poliţieneşti, era de a se repezi spre trupul nefericitului, de a-l duce pe un pat, pe un divan, de a încerca prin îngrijiri, de prisos chiar, să-l smulgă morţii. Ce-i păsa de sângele care putea să-i păteze haina, să-i murdărească manşetele sau plastornul? De ce putea să se teamă, devreme ce n'avea nimic pe conştiinţă? Nu-i aşa că astfel ar fi trebuit să se petreacă lucrurile?

— Desigur.

— Ce ne-a spus Rop? El a găsit pe artist lungit pe parchet, cu faţa în jos, ţinând în mâna dreaptă un revolver. Lângă el, fratele lui mişcat, însă impecabil.

„Raoul Candol n'a făcut deci nicio mişcare ca să-i vină în ajutor; stăpân pe sine, păstrând un sânge rece minunat, n'a vrut ca teza sinuciderii să poată fi pusă la îndoială de către cei însărcinaţi cu ancheta. Nu se atinse de cadavru şi nici chiar nu scoase arma din mâna mortului".

— Cred mai curând, maestre, că i-o pusese.

— E probabil, numai că asta ar trebui să fie dovedit. Am în această privinţă mai multe păreri; dar mai întâi, aş voi să-ţi cer nişte informaţii.

„Editorul lui Georges e Calmet?"

— Da, maestre, cel cu faimoasele plăci „Déon" a căror reclamă se vede pretutindeni.

— Foarte bine. Te vei duce la Calmet şi-l vei întreba dacă, de vreo săptămână, Raoul Candol i-a vândut plăci de ale fratelui său. Bine înţeles, eşti omul de afaceri al unui bogat admirator, care vrea să-şi procure ultimele creaţii ale artistului. Patronul tău e un maniac, care va plăti un preţ bun.

— Şi dacă Calmet a primit plăci?

— Cumpăre-le.

— Dar preţul?

— Puţin importă. Iată un cec în alb, semnat; îl vei completa.

— Drace! Văd că nu glumeşti.

— Cu toate astea însă, cred că demersul tău nu va fi încununat de succes.

— Cum va rămânea atunci?

— Va fi mai greu. Aş dori să intri în serviciul lui Raoul Candol, fie ca fecior, fie ca şofeur. Pentru asta, îţi dau opt zile, dacă poţi să izbuteşti în mai puţin timp, cu atât mai bine. Cheltueşte cât vei voi, însă izbuteşte.

— Şi dacă intru în serviciu?

— In momentul acela, partida va fi câştigată şi-ţi voiu da instrucţiunile mele.

— Să mă duc?

— Acum chiar.

— Bine, maestre.
Şi Bob, după ce strânse mâna lui Léon Mardoche, plecă.

* * *

— Poşta, Domnule!
Eugène, noul servitor al lui Raoul Candol, aduse un teanc de cărţi de vizită şi de scrisori, pe cari le depuse pe birou, înaintea stăpânului său.
Odată feciorul plecat, Raoul Candol luă un plic la întâmplare.
„D-l şi D-na Z... foarte mişcaţi de nenoricirea..."
Tânărul mototoli cu nervozitate carta de vizită şi luă alta.
„D-na Y..., înapoiată din călătorie, se scuză de a nu fi putut..."
— Iar! Voiu primi deci mereu din astea, murmură Raoul Candol, aruncând, fără să le citească, toate scrisorile şi cărţile de vizită într'un sertar pe care-l închise.
„Peste puţin va fi ora trei. Odette nu va întârzia să vină. Biata Odette, dacă ar şti... Neliniştit, ca şi cum s'ar fi temut că i s'ar putea ghici gândul, tânărul aruncă în jurul lui priviri bănuitoare. Era singur, în mijlocul lucrurilor sale familiare, însă poate fi cineva singur când trăeşte cu amintirile, cu remuşcările?
Sbârnâitul soneriei îl făcu să tresară.
Se sculă, cu faţa înveselită, gata s'o primească pe aceea pe care o iubia. Uşa fu deschisă şi servitorul său apăru.
— Eugène, ţi-am spus că la ora asta, nu sunt acasă pentru...
— ...Scuzaţi-mă, Doamnă, şi binevoiţi să intraţi.
In urma servitorului o femee voalată apăruse.
Uşa fu închisă, femeea işi ridică vălul.

Doar nu veţi fi voind să luaţi pianul..

— Yvette Mirando! O! scuzaţi-mă, Domnişoară, această interdicţie nu vă privia pe dv. Ce pot face să vă fiu agreabil?
— Să mă asculţi câteva minute, domnule; am să-ţi fac o rugăminte. La rândul meu, te rog să mă scuzi. Pari că aştepţi pe cineva. Nu, nu te apăra, ţi-am citit nemulţumirea pe faţă. Nu vreau să abuzez de timpul d-tale.
Tânăra femee tăcu.
In realitate, Raoul Candol era furios. Ce vroia această femee dela el? Ea fusese confidenta fratelui lui. Cel mai bun lucru era s'o primească bine şi să se scape de ea cât mai repede... Odette trebuia să vină.
— Socotesc de prisos, domnule, să-ţi amintesc legăturile de afecţie cari mă uniau cu fratele d-tale.
„Am cultul amintirii, şi vin să-ţi cer un obiect, — mi-l vei da oare?"
Ca să se scape de această vizitatoare prea stânjenitoare, tânărul izbuti să schiţeze un surâs şi să murmure:
— Nu voiu refuza nimic graţioasei artiste, care a fost cea mai credincioasă şi devotată prietenă a regretatului meu frate.
Sângele năvăli în obrajii Yvettei Mirando care se stăpâni.
— Imi permiţi să aleg.
— Mă rog.
— Să trecem în sala de studii, vrei?
Odată în această încăpere, artista adăogă:
— Ai voi să-ţi chemi servitorul? Voiu avea nevoe de ajutorul lui.
— Dar nu veţi fi vrând să luaţi pianul, întrebă Rauol Candol, ironic, însă puţin neliniştit de întorsătura ce o lua aceeastă vizită.
— O! nu, ceva cu mult mai mic. Vine, servitorul d-tale?
Subjugat de glasul fermecător şi de ochii artistei, cari bine înfipţi într'ai lui, îl răscoliau până'n adâncul sufletului, chemă pe noul său servitor care sosi îndată.
— Spune-mi, unde ai aşezat plăcile d-lui Candol? întrebă artista cu un glas dulce.
— Cred că sunt tot în această mobilă, Domnişoară.
— Doriţi o placă, scumpă amică? Dece n'o spuneaţi mai curând pe care o vreţi?
— Ultima.
— Dar vedeţi că nu ştiu care i-a fost ultima... Nu m'am atins încă de lucrurile sărmanului meu frate.
— Nimic n'a fost schimbat în încăperea asta?
— Absolut nimic. Mă feresc chiar să pătrund în ea; îmi aminteşte atâtea lucruri dureroase, — înţelegeţi!...
— Inţeleg.
— Dar atunci, aceea care-i pe talerul fonografului, e fără îndoială ultima lui placă, întrebă ea cu aerul cel mai natural, cu ochii mereu aţintiţi asupra celor ai tânărului.
Ea îl văzu pe acesta îngălbenind deodată şi ducându-şi mâna la frunte; pe urmă, printr'o sforţare supraomenească a voinţei, reluându-şi încetul cu încetul o faţă impasibilă, în timp ce zicea cu glasul abia tremurând:
— Ei bine, vi-o voiu trimite acasă azi după masă.
— Vezi că doresc s'o iau imediat; mi-ai făgăduit doar...
— Nu!... e cu neputinţă Domnişoară. Aştept dintr'o secundă în alta o persoană, însfârşit... cred că ar fi preferabil să...
O paloare lividă acoperia din nou faţa lui Raoul Candol. Care era dar cauza acestei neşteptate emoţii? Foarte firesc, şi fără să pară că bagă în seamă turburarea tânărului, Yvette Mirando punea fonograful în mişcare.
— Opriţi, opriţi! urlă Raoul Candol, şi ridicând ca o pană un fotoliu din salon, îl aruncă cu putere asupra aparatului. Dar, cu o mişcare bruscă, servitorul făcu să devieze braţul tânărului şi fotoliul descriind o largă traiectorie, căzu pe pian, care răsună puternic. Furios, Raoul Candol era să se arunce asupra feciorului său, când înaintea pieptului său, un revolver întins îi opri avântul, în acelaş timp în care glasul batjocoritor al lui Léon Mardoche răsuna.
— Potoleşte-te, Raoul Candol. Intotdeauna se uită ceva, vezi bine. In momentul discuţiei ce ai avut-o cu fratele d-tale, erai atât de mânios încât n'ai băgat de seamă că aparatul îţi înregistra crima.
Din fonograf, se ridica glasul lui Georges Candol, cuvintele se deprindeau limpezi, bine timbrate. In acelaş timp, un alt glas aspru, furios striga:
— Mizerabile!
— Ce înseamnă asta?
— Ce s'a petrecut între Odette şi tine?
— Ce-ţi pasă.
— Odette e logodnica mea. Vreau să ştiu!
— Intreabă-o.
— Ai îndrăzni să afirmi...
— Fac ce-mi place şi n'am să-ţi dau nicio socoteală.
— Sunt fratele tău.
— Şi la urma urmei, dacă plac Odettei şi dacă ea îmi place...
— Aşa? Ţine atunci!...
O împuşcătură, un îndoit ţipăt.
— Georges, ah! Georges, mă auzi? Doamne ce am făcut... Georges, micul meu Georges, răspunde-mi. Vai! a murit! Repede... repede... (Un sgomot de uşi, paşi şi în depărtare: Ajutor!...)
Cât ţinu această scenă extrem de penibilă, Léon Mardoche nu slăbia din ochi pe ucigaşul livid, care prăbuşit într'un fotoliu, incapabil să facă cea mai mică mişcare, privia cu ochii stinşi, învârtindu-se placa infernală. Rezemată de pian, Yvette Mirando sfâşia o batistă cu dinţii, în timp ce Bob cerceta pe rând, pe ucigaş, pe Yvette Mirando şi pe Léon Mardoche dela care aştepta un ordin.
— Ajutor... aju... sfârşia fonograful.
— Ai auzit, Raoul Candol? Chestia e limpede. In numele legii.
Când inspectorul Rop, care se ivise întretimp, puse mâna pe umărul ticălosului ca să-l poftească să se scoale şi să-i pună cătuşele, trupul acestuia se prăbuşi pe parchet, în acelaş loc în care căzuse fratele său.
Se făcuse dreptate; ucigaşul murise în urma unei embolii.
A doua zi, ziarele relatau, în câteva rânduri, moartea lui Raoul Candol, „victima dragostei frăţeşti".
In biroul lui Léon Mardoche, Yvette Mirande gemea:
— Spune-mi, domnule Mardoche, n'o iubia, nu putea s'o iubească pe această Odette; era orgoliul lui care vorbia, nu-i aşa?
— Desigur, desigur, răspundea Léon Mardoche, foarte plictisit.
— Ah! dacă aţi voi să lucraţi în orele dv. libere cu noi, veţi vedea ce bine vă veţi simţi! nu înceta să repete incorijibilul Bob, care încerca s'o înroleze pe graţioasa artistă, în mica trupă a maestrului.

Trad. de CONST. GALITZA

Sus: *In Montmartre la Paris s'a alergat o cursă originală, anume: un fel de cross-country, în care participanţii trebuiau să bea, pe fugă, cât mai multe pahare cu vin, ce erau instalate pe mese, în parcurs.*
Mijloc jos: *Atletul japonez Nambu, care a luat parte la jocurile olimpice din Los Angeles, s'a căsătorit de curând, la Tokio. Il vedem în fotografia noastră în costumul cu care a participat la olimpiadă.*

Sus: *In Japonia s'a sărbătorit de curând ziua naţională a zmeelor.* Jos: *Propaganda electorală pentru viitorul preşedinte al Americei, ia proporţii din ce în ce mai mari. Iată aci un autobuz, pe care se face propagandă, pentru Roosevelt şi Garner.*

Sus: *Cel mai in[...] nument al Angliei, [...] ră de coloana am[...] Nelson, depe T[...] Square din Londra[...] statua Lordului [...] sculptată de marel[...] L. S. Marrifield şi [...] pe piaţa principală[...] şului Belfast, din [...]*
Dreapta mijloc: [...] nǎr coreean, Li Ho[...] tr'un moment de a[...] mintală, a atentat [...] Mikado-ului, împăr[...] ponezilor. După p[...] care a durat câteva[...] mâni, acuzatul a fo[...] damnat la moarte ş[...] tografia noastră îl [...] plecând din sala cu[...] juri, unde s'a pr[...] sentinţa.
In dreapta pagin[...] *Pentru a scăpa d[...] rile fotografilor ş[...] porterilor new-y[...] marele actor ameri[...] Jolson, a debarcat [...] Pennsylvania, din [...] pola Statelor Unite, [...] zat ca hamal. Dar [...] cum se vede din foto[...] noastră, nici astfel [...] tut scăpa*
Dreapta jos: *In [...] jumătate a lunii S[...] brie, statul brazilia[...] vut de înregistrat [...] luţie în regiunea S[...] lo. Fotografia noas[...] prima sosită în Eur[...] reprezintă un pod [...] cat în aer de insu[...]*

Actualități

Dreapta: *Generalul Waygand, șeful marelui stat major francez, a amenințat guvernul Franței cu demisia imediată, dacă nu se modifică de urgență planul de dezarmare și securitate, elaborta pentru Liga Națiunilor, de d-nii Boncour, Beneș și Politis.*

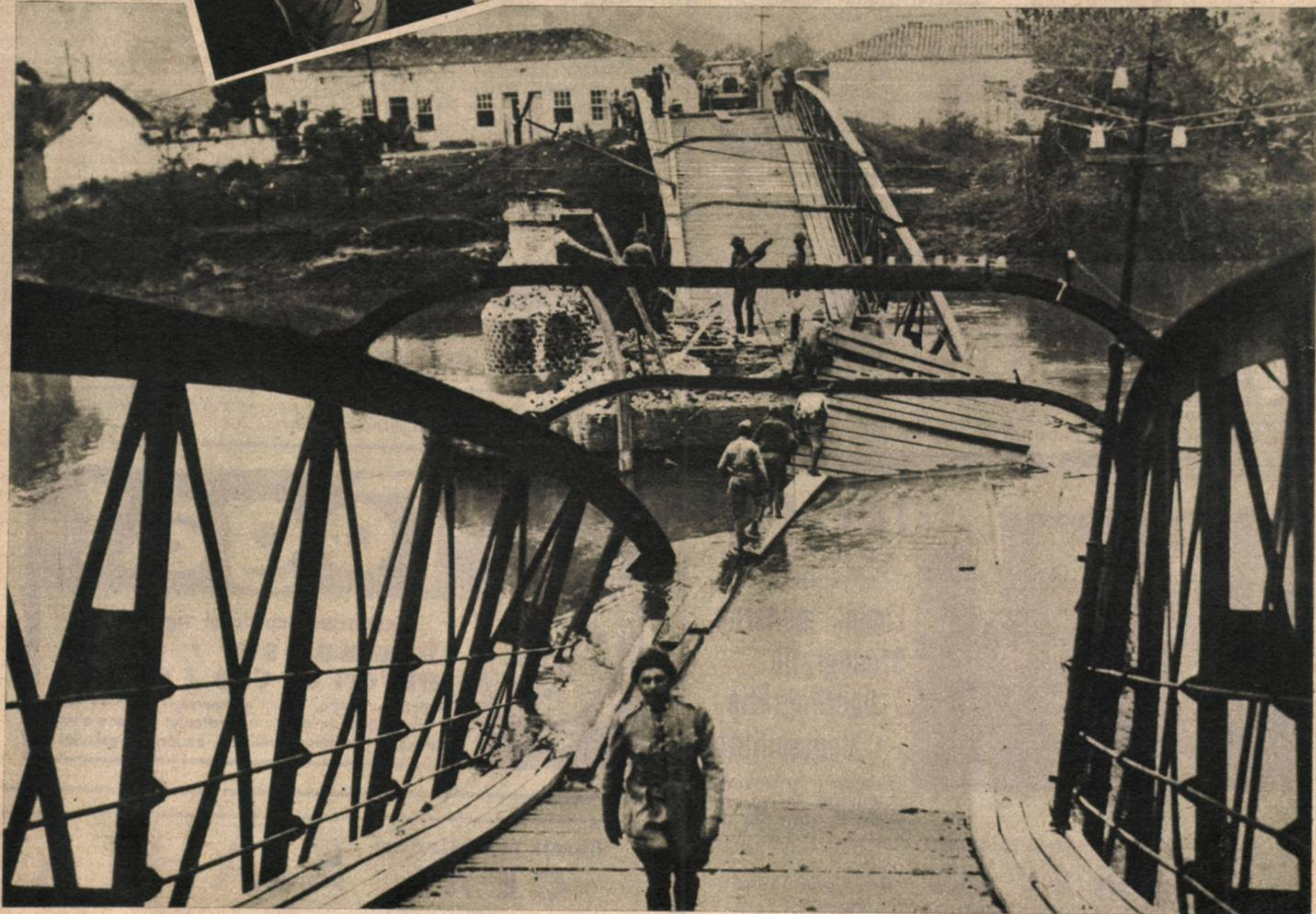

alt mo-
în afa-
irului
ra, algar
, va fi
Carson,
e artist
ridicată
a ora-
Irlanda.
Un tâ-
sho, în-
lienație
a viața
atul ja-
rocesul
săptă-
st con-
i în fo-
vedem
rții cu
onunțat

ei sus:
salu-
ale re-
orkezi,
an, Al
n gara
metro-
deghi-
după
ografia
n'a pu-

doua
eptem-
n a a-
revo-
Pao-
tră —
opa —
arun-
rgenți.

Pentru ce îmbătrânim şi murim

Unele creaturi se dezvoltă la infinit, şi dacă ştiinţa va găsi secretul eternei lor vieţi, îl va aplica probabil omenirii; am plăti însă acest avantaj prin aceea c'am deveni uriaşi

ŞTIINŢA are o idee cu totul nouă asupra magicei substanţe ce ne-ar putea da o viaţă eternă. Dar în cazul când această idee s'ar concretiza, omul s'ar trezi înaintea unui mare inconvenient, căci pe măsură ce ar înainta în vârstă, ar spori şi în dimensiuni. La şaizeci-şaptezeci de ani, bărbaţii şi femeile ar prezenta încă staturi normale dar bătrâni de trei şi patru sute de ani, ar trece de 5 metri înălţime, şi dacă cineva ar trăi până la a atinge vârsta faimosului Matusalem, ar ajunge să egaleze un turn de catedrală.

Oamenii îmbătrânesc şi mor probabil, pentrucă la un moment dat, încetează a mai creşte. Dacă s'ar desvolta la infinit ca buretele, ca racul sau alte creeaturi marine, ar putea trăi la infinit.

D-rul G. P. Bidder a expus această nouă idee cu ocazia unui recent congres al Asociaţiei medicale Britanice, care a avut loc la Londra, aducând numeroase exemple în sprijinul teoriei sale.

E mult de când se ştie în biologie că există creeaturi ce par să trăiască la infinit atâta vreme cât un accident fatal nu vine să le taie firul vieţii. Ele pot sfârşi mâncate de un inamic, în urma unei otrăviri sau a unei boli virulente dar nu îmbătrânesc niciodată şi nu bătrâneţea e cea care le determină moartea. Interesant prin aceea că pare să confirme teoria d-rului Bidder, e faptul că, paralel cu această viaţă eternă, observăm o desvoltare la infinit.

Unul din aceste animale este buretele obicinuit. In jurul scheletului moale şi poros ce apare în comerţ, există atâta vreme cât creeatura e vie, o substanţă mai moale, alcătuită din celule vii foarte asemănătoare cu cele ce formează un corp omenesc. In miriadele de deschizături şi pasagii ce străbat buretele, trombe minuscule şi subţiri, ca firul de păr, pompează fără încetare apă marină din care celulele extrag oxigen şi hrană. Odată ce s'a fixat într'un punct pe fundul mărei, acest animal nu se mişcă şi începe să se desvolte. Se poate întâmpla însă ca printr'un oarecare accident, buretele imobil să fie îngropat în mâl, să fie ucis prin intervenţia unei otrăviri a apelor, sau ca propia sa desvoltare să impiedice la un moment dat apa de a-i mai alimenta celulele. Aşa se face că bureţii nu ajung niciodată să echivaleze cu mărimea unui elefant deşi nu există motive care să-l împiedice în cazul că ambianţa le-ar fi favorabilă. Oricum, funcţiunile lor nu se lenevesc pe măsură ce înaintează în vârstă şi nu prezintă niciunul din simptomele pe care omenirea le numeşte bătrâneţă.

Guliver în ţara uriaşilor. Oamenii cari ar ajunge să trăiască 900 şi 1000 de ani, ar întrece în înălţime turnul unei catedrale.

O altă creeatură ce pare să crească atâta vreme cât trăeşte, este racul, care, aşa cum e prins în genere de către pescari, nu trece de 30 de centimetri lungime; specimenele mai mari, sunt foarte rare. Această raritate nu se datoreşte faptului că specia ar avea un maximum de desvoltare întrucât s'au prins raci normali de 45 şi chiar 60 centimetri lungime, ci puţinelor şanse pe care le are creeatura de a fi lăsată să trăiască până la acea mărime, mai înainte de a fi prinsă de vre-un pescar sau mâncată de vreun inamic animal.

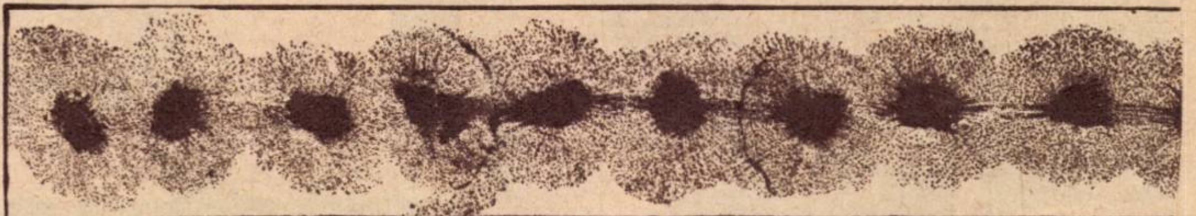
Oridecâteori are hrană suficientă, racul îşi leapădă carapacea, creşte foarte repede o bucată de vreme şi-şi face o nouă îmbrăcăminte cornoasă, după nouile dimensiuni ale corpului său. Acest proces, se poate repeta la inifinit; nimic n'ar împiedeca creşterea unui rac până la trei şi chiar treizeci de metri lungime, dacă ar scăpa inamicilor săi pe un timp suficient de îndelungat.

Există în oceane un vierme care, atunci când are hrană destulă, ajunge la cinci centimetri şi mai mult lungime; în epoci de lipsă, se nutreşte din substanţe acumulate de propriile lui organe şi se reduce zi cu zi până când devine aproape invizibil. Cu asta nu piere însă şi când dă iar de hrană, revine la dimensiunile de mai înainte.

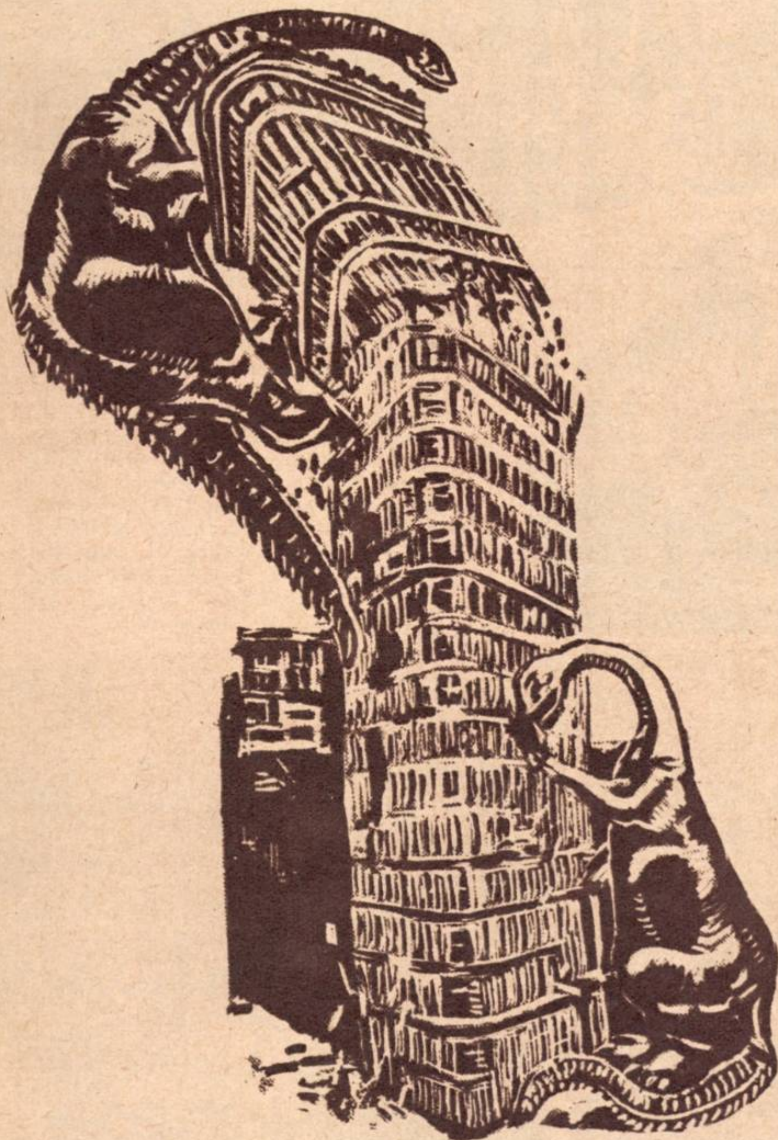
Această posibilitate a materiei vii de a creşte la infinit şi de a trăi la infinit, au avut-o probabil la început toate creeaturile însufleţite. Bătrâneţea a fost necunoscută în primele timpuri ale evoluţiei. Ea este preţul pe care omul şi animalele superioare îl plătesc pentru posibilitatea de a se mişca cu repeziciune dela un loc la altul.

In apă giganticul nu încetineşte mişcările, dovadă o fac peştii mari cum sunt rechini, cari evoluează cu fulgerătoare rapiditate. Dar imediat ce descendenţii peştelui şi al altor creeaturi marine au ieşit pe uscat, şi au început evoluţia animalelor pământene, mărimea a devenit un imens obstacol.

A existat totuşi o epocă, una

Celulele unui corp omenesc, menţinute vii timp de mai mulţi ani, şi care continuau să crească, ceeace silia pe experimentatori să taie din când în când din massa lor.

O pereche de dinozauri în comparaţie cu un sgârie-nouri modern

singură, când Natura a desvoltat pe pământ animale uriaşe, rivalizând cu balenele şi alte creaturi marine: e vorba de perioada reptilelor, când dinozaurii atingeau lungimi de 24—30 de metri. Dar experienţa naturei a eşuat căci gigantica specie nu s'a putut menţine şi după biologi, extincţia ei se datoreşte faptului că era prea mare şi prea greoaie pentru o viaţă pe uscat.

Astăzi, fiecare specie reuşită de animal pământesc, posedă un mecanism intern care limitează creşterea după atingerea unor anumite dimensiuni. Ne pare straniu când vedem oameni între 2.10 m. şi 2.40 m. înălţime, dar aceştia sunt o infimă abatere dela normal. Dacă omenirea ar mai trăi în ocean şi ar mai avea încă posibilităţile de desvoltare ale racilor, am întâlni la fiecare pas adulţi dela 90 cm. la 12 m. înălţime.

Pentru a preveni aceasta, Natura a echipat organismul omenesc cu un resort, nimeni nu ştie în ce constă, dar probabil că e de natură chimică care stăvileşte creşterea individului când a ajuns la un grad de desvoltare mai mult sau mai puţin definit, undeva între 1.60 m. şi 1.80 m. înălţime pentru bărbat în mijlocie şi ceva mai puţin pentru femee. Când şi când, în cazuri izolate, acest mecanism se declanşază prea de vreme dând naştere unui pitic sau prea târziu, şi vedem atunci un uriaş. Dar aceste extreme umane sunt cu mult mai apropiate unele de altele şi de mijlocie decât extremele ce apar în speciile de animale potenţial nemuritoare despre care tratează teza d-rului Bidder.

Acum, în ce priveşte dimensiunile, e mai mult decât probabil că aceste excese ale naturei ar prezenta un mare inconvenient în viaţa noastră de toate zilele, întrucât o populaţie variând dela câţiva centimetri la 15—18 metri înălţime, ar face imposibil comerţul de haine gata, automobilele ar trebui fabricate în zeci şi sute de măsuri, iar vagoanele căilor ferate ar avea două serii de compartimente: unele pentru persoane uriaşe iar altele cu nenumărate rafturi care să cuprindă comod într'un spaţiu echivalent, sute de omuleţi subt un metru înălţime. Ceeace pare acum imposibil şi fantastic, s'ar fi putut realiza foarte bine dacă Natura n'ar fi inventat acea maşinărie de limitare a creşterei, despre care ne vorbeşte d-rul Bidder, şi pentru care am plătit cu tinereţea noastră.

Funcţiunea care opreşte creşterea la un moment dat, continuă să lucreze într'un oarecare sens — deşi poate cu o energie redusă — şi după ce şi-a îndeplinit misiunea. Treptat, ţesuturile trupului sunt afectate de acţiunea acestei maşinării sau de substanţele chimice pe care le secretă şi asta ar determina după expertul englez, *bătrâneţea*.

Dar oricât ne ar fi de dragă tinereţea, există prea puţini oameni cari să consimtă a anihila regulatorul creşterei şi să se înalţe atâta vreme cât ar trăi, căci a ajunge o lungime 15—20 de metri ar fi atât de incomod, încât o viaţă de câteva secole şi-ar pierde interesul. D-rul Bidder crede totuşi că trebue să existe un mijloc de a întârzia şi chiar înlătura senilitatea fără a ne asuma inconvenientului de care am vorbit.

O posibilitate ar sta în separarea celor două funcţiuni pe care maşinăria pare să le exercite. Dar pentru această realizare, experţii trebue să vadă mai întâi în ce constă maşinăria şi se poate spune că s'au făcut chiar câţiva paşi în această direcţie. S'a descoperit astfel că nişte substanţe chimice secretate de glanda pituitară situată în craniu la baza creerului, joacă un mare rol în limitarea creşterei: nu se ştie însă dacă aci stă întreaga maşinărie şi dacă acestei glande i se datoresc procesele chimice care determină îmbătrânirea.

O altă descoperire tot în acest sens, s'a făcut de curând în laboratoarele Universităţei Columbia din New-York, şi este vitamina G, ce pare să stea în legătură cu îmbătrânirea şi mai cu seamă, cu îmbătrânirea prematură. Dar iarăşi, nu se ştie încă dacă lipsa acestei vitamine grăbeşte îmbătrânirea sau dacă substanţa în sine, nu afectează o altă parte a delicatei balanţe de forţe chimice din organismul omenesc. Poate că acţiunea acestei vitamine combinată cu secreţiunile pituitare va face într'o zi minunea de a limita creşterea la un anumit punct fără a împiedeca însă o viaţă veşnică sau fără a determina bătrâneţea. Dar poate că aceste speculaţii sunt pea simple pentru a soluţiona problema, astfel încât experimentatorii vor trebui să caute mai departe.

R.

DIN ȚARĂ

La Mânăstirea Bistrița a avut loc de curând comemorarea a cinci sute de ani dela moartea Voevodului Alexandru cel Bun. Fotografiile noastre reprezintă: Regele Carol, Voevodul Mihai și Mitropolitul Pimen al Moldovei, îndreptându-se spre Sfântul Lăcaș. Stânga: *Regele Carol, Marele Voevod și miniștrii, trecând în revistă frontul primarilor din județul Neamț, în Gara Piatra Neamț.* Jos: *Poporul din împrejurimile Mânăstirei Bistrița, așteptând sosirea Suveranului.*

Jos: *In clișeul de mai jos, vedem un grup de participanți la congresul de oto-rino-laringologie, care s'a ținut de curând în Capitală, la intrarea spitalului Colțea.* Mijloc: *Profesorul Neumann din Viena.* Dreapta jos: *In Pasagiul English, din Capitală, s'a petrecut o dramă. Fostul comerciant de automobile, Munteneanu, și-a împușcat soția, cu care era în divorț, trăgându-și apoi un glonte în tâmplă. Ambii eroi ai dramei au murit.*

Desvăluirea ultimului mister depe glob

Peninsula Arabiei, aşezată la porţile Europei, se mărgineşte cu ţările care mai bine de trei milenii succesive, au fost centrele vieţii spirituale antice: Babilonia, Egiptul şi Palestina. Cu toate acestea, ea a rămas mai puţin cercetată, mai puţin cunoscută decât Tibetul, Sahara, sau ţările polare.

Primul care a reuşit să traverseze Arabia a fost maiorul englez Philby, în timpul războiului mondial. A urmat apoi tot un maior englez, anume Cheesman, care a străbătut împărăţia Vahabiţilor în partea de Sud-Est. Philby o străbătuse în partea de Sud-Est. Cheesman fusese însă primul european care călcase oaza Jahrin. Un al treilea englez pătrunse dela Oman, peste şirul de munţi, mai bine de 150 km. în interiorul ţării. Dar între acestei trei puncte de cercetare, rămase pe hartă o mare pată albă, care cuprindea un ţinut mai întins decât Germania, Austria, Belgia, Olanda şi Elveţia la un loc: deşertul înfricoşător, lipsit de populaţie şi apă al „ţinutului pustiu" *Rub' al Khali*. Imensa, nepătrunsa enigmă a Arabiei!

ŢINUTUL PUSTIU

Acest „ţinut pustiu" fascina de decenii mintea şi inima celor mai viteji cercetători. Descoperirea ultimului şi celui mai mare mister de pe globul terestru, era o problemă care merita sacrificiul vieţii. Cu atât mai mult, cu cât se legau de ea şi alte numeroase probleme. Arabii povestiau (şi un expediţionar confirmase lucrul) că pe ţărmul de Vest al Rub' al Khali-ului se întinde o mare nesfârşită, plină de nisip fin, în care caravanele dispar fără să lase vre-o urmă, şi care opreşte înaintarea spre Est. Apoi, pe ţărmul acestui ţinut de nisip trăesc triburi sălbatece şi barbare, care ucid pe orice străin. Şi însfârşit, regele Yemenului interzice călătoriile în acest ţinut, încă nesupus de el.

Cercetătorii Orientului socotiau cu deosebire de însemnată descoperirea ruinelor lui Ad, a Gomorei Sud-Arabice. Aci se aşteptau să afle răspunsul la întrebarea asupra culturei şi rassei locuitorilor primitivi ai peninsulei. Căci părea neverosimil ca pe un ţinut odată şi jumătate cât Germania, să nu trăiască nici un om. Dacă însă se găsiau oameni, atunci aceştia trebuiau să fie descendenţii de pur sânge ai regelui Ad, despărţiţi de lumea cealaltă printr'un deşert de sute de kilometri şi conservaţi ca într'un muzeu, de milenii.

EXISTA ACOLO OAMENI?

Dacă — dacă există oameni... Vânători rătăciţi au povestit regelui Ibn Saud despre existenţa unor „castele fermecate strălucitoare ca argintul" pe care le-ar fi văzut în mijlocul deşertului, spre Sud de Jabrin. În Yemen sunt evrei şi arabi, cari povestesc că la Est de Najran şi Sa' Ada locuiesc cele zece seminţii ale poporului lui Israel. (Cabalişti habotnici din Ierusalim, spune dr. Wolfgang Weisel, l-ar fi rugat să se ducă într'acolo şi să le predea acestor triburi de beduini evrei nişte invitaţii, să vină la Ierusalim; căci conform cabalei, venirea lui Messia depinde de reîntoarcerea acestor zece seminţii). Alţii ofiţeri europeni şi turci din Yemen, râdeau ironic când se vorbia despre existenţa unor oameni în acel deşert.

„Nisip, nisip, nimic decât nisip" — era răspunsul lor.

Pustiul de nisip, care a fost explorat de curând.

THOMAS şi PHILBY

Acum aproape un an, acela care făcu primul pas mare pentru descoperirea lui Rub'al Khali, era tot un englez. Mr. Betram Thomas, care trăeşte de mulţi ani lângă Golful Persic şi care cunoaşte Oman-ul mai bine decât oricare altul, cuteză să traverseze deşertul în partea de Est, în vecinătatea Omanului.

Gloria acestuia nu-i dădea pace lui Philby.

După renumita traversare a Arabiei, Philby îşi făcuse o carieră ciudată. Până în 1924 el îşi avea reşedinţa la Curtea emirului Abdullah, principele Transjordaniei, pe care-l ura, care-l ura pe el, dar pe care-l sprijini totuşi în lupta împotriva sioniştilor din Palestina, cât şi împotriva lui Sir Herbert Samuel. Concediat de guvernul englez, el porni spre Dşidda, în calitate de reprezentant comercial al unor case de export britanice şi se stabili acolo sub protecţia lui Jbn Saud.

În realitate însă, se pregătia pentru cucerirea lui Rub'al Khali — cucerire la care se gândia de aproape un deceniu.

La prima sa expediţie, Philby suferise multe neajunsuri, cu toată protecţia atotputernicului Jbn Saud, pentrucă era creştin. Din această pricină trecu la islamism, porni la Mecca şi-şi înlesni astfel sprijinul regelui Vahabiţilor. După câteva mici expediţii de încercare, Philby Hofuf părăsi în luna Ianuarie 1932 capitala provinciei Hasa, îndreptându-se spre împărăţia păgânelor triburi ale Muvra-ilor.

O IMPARAŢIE NIMICITĂ

Dela Jabrin, Philby porni într'un ţinut necunoscut. Telegramele lui sunt încă prea laconice. Dar conţin veşti destul de însemnate. La 100 de mile sud-est, descoperi oaza Magainma, „apele Maganului" pe care o identifică cu Maganul pomenit în inscripţiile babiloniene, deoarece acest cuvânt nu e de origină arabă. Apoi îşi continuă drumul spre Sud, şi descoperi în inima lui Rub' al Khali legendarul Ad, împărăţia nimicită a Coranului. Nemulţumit cu rezultatul obţinut, Philby încercă o nouă faptă eroică. În loc să pornească pe cel mai scurt drum în direcţia mării, se hotărî să străbată din nou Rub' al Khali prin partea de Nord-Vest. Insoţit numai de obişnuitele cămile, neajutat de o caravană propriu zisă, îşi lua inima în dinţi şi porni prin deşertul vestic, lipsit de apă.

Philby a fost primul om care a traversat acest deşert lat de şase sute de kilometri, scăpând cu viaţă. Toţi predecesorii lui au fost înghiţiţi de valurile de nisip ale deşertului.

Rub' al Khali a fost cucerit. Philby poate sta acum alături de Sven Hedin, cuceritorul Transhimalayei. Globului pământesc i s'a răpit însă ultimul lui mister.

Ad. B.

CAZUL LADY RAFFE

CHIAR criticii cărora nu le prea place să laude, prinseseră obiceiul să spună că Brand era un mare pictor, iar în 1929 trecea drept o figură cu totul originală printre artiştii de origine britanică. Experţii sfătuiau pe colecţionari să-i cumpere tablourile şi când expunea, salonul său era cu mult mai vizitat şi mai comentat, decât expoziţiile celorlalţi pictori.

Şi totuşi, nu s'ar fi putut spune că opera lui Brand se bucura într'adevăr de simpatia marelui public. Se născuse în jurul numelui său un svon, care treptat evoluase, devenind o legendă. La început se şoptise, apoi se murmurase şi însfârşit, se proclamase definitiv, că Brand era un pictor primejdios.

— „Primejdios? Ce vreţi să spuneţi? Cum poate fi un portretist,, primejdios în arta sa?" a întrebat într'o seară un vice-consul întors de curând după o îndelungată activitate peste ocean, pe amfitrioana sa, o femee renumită pentru frumuseţea ei, pentru ascuţimea spiritului şi lipsa totală de sentimentalitate.

— „Pentrucă el îţi pictează nu chipul, ci secretul" îi răspunse Mrs. Rafe.

— „Aha! Dar dacă redă adevărata-ţi personalitate?"

... Cum de te-ai gândit tocmai la ea?...

— „Cui îi place să i se distrugă legenda? D-tale, spre exemplu?"

— „Eu? Dar mie nu-mi face Brand portretul".

— „Ştiu, dar ai vrea să ţi-l facă?

— „M'aş simţi foarte onorat".

— „Bine, dar ţi-ar plăcea? Legenda d-tale spune că ai fi un om de fier cu o inimă de aur. Presupune acum că Brand ţi-ar da în portretul său, aspectul unui om de paie, cu inimă de bumbac!"

Vice-consulul încercase să râdă la această replică, dar mai târziu fu auzit spunând că Mrs Rafe avea o limbă de viperă, cu toate că buzele-i zâmbiau mereu.

Stabilindu-se însă definitiv la Londra, el află curând că femeile se feriau de penelul lui Brand, în ciuda marei sale celebrităţi. Se spunea că le da un aspect respingător şi chiar bărbaţii îl evitau, atunci când era vorba de un portret reprezentativ, pentru comemorarea unor servicii publice, sau a unei generozităţi faţă de comunitate.

Era neîndoelnic că publicul se temea de el, consecinţa acestui fapt: trebuia să lucreze numai cu modele plătite. Ceilalţi pictori, moderni primiau în atelierele lor ducese, actriţe şi dansatoare renumite, amirali, poeţi şi episcopi, cari atraşi de faima artistului, veniau să-şi facă portretele. Pe când Brand nu expunea decât un „Ţăran Breton", o „Dansatoare din Sevilla", un „Preot Napolitan";, un „Cioban sicilian" sau un simplu „Adolescent", „O fată de optsprezece ani", oameni fără nume, de o uimitoare expresivitate. Publicul se îmbulzia la expoziţiile sale, îi contempla tablourile şi se extazia înaintea lor. Fiecare îşi spunea în sine: „N'aş avea nimc împotriva unui portret făcut şi expus de Brand. Nu văd întrucât m'ar putea jena".

Cu toate acestea, bizara reputaţie a pictorului sporia.

II

Lumea începuse să creadă că Brand îşi lua modelele, Dumnezeu ştie de unde, pur şi simplu pentrucă ochii săi pătrunzători descopereau în ele acea admirabilă scânteie de pasionant, ce-i caracteriza picturile, că nu-l interesau de fel celebrităţile şi frumuseţile la modă. Dar nu acesta era adevărul, căci într'o noapte la Cafe Imperial, localul său favorit, fusese auzit spunând după vre-o câteva pahare de vin bun, că era o ruşine ca la E... — şi aci menţionase numele unui pictor portretist foarte „en vogue" — să dea fuga toată aristocraţimea, iar el să fie lăsat să-şi caute materialul uman pe şosele, pe ţărmurile mării, prin speluncі, şi prin cele mai ordinare dancinguri.

— „Cauza e", vocifera el cu glasul lui puternic şi tăios, scuturându-şi stuful de păr ce i se agita deasupra frunţei. oacheşe de ţigan „că doar cei obscuri nu se tem de mine. Dacă revelez potlogarul ce sălăşlueşte într'un pescar breton, puţin îi pasă! Pentrucă născându-se astfel, n'are idee ce e un potlogar şi prietenii săi îl cunosc aşa cum e. În porturi, în fabricile spaniole de ţigări şi în atelierele ce lucrează pentru lumea elegantă a metropolelor, bărbaţii şi femeile, ajung să nu mai aibă a-şi ascunde nimic. Ei n'au nume de apărat şi nici prestigii, cari să-i oblige a purta o anumită mască: pentru asta, mă lasă să lucrez în voie, fără cel mai mic protest. Ambiţionez însă să modelez în materialul lui E.... şi nu e chip să-l obţin.

— „Dar bine, ai făcut doar portretul Episcopului pe P.!" zise unul din cei de faţă.

— „Da! Şi acum spune că din cauza mea n,a putut căpăta episcopatul dela Canterbury".

— „Şi pe urmă ai făcut portretul Marchizei de H...!

— „Şi acum Lordul H..., care a avut o încredere oarbă în ea timp de douăzeci de ani, se îndoeşte că ar fi tatăl celui mai mare dintre fiii săi. Clerul şi pairatul spun că cele două portrete sunt nişte caricaturi brutale, dar caricatura nu e decât exageraţia unui adevăr. E o ruşine ca un artist de talentul şi reputaţia mea, să nu poată pune mâna pe o celebritate".

— „Şi totuş, trebue să se găsească cineva cu destul curaj, pentru a întâmpina formidabila dumitale putere de pătrundere! exclamă un tânăr critic Levitt, care avea o mare şi sinceră admiraţie pentru geniul lui Brand.

— „Trebue, căci altfel voiu fi în curând ruinat" zise Brand cu o notă de ironie în voce. „M'aş sili să fac un portret frumos, să-i dau o *plăcută* asemănare".

Era evident că pe Brand îl afecta mult situaţia lui. Tablourile lui erau ce-i drept foarte bine cotate dar E... sta cu mult mai sus pentru că acesta se ferea a exprima ceva din trăsăturile sufleteşti ale modelelor sale, concentrându-se asupra bijuteriilor, blănurilor şi decoraţiilor lor. Pe femei, E... le făcea ispititoare, şi chiar cele mai urâte, deveniau sub penelul lui *„de tres belles ladies"*; iar bărbaţii lui, erau admirabile tipuri de hotărîre şi virilitate, ce respirau nobleţă, energie. Şi aproape toţi erau decoraţi căci E... era neîntrecut în redarea decoraţiilor. O rozetă a legiunei de onoare, o cruce militară sau o stea pictate de el, păreau că ies din tablou şi strigă:

— „Iată-mă, sunt aci! Te rog! nu mă trece cu vederea!"

În urma acelei seri dela Café Imperial, Levitt şi prietenul său Anderton, doi tineri plini de entuziasm şi de dispreţ pentru burghezie, se legară printr'un jurământ solemn, să facă totul pentruca Brand să obţină o celebritate pentru miraculosul său penel. Publicară astfel o serie de articole elogioase în jurnalele lor şi mai mult, începură să viziteze persoanele cele mai marcante din Capitală, cărora le cereau în călduroase pledoarii să sprijine acest mare talent şi implicit, să se evidenţieze, comandându-şi portrete la Brand.

Dar, întâlniră pe toate liniile o opoziţie curioasă.

Femeile spuneau că, deşi Brand era un mare artist, el nu putea picta femei. Pentruce? Ei bine, le făcea prea dure, prea viclene, prea veninoase şi prea complexe. Ei scăpa simplicitatea, farmecul acela catifelat şi idealismul pe care-l caută bărbaţii într'o femee frumoasă. (La acest punct, ele aruncau deobiceiu o ochire în oglinda cea mai apropiată). Bărbaţi putea picta şi încă splendid, cu femeile era prea aspru. Avea probabil un fond de misogin.

Bărbaţii, pe de altă parte, recomandau pe Brand ca pe un pictor de femei. Pentruce? Pentrucă lor le da o notă pronunţată de moliciune, făcându-i să pară mai puţin decât erau. Dovadă cei doi sau trei militari, pe cari i-a făcut! Nu era nimic caracteristic în ei, păreau nişte civili de duzină. Nimic falnic în ţinuta lor; din contra, sugerau mai curând nişte caractere şterse şi slabe. Cât despre clericii săi — cum a fost spre exemplu, episcopul de P... — aveau mai curând aerul unor potlogari. Din opera sa reeşia clar că Brand dispreţuia sexul tare. Trebuia deci să rămână la ceeace putea face — portrete de fete şi femei — şi să lase bărbaţii în pace.

— „Sunteţi foarte buni, dragii mei" zise Brand tinerilor, când se întâlniră iar la Café Imperial. „Dar aţi pornit să luptaţi împotriva unei trăsături de neînvins a naturei omeneşti:

— „Care e aceea? întrebă Levitt.

— „E ura şi teama pe care o au oamenii în mijlocie, faţă de adevăr.

— „Dar le-am arătat clar că ai să faci concesii, că n'ai să fii prea aspru cu modelele d-tale.

— „Nu vor să vă creadă. Au văzut portretul Lady-ei H... şi al Episcopului de P..."

— „Trebue să punem mâna pe o celebritate, care să nu ştie ce-i această frică". Zise Anderton.

— „Crezi oare că există aşa ceva?" replică Brand şi în ochii săi pătrunzători licăria scepticismul. „S'o ştii dela mine, omul în viaţă, pe măsură ce se ridică, se şi falsifică. Cu cât ajunge mai sus, cu atât mai mult îşi dă seama de pericolul descoperirei adevăratei sale personalităţi. Iar femeile..."

— „Dar astăzi legenda morală s'a demodat cu desăvârşire. Am ieşit de mult din epoca romantismului, când virtutea femeei era un fetiş. Femeile noastre....

— „Şi cum rămâne cu legenda fizică?" întrebă Brand cu vocea-i pătrunzătoare, rezemându-se cu ambele mâini de bastonul său cu mâner de abanos.

— „Nu înţeleg. O femee inteligentă poate creea o legendă asupra firei sale şi fără îndoială, multe o fac. Dar fizicul, nu-l putem vedea decât aşa cum e, orice ar face saloanele de frumuseţă, iar caracterul găseşte oricum o cale de a se imprima pe faţă.

„Dar câţi văd cu adevărat — mai înainte de a li se fi arătat?" zise Brand, şi pe buzele sale subţiri apăru grimasa ironiei.

„E... se concentrează asupra blănurilor unei femei, procedeul acesta te pune la adăpost de orice conflict şi apoi, e cu mult mai profitabil. Eu, nu pot face aşa ceva, dar procură-mi o femee marcantă şi fără frică, şi am să încerc să-i fac un portret într'o manieră nouă. Drept răsplată îţi voiu face gratuit chipul în cărbune. Şi va fi o revelaţie! Ţi-o jur".

— „Eu am s'o găsesc. Eu am s'o găsesc!" strigă Levitt entuziasmat.

— „Sau eu, zise Anderton. „Şi atunci, mie ai să-mi faci portretul".

— „Imi dau cuvântul!" zise Brand, fixându-şi privirile asupra tinerilor.

— „Trebue să fie o femee?" întrebă Levitt.

— „Femee, bărbat, puţin importă. Dar trebue să fie un personaj proeminent:

III

— „Chestiunea e în fond destul de simplă" zise tânărul Levitt, către prietenul său Anderton după discuţia din acea seară.

— „Cum asta?"

— „Ne trebue o persoană reputată şi care să nu facă uz de prefăcătorie".

— „Foarte bine, asta exclude politicienii!"

— „Natural! Şi o mare parte din cler."

— „Atunci, cineva din familia regală?"

— Doamne fereşte! aceştia mai mult decât oricine sunt siliţi *să pară* şi nu *să fie*. In exil chiar, au grijă să menţină aparenţele; e la ei o a doua natură şi nu mă mir.

— „Atunci, o scriitoare? Un campion sportiv?"

— „Eu nu cred că în ochii lui Brand scriitoarele pot fi celebrităţi Astăzi sunt prea numeroase pentru ca să mai frapeze publicul".

— „Un sportiv atunci?"

— „Dar a făcut o sumedenie de golani atletici, şi n'are să vrea să se mai repete. Inclin să optez pentru o frumuseţe".

— „Cunoşti tu vre-una care să nu poarte mască?"

— „Sper că o femee curagioasă s'ar preta".

— „Crezi tu că o fiinţă prefăcută poate fi moralmente curagioasă?"

— „Depinde! Există oameni cari pozează pur şi simplu, pentru a se amuza".

— „In cazul acesta, ne trebue o femee care să aibe sentimentul humorului într'o largă măsură.

— „Tocmai!"

— „Apropos, îţi aminteşti ce-a spus Brand despre legenda fizică, în legătură cu femeea. Ce anume înţelegea el prin asta?".

— „Că mulţi dintre noi abia pot citi adresa de pe plic şi deci, cu atât mai puţin pot pătrunde cuprinsul scrisorii".

— „Poate că are dreptate. Dar cum vom afla ceeace ne trebue?"

— „Sunt de părere să căutăm în rândurile femeilor".

Cam la vre-o săptămână în urma acestei discuţii, Levitt chemă la telefon pe Anderton şi spuse:

— „Cred că am găsit o persoană curagioasă".

— „Şi cine e?"

— „Vino la mine şi-ţi voi spune!"

Anderton porni imediat în Half-Moon Street. Servitorul lui Levitt îl conduse în bibliotecă, unde prietenul său şedea la gura sobei.

— „Hallo, Anderton!"

— „Hallo! Cine e?"

— „Ce-ai spune de Mrs. Rafe?"

— „Mrs. Rafe? E cu adevărat o femee reputată. Dar...

— „Nu e ea destul de curagioasă socialmente?

— „Aşa s'ar părea, judecând după cele ce face şi spune".

— „Nu e o frumuseţe?"

— „Ştiu că trece drept aşa ceva, dar gura ei e prea dispreţuitoare, iar ochii prea reci şi prea scrutători, pentruca să-mi placă".

— „Cu atât mai bine! Se arată lumei aşa cum este! Un portret de Brand n'ar putea să-i cauzeze nici un prejudiciu".

— „Asta cam aşa ar fi".

— „Am trecut zilele astea în revistă, toate persoanele pe care le cunoaştem şi ea e singura, pe lângă care ne putem încerca norocul".

— „Propune-i atunci".

— „Am s'o fac... chiar astăzi. Ii voiu spune că Brand vrea să-i facă portretul".

— „Şi cum îi place să se evidenţieze aş paria că se va grăbi să primească".

— „Şi atunci, voiu avea un portret în cărbune, de Brand. Nu mă invidiezi?"

Dar Anderton îşi subţiă buzele şi în ochii săi apăru îndoiala.

— „Da, fără îndoială. Dar... cred că mă cam tem de Brand, ca şi toţi ceilalţi".

— „Nu însă şi Mrs. Rafe care, o fi ea o mică teroare, dar nu ascunde nimic, e absolut sinceră".

— „Sinceră ca o capcană. Succes".

* * *

Mrs. Rafe trăia cu soţul său — un mare magnat al industriei — într'un palat din Belgrave Square şi lui Levitt îi trebuiră zile întregi pentru a ajunge la ea, dar în cele din urmă reuşi să obţină o între-vedere şi-i expuse chestiunea direct, fără nici un preambul.

— „Brand vrea să vă facă portretul, Mrs. Rafe şi m'a trimis să vă întreb dacă primiţi".

Ochii femeii, foarte frumoşi, dar după cum spusese Anderton, reci şi scrutători, deveniră tăioşi.

— „Şi dece mi s'a adresat tocmai mie?"

— „Presupun că speră să facă ceva minunat!"

Mrs. Rafe rămase pe gânduri. Se ridică apoi, străbătu salonul, se apropiă de oglindă şi-şi privi un moment imaginea. In acest timp, Levitt o urmăria cu ochii, admirându-i majestatea mişcărilor, linia diafană a gâtului şi nespusa graţie a cefei, pe albeaţa căreia părul se lăsa în bucle negre de mătase.

In urma acestei scurte auto-contemplări, reveni lângă gazetar.

— „Ei da, cred că nu m'ar jena" zise ea indiferentă. „Mărfurile mele sunt toate în vitrină şi oricât ar scotoci îndărătul baracei, nu cred că ar mai putea descoperi ceva. Dar cât îmi cere pentru asta?"

— „O, ar face-o chiar gratis, cu condiţia să-i daţi voie să expună tabloul".

— „Vreau ca tabloul să-mi aparţină, aşa că am să-l cumpăr. Am să-i dau cât i-am dat şi lui E... care mi-a pictat perlele şi chipul; o mie cinci sute de pfunzi. Cei drept, Brand se situează pe alt nivel decât E..."

— „Fără îndoială! Atunci îi pot spune"?

— „Da".

— „Şi poate să expună portretul?"

— „Dece nu?"

Plecând din Belgrave Square, Levitt se duse direct la atelierul lui Brand, situat în Sallow Street.

— „Brand", strigă el dela uşă. „Am găsit! E o femee, o frumuseţe o celebritate, nu cunoaşte prefăcătoria şi nici teama şi pe deasupra vrea să-ţi plătească o mie cinci sute de pfunzi pentru portret".

— „Şi-mi dă voie să-l expun?"

— „Desigur! Condiţia asta am pus-o dela început".

— „Cine e?"

— „Mrs. Rafe".

Fruntea oacheşă şi largă a lui Brand se increţi, iar genele grele se lăsară peste ochii strălucitori şi cinici.

— „Ce te-a făcut să te gândeşti la ea?" zise el în cele din urmă.

— „Mi-am închipuit că această femee n'avea a se teme de d-ta".

— „Aha! Şi când i-ai propus, ce-a făcut?"

— „S'a ridicat de pe sofaua pe care şedea, s'a apropiat de o oglindă şi s'a privit îndelung".

— „Pe urmă?"

— „A revenit lângă mine şi-a spus că n'ar avea nimic împotrivă".

— „Minunat!"

— „A adăugat apoi că la ea mărfurile se află toate în vitrină şi că orice ai face, nu vei avea nimic de descoperit".

Brand zâmbi, un zâmbet poznaş şi diabolic de gnom.

— „Am s'o pictez!" zise el „şi am s'o expun".

— „Să...."

— „O poţi ruga să-mi comunice când doreşte să înceapă şedinţele".

— „Bine".

IV

Mrs. Rafe vorbia, foarte mult. Era renumită pentru lipsa ei de tact şi pentru uşurinţa cu care divulga atât secretele altora, cât şi pe ale

ei. Nu era incident in viața sa, care să nu se afle imediat in cercul prietenilor și al cunoscuților săi. Tot astfel se intâmplă și de data aceasta. In douăzeci și patru de ore, se știa că Brand avea să facă portretul d-nei Rafe; după patruzeci și opt, că o picta, iar după o săptămână, că-i poza zilnic și că tabloul avansa cu o repeziciune febrilă. Brand lucra cu pasiune, iar Mrs. Rafe era un model minunat; minunat pentru răbdarea ei, pentu punctualitatea cu care venia la ședințe și pentru uimitoarea-i putere de a se menține multă vreme intr'o poză dificilă, fără a face mișcări perceptibile. Și apoi, se mai află ceva: că Brand reușise să facă o minune. El impusese d-nei Rafe, care avea intotdeauna ultimul cuvânt și, in ciuda imensei sale curiozități, să nu privească tabloul, mai inainte de a-l fi terminat.

— „Dacă ai să te uiți" ii spusese el „mă voiu opri și nu voiu mai continua deloc. Alege deci. Privește și incetez. Nu te uita și voiu realiza, sper o capo d'operă.

„ Nu-mi place să fiu văzut in fragmente. Critica unei lucrări neterminate mă paralizează. Când voiu fi isprăvit, vei spune ce vei vrea. Atunci n'are să mă supere.

Ochii reci și sfredelitori ai D-nei Rafe priviră intr'ai lui și cedă.

— „Ești un tiran" zise ea. „Dar fie, n'am să mă uit până nu-mi vei spune. Totuși, E... mă lăsa uneori să mă uit".

— „La ce? La perlele d-tale? Nu vor apărea in acest portret".

Schema după cât se părea, avea să fie austeră: nici bijuterii, nici dantelă și nici blănuri. O toaletă neagră, severă și un fond vag.

— „Cred că am să arăt ca o meduză" spunea Mrs. Rafe râzând, prietenilor săi. E un om crud. Simt că-mi asasinează moralul, oridecâteori mă privește cu acei oribili ochi de pictor".

— „A promis să facă un portret *„frumos"* spunea Levitt lui Anderton după ce i se reprodusese aceste cuvinte. Mă intreb dacă se va ținea de cuvânt.

De va fi crud cu Mrs. Rafe, m'am străduit in van să fac ceeace am făcut, căci cea mai mică exagerare a caracteristicilor ei, ar avea rezultate pur și simpul dezastruoase. Aș vrea să văd tabloul.

— „Dacă pe ea n'o lasă să-l vadă, e foarte puțin probabil, că ți-l va arăta ție".

— „Oricum am să incerc, doar eu i-am mijlocit afacerea".

Dar Brand era nestrămutat in hotărîrea lui.

— „Vei fi primul care va vedea tabloul, atunci când il voiu fi terminat", făgădui el totuș.

— „Cum? Chiar inaintea ei?"

— „Da. Dar ea n'are s'o știe. Am să-ți telefonez".

* * *

Două săptămâni mai târziu, Levitt auzi soneria telefonului și când luă receptorul in mână, un fior ii străbătu trupul din creștet până'n tălpi, recunoscând vocea lui Brand.

— „Poți veni acum oricând vrei" spunea acesta „dar să nu sufli o vorbă!"

— „Voiu fi la d-ta imediat" răspunse Levitt și se grăbi să-și ia pălăria și paltonul. In timp ce automobilul luneca pe străzi inguste, către Chelsea, Levitt chinuit de nerăbdare, se intreba, ce făcuse Brand din portretul Mrs. Rafe. In cazul că nu-și temperase cruzimea, geniului, femeea avea să ia pe pânza lui aspectul unei fiare superbe. Și in acest caz, — cu tot curajul ei și cu toată nepăsarea inăscută, față de opinia publică — cum avea s'o primească?

Taxiul se opri inaintea studioului din Sallow Street și Levitt sună.

— „Mr. Brand e acasă?"

— „Si signore" ii răspunse servitorul, un italian din Neapole.

Il găsi pe Brand inaintea unei pânze deasupra căreia se afla un reflector.

— „Asta-i portretul?" intrebă Levit, fără a mai saluta.

— „Da.

Brand zâmbia amar.

— „Vino și te uită și constată dacă mi-am ținut făgăduiala".

Levitt se apropiă de el și privi multă vreme, extaziat, tabloul. Apoi exclamă:

— „Brand!... Brand!"

— „Ei, ce e?"

— „Când o vedea asta Mrs. Rafe, are să-ți cadă in genunchi".

— „Pentruce? Pentru a implora indurare?"

— „Indurare? Nu! Va cădea in genunchi, din recunoștință".

— „Așa crezi?" zise Brand.

Și tristeța din privirile sale se accentuă.

V

In ziua următoare Mrs. Rafe, infășurată in zibelina pe care Brand o ignorase și purtând un șirag de perle, care iarăș nu se afla in portret, își conducea „Hispano"-ul către Sallow Street, poate cu mult mai frământată de anticipări, decât fusese Levitt.

— „Insfârșit!" zise ea când intră in studio „Italianul d-tale n'a văzut portretul? Sunt cu adevărat prima?"

— „Omul meu nu l-a văzut" zise Brand aproape cu asprime. „Dece intrebi așa ceva după..."

— „Hai nu mai face pe ursul! Te cred pe cuvânt. Descoperă-l!"

Brand descoperi portretul și se dădu puțin inapoi. Din punctul unde se afla, putea observa pe femee, fără ca ea să-l vadă.

O privia concentrat.

Mrs. Rafe își făcuse educația in școala dură a societății londoneze și era fără indoială foarte conștientă de prezența lui Brand. Totuș, o văzu schimbându-se la față, imediat ce privirile-i căzură pe portret. Părea ingrozită. Un tremur ii trecu pe figură, ca un zefir ce infioară suprafața unei ape. Ochii ei se deschiseră largi, iar buzele i se despărțiră, lăsând să scape un suspin ușor. Plecă fruntea puțin inainte, apropiindu-se astfel de portret și privi indelung. Mrs. Rafe păli sub fardul ce-i colora discret obrajii. Buzele ei tremurară o clipă. Genele lungi și mătăsoase se umeziră iar mâinile i se incleștară sub blană, unde le ascunsese instinctiv.

In cele din urmă se intoarse.

— „Pentruce ai făcut asta?" zise ea.

— „Am făgăduit tânărului Levitt să fac un portret *frumos*, un portret *plăcut*, in cazul că-mi va aduce un personaj marcant, pentru a-l picta și expune. Nu m'am ținut de cuvânt?"

— „Nu e ăsta adevărul. Nu! D-ta mi-ai descoperit secretul și l-ai spus aci!"

Cu aceste cuvinte, ea descleștă una din mâini și intinzând brațul, arătă portretul.

— „Dece ai făcut un secret din asta?" intrebă Brand. „Iată ce vreau să știu".

— „Cum ai descoperit-o?"

— „Am simțit-o, imediat ce am inceput să lucrez. Ceva imi spunea in timp ce-mi luasem paleta și-mi combinam culorile: ființa asta își ascunde virtuțile, nu îndrăznește să apară inaintea lumei afectuoasă și blândă, cum e in realitate, de teamă să nu fie strivită in picioare. Umblă in armură și nimeni nu bănuește că sub metalul rigid, palpită un trup plăpând.

Am pus atunci o expresie dulce in ochi, o nuanță de afecție in jurul buzelor și am dat frunței o blândă seninătate. Ce-i drept, nu-ți puteam picta inima, dar am făcut să radieze aurul din ea și am reușit, nu-i așa?"

— „Cum puteam să-i las să vadă ceeace ei numesc „o fire moale"? zise D-na Rafe cu o voce scandată. Dar soțul meu! Aproape imediat ce m'am măritat, am constatat că dacă m'aș fi arătat așa cum sunt, partida ar fi fost pierdută. M'ar fi disprețuit; pe când acum, mă respectă".

— „Sărmană femee!

— „O, doar sunt pe cale să devin ceeace par. Ochii și buzele pe care le vede lumea nu mai mint și asta-i adevărata tragedie.

Vocea ei avea un accent de disperare. Brand o adora in clipa aceea. Sfâșiase vălul aparențelor și descoperise insfârșit fondul uman al acestei femei.

— „Confunzi lumea cu o mască" reluă ea. „Și apoi, cu vremea, masca devine adevărata-ți față. Iei forma măștii. Asta-i; și eu am inceput să mă modelez după a mea.

Mrs. Rafe se apropiă iar de tablou și zise:

— „Unde intenționezi să-l expui?"

— Voiu expune poate singur in curând la Leicesster Galleries și in caz că această expoziție nu va avea loc, il voiu lăsa să meargă la Academie".

— „La academie!" repetă ea, fără a-și lua ochii dela portret. „Il vor agăța in salonul principal" urmă Mrs Rafe cu vocea scăzută.

— „Nu e imposibil" replică Brand.

Femeea murmură apoi ceva, din care, Brand prinse par'că cuvântul *„slab"* — „Bine" zise ea in cele din urmă, reculegându-se, pe un ton mai viu. „Ca realizare artistică e tot ce poate fi mai minunat. Și acum, când pot să-l am?

— „Il vrei acum?"

— „Natural. Cine n'ar vrea să intre in posesia unui astfel de portret, când ii aparține? Doar n'o să-l ții d-ta până in primăvară! Asta nu prea ar avea sens și apoi, ce ar spune bărbatul meu? Știi doar că el e un om de afaceri, un caracter masiv și dur.

— „Poate că poartă și el o mască".

— „A, nu. Ceeace vezi e figura lui. Și acum, când pot să-l am?"

— „La inceputul săptămânei viitoare. Trebue să-l dau mai intâi la inrămat.

— „Și nu-l va mai vedea nimeni inainte de a ajunge in Belgrave Square!"

— „Nu, iți dau cuvântul meu".

— „Foarte bine. E o capo d'operă. Acum trebue să plec.

Brand acoperi pânza și o conduse până la automobil. Ea-i dărui un ultim zâmbet, pe jumătate ironic și se depărtă.

O săptămână mai târziu, pictorul impachetă tabloul, il duse in Belgrave Square și-l lăsă acolo.

După vre-o două zile, el primi dela Mrs. Rafe un plic, in care se aflau o mie cinci sute de pfunzi și câteva rânduri:

Belgrave Square
25 Noembrie 1930

Dragă Domnule Brand,

Iți trimit alăturat cu multe mulțumiri un cec pentru portret și te rog să-mi erți ceva: am tăiat tabloul in bucăți. Vei ințelege pentru ce

A d-tale sinceră,
ELISE RAFE

P. S. — Nu l-a văzut nimeni; nici măcar soțul meu.

ROBERT HICHENS

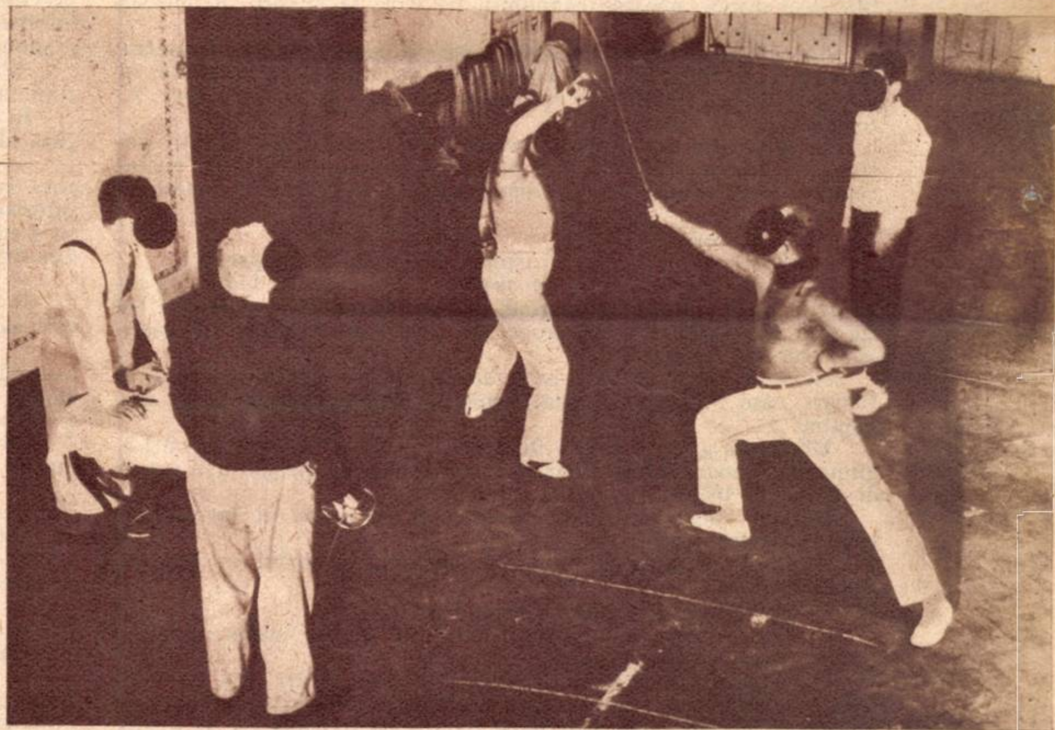
DIN STRĂINĂTATE

La Culver-City în California, a avut loc o cursă de câini, în care rolurile jokeilor erau deținute de maimuțe.

Sus: Cu toată interdicția legilor, onoarea ungară „se spală" la Budapesta tot prin sânge. Iată mai sus un nou duel fotografiat. Dar atât luptătorii, cât și secundanții, au fețele acoperite. Stg.: Cu ocazia lansării noului vas francez „Normandie" la St. Nazaire, portul a fost inundat, din cauza deplasamentului pelor mării.

Jos: Jackie Brown, noul campion mondial de box la categoria „muscă".

MAX ŞI ALEX. FISCHER

UN SPECTACOL LA CARE NU-ŢI DUCI SOŢIA

In Mai trecut, intr'o dimineaţă, deciserăm, Dulong şi cu mine, să căutăm pe viitor averea în intreprinderi teatrale. Hotărirăm să înjghebăm un turneu. Ne asigurarăm concursul a vreo cincisprezece actori. Ne îngrijirăm de alegerea unei piese.

— Să luăm o dramă, propuse Dulong.

— O dramă... O dramă?... Crezi tu oare că publicului îi plac mult dramele?

— Să luăm o piesă cu teză, propusei eu.

— O piesă cu teză... O piesă cu teză?... Crezi tu oare că publicului îi plac mult piesele cu teză?

O tragedie? Prea mulţi morţi întunecă acest gen de piese. O operetă? Genul acesta de piese a murit... In cele din urmă, am ales o „comedie uşoară", o comedie uşoară, foarte uşoară.

Lançon trebuia să fie prima etapă a călătoriei noastre dealungul Franţei. Pe poarta teatrului din acest orăşel, se putu citi la 20 Mai:

TURNEUL DULONG ŞI DUCOURRE

Cu începere de astăseară, timp de cinci seri, la opt şi jumătate

SUB PLAPOMĂ

piesă în trei acte, de d. Sylvain Cotignac

De multă vreme hrăniam un vis: să cumpărăm o vilă cochetă la marginea Parisului, ca să ne sfârşim zilele acolo în îndestulare şi trândăvie. Putea-vom, însfârşit, să-l realizăm, la întoarcerea din turneul nostru?... Sau, dimpotrivă, vedea-vom topindu-se micile noastre economii, pe care le riscam în această intreprindere?

Speranţele noastre nu întârziară să se precizeze. Temerile noastre nu întârziară să se risipească. La ora opt şi jumătate, în momentul când cortina se ridica, nu mai era niciun loc liber. Atinsesem „maximum"-ul.

In tot răstimpul în care, înaintea unei săli pline, artiştii noştri jucară actul întâi din *Sub plapomă*, Dulong şi cu mine nu încetarăm să umblăm de colo până colo în vestibulul teatrului şi să ne felicităm.

— E averea!

— Am fost foarte bine inspiraţi, făcându-ne impresari.

— Şase sute de franci încasări!... Nu-i nici un motiv ca încasările de mâine, de poimâine, şi cele din zilele următoare, să fie mai mici. Aceşti Lançonnezi de treabă, ne vor face să câştigăm trei mii de franci.

Auzirăm un freamăt în sală. Actul întâi se terminase. Luarăm fiecare câte un stoc de contra-mărci. Ne pregătirăm să le împărţim.

Un domn gras — foarte bine, pe legea mea, şi decorat cu Legiunea de onoare — nu întârzie să se ivească pe pragul uşii intredeschise. El trăgea după sine o doamnă.

Dintr'o singură mişcare, Dulong şi cu mine, îi întinserăm câte o contra-marcă.

Domnul cel gras ne respinse braţul. Ne privi în faţă cu asprime.

— Păstraţi-le, domnilor, strigă el.

— Dar vedeţi că... murmurarăm noi cu un surâs amabil... pentru întoarcerea în sală...

— Pentru întoarcerea în sală!... Vă închipuiţi oare că voiu putea să mai ascult mult timp asemenea sminteli!... Se previne lumea, ce naiba!... Nu ştiu dacă parisienii primesc să se arate, cu soţiile lor, la asemenea spectacole. Dar eu, Durand-Mathieu, notar la Lançon, vă declar neted: *Sub plapomă* nu-i o piesă la care să poţi duce o femee cinstită... Vino, Julie, vino...

Ne gândiam:

— „Caraghioşi tipi mai vezi în provincie. Trebue să fii notar la Lançon ca să cutezi să mărturiseşti o pudoare aşa de ridiculă!..."

Eram să răspundem pe şleau d-lui Durand-Mathieu. Un domn înalt şi slab — foarte bine, pe legea mea, şi decorat cu Legiunea de onoare — care trăgea după sine o doamnă, ne interpelă:

— Ah! ah! foarte bucuros de a vă face cunoştinţa, d-lor directori ai turneului!... Frumos spectacol!... Nu vă e ruşine oare să daţi, fără a înştiinţa lumea ca să se ferească, o piesă ce ar face să roşească un regiment întreg... Nu ştiu ce mă reţine de a nu vă cârpi câte o palmă, sau de a nu vă da un picior în spate!... Dar mii de milioane de trăsnete, dacă sunteţi prea proşti ca s'o ghiciţi, vreau eu, generalul de Sabrauclair, să vi-o spun: *Sub plapomă* nu-i o piesă la care să poţi duce o femee cinstită!... Vino, Joséphine, vino...

După magistratură, armata... Acest nou incident ne nelinişti. Incepurăm o frază de scuze. N'avurăm răgazul s'o terminăm. Nenumăraţi domni, înalţi, mărunţi, blonzi, bruni, roşcaţi, pleşuvi — toţi foarte bine, pe legea mea, şi decoraţi cu Legiunea de onoare — năvăliră în vestibul. Ei târau doamne în urma lor.

Refuzară cu scandal contra-mărcile noastre. Ne făcură dobitoci, mojici şi pornografi. Işi spuseră numele lor: D. Thibaut, preşedintele tribunalului; d. Grosfray, avocat; d. Condamnation, avocat; colonelul Colon; căpitanul César; d. Truche, perceptor fiscal; d. Gâchis, antreprenor de lucrări publice, etc., etc. Ei ne încredinţară că erau constrânşi să se retragă. Ne spuseră, în cuvinte lipsite de blândeţe, că sunt spectacole la cari un bărbat ce se respectă, *nu-duce-o-femee-cinstită!...*

In tot răstimpul în care, înaintea unei săli goale până la desnădejde, artiştii noştri jucară actul doi şi trei din *Sub plapomă*, stăturăm, Dulong şi cu mine, prăbuşiţi pe o banchetă din vestibulul teatrului. Nu încetarăm de a ne văicări.

— E ruina!

— Pentru ce, Doamne! n'am montat mai de grabă o melodramă, o piesă cu teză, o operetă, sau o tragedie?

— Oamenii ăştia îşi vor comunica impresiile amicilor lor. Nu vom câştiga niciun ban mâine... nici poimâine, nici răspoimâine, nici...

Totul sfârşeşte prin a obosi. Intorşi la hotel la miezul nopţii, renunţarăm să ne mai văicărim.

Incepurăm să ne certăm.

— E greşeala ta!

— Greşeala mea?... Recunoaşte-ţi mai bine vina!... Da sau nu, ai stăruit tu ca să luăm piesa *Sub plapomă*?... Zău, nimic nu ţi se pare necuvincios ţie!

— Moravurile mele! îndrăzneşti să critici moravurile mele? Bagă de seamă să nu-ţi spun adevărul asupra alor tale. Ascultă-mă bine, amice: eşti un personaj sadic, şi un satir, pricepi? Un satir!

Ne-am înjurat atât de conştiincios toată noaptea şi toată ziua următoare, încât seara sosirăm la teatru destul de târziu.

Bătea ora zece.

Incepuse actul al douilea.

Impinserăm uşa sălii. Prin ce cuvinte să traduc nemărginita surprindere pe care o încercarăm? De sus până jos, dela dreapta la stânga, dela parter până la ultima galerie, sala era plină de spectatori. Nicio lojă, nicio benuară nu erau neocupate. Niciun fotoliu de orchestră, niciun fotoliu de balcon, niciun strapontin disponibil!...

Nemărginita noastră surprindere se schimbă curând într'o stupefacţie şi mai nemărginită.

In dosul grilajului unei benuare din dreapta, zărirăm o figură ale cărei trăsături nu ni se păreau necunoscute.

— Ascultă, d-ta care eşti de pe aci — spuserăm cu jumătate gură către vânzătorul de programe — lămureşte-ne, te rog. Nu suntem jucăria unei năluciri, nu-i aşa? Domnul cel gras, decorat cu Legiunea de onoare, domnul care ocupă această benuară din dreapta, e chiar d-l Durand-Mathieu, notarul?

— Desigur, d-lor.

D-l Durand-Mathieu! D-l Durand-Mathieu care arătase în ajun o indignare atât de vie, se găsia din nou, astăseară, în sală!...

— Şi doamna, amice, — stăruirăm noi — doamna care se ascunde în fundul benuarei? Cine este? E chiar d-na Durand-Mathieu, nu-i aşa? Acest notar n'afirma totuş, eri, că *Sub plapomă* e un spectacol la care te fereşti să-ţi duci soţia?

Vânzătorul de programe se asigură că nimeni nu-l putea auzi. Surâse cu un aer obraznic. Işi coborî glasul.

— Nu, d-lor, — ne spuse el în taină — nu-i d-na Durand-Mathieu. E d-na Joséphine de Sabrauclair, nevasta generalului.

Dulong mă trase, în clipa aceea, de mânecă.

— Priveşte, rogu-te, priveşte acolo... în benuara aceea din dreapta... mi se pare că recunosc pe general.

— Desigur — murmură vânzătorul de programe. — Domnul nu se înşeală. E în adevăr generalul de Sabrauclair.

Zâmbi. Işi coborî din nou glasul.

— I-a fost chiar cam greu, acestui brav general, până să ajungă la locul său fără să fie văzut prea mult. Inchipuiţi-vă, a adus cu el pe mica d-na Grosfray, nevasta avocatului.

Binevoitor, vânzătorul de programe continuă:

— Lămuririle pe care vi le-am dat, par să vă intereseze. Ei bine! iată, să continuăm, dacă voiţi, să facem, dintr'o aruncătură repede de ochi, înconjurul sălii. La benuara no. 1, aveţi pe d. Truche, perceptorul, în tovărăşia d-nei Condamnation, nevasta avocatului; în benuara no. 3, aveţi pe d. Grosfray, avocatul, în tovărăşia d-nei Colon, nevasta colonelului; în benuara No. 5, aveţi pe căpitanul César în tovărăşia d-nei Julie Durand-Mathieu; în benuara No. 7, aveţi pe d. Condamnation în tovărăşia d-nei César, nevasta căpitanului; în benuarea No. 9, aveţi...

O întreită salvă de aplauze salută o replică mai uşoară ca cele precedente. Ea tăie vorba vânzătorului de programe...

Trad. de C. GAL.

Extraordinarul concurs de asemănări

organizat de „Realitatea Ilustrată“ şi de casa cinematografică „Metro-Goldwin“

Cunoaşteţi următoarele vedete ale ecranului american?

GRETA GARBO
JOAN CRAWFORD
WALLACE BERRY
LIONEL BARRYMORE
JOHN BARRYMORE.

Aceste cinci stele de primul rang, vor apărea în rolurile principale ale monumentalului film „Grand Hotel", editat de casa „Metro-Goldwin", film care va rula în Capitală la cinematografele: Capitol şi Roxy.

Semănaţi cu vreuna din aceste vedete?

Dacă semănaţi, înscrieţi-vă de urgenţă la marele concurs de asemănări pe care-l institue „Realitatea Ilustrată" pe întreaga ţară, de comun acord cu marea casă cinematografică „Metro-Goldwin".

Cele mai mari ziare din ţară

vor organiza concursul în principalele oraşe din ţară, sub garanţia unor jurii competente, compuse din somităţi ale lumii artistice şi intelectuale.

Inscrieţi-vă din vreme, pentru a participa la acest grandios concurs, al cărui final va avea loc în Bucureşti, înainte de Crăciun, în cadrul unei solemnităţi fastuoase.

Candidaţii aleşi în provincie

se vor prezenta în concursul final la Bucureşti, unde vor primi întreţinerea complectă şi vor concura alături de aleşii Capitalei, pentru marile premii:

CINCI CĂLĂTORII GRATUITE LA PARIS IN CONDIŢIUNI IMPECABILE, INTREŢINERE DE PRIMUL RANG PE TIMPUL ŞEDERII LA PARIS, PARTICIPAREA LA MARELE CONCURS CARE VA AVEA LOC LA MARELE HOTEL CLARIDGE DIN CAPITALA FRANŢEI ŞI IN FINALĂ, CÂŞTIGĂTORII CONCURSULUI INTERNAŢONAL, VOR PLECA INTR'O EXCURSIUNE DE 21 ZILE LA BRUXELLES, ARDEN, LYON, NISA, MADRID, SAN SEBASTIAN ŞI INAPOI LA PARIS.

Acei dintre ultimii aleşi, cari vor întruni calităţile necesare unor actori de primul rang, vor obţine câte un angajament strălucit, de lungă durată la marea casă cinematografică mondială, Metro-Goldwin.

In decursul excursiei de 21 zile în Franţa, Belgia şi Spania, câştigătorii concursului vor călători, vor primi întreţinerea prin societatea marilor hoteluri europene (Grands Hotels Européens): Paris: Hotel Claridge; Bruxelles: Hotel Palace; Arden: Chateau d'Arden; Lyon: Hotel Palace; Nisa: Hotel Negresco; Madrid: Hotel Ritz; San Sebastian: Hotel Continental.

Citiţi amănunte în numărul viitor al *„Realităţii Ilustrate"*.

„Realitatea Ilustrată“ alege pe cel mai bun diseur şi pe cea mai bună diseusă din România.—Un angajament strălucit la „HIS MASTER'S VOICE“.

„REALITATEA ILUSTRATĂ" institue un nou mare concurs, pe ţară, pentru alegerea celui mai bun diseur şi a celei mai bune diseuse.

Concursul nostru, prin care se vor evidenţia cei mai buni cântăreţi, din marea masă a anonimilor, va fi organizat în următoarele oraşe: Bucureşti, Iaşi, Cernăuţi, Cluj, Constanţa, Chişinău, Timişoara şi Craiova.

In fiecare din aceste oraşe, se vor constitui jurii, compuse din somităţi muzicale, cari vor examina calităţile vocale şi artistice ale concurenţilor.

In fiecare din oraşele enumerate mai sus, se vor alege în concurs preliminar, câte un diseur şi o diseusă, iar în Bucureşti se vor alege deasemenea câte un diseur şi o diseusă, la douăsute de candidaţi.

Acei aleşi în provincie, vor veni pe spezele noastre la Bucureşti, unde va avea loc concursul definitiv.

Premii: câte un angajament strălucit pe termen de un an, la marea casă muzicală mondială, „HIS MASTER'S VOICE" şi la cerere, câte un angajament la marile localuri ale Capitalei.

Inscrierile se primesc, însoţite de fotografii şi de câteva date personale, la redacţia revistei „REALITATEA ILUSTRATĂ".

CONCURSUL MUZICAL

„REALITEA ILUSTRATĂ-COLUMBIA'

Premii în valoare de 100.000 lei

„Realitatea Ilustrată", împreună cu marea casă de muzică „Columbia", organizează un concurs pentru alegerea celei mai bune bucăţi muzicale, imprimate pe plăci „Columbia", în sezonul 1932—1933.

Casa „Columbia" propune pentru concurs 24 de bucăţi muzicale, imprimate pe plăci, şi dintre care noi enumărăm următoarele douăzeci: Ilona — muzică şi cuvinte de Elly Roman; Mintemă — muzică de Ionel Fernic; Oh! Mona — muzică de Weens & Washburn; Rumba, rumba peste tot — muzica de Alverio Cozziani; Romangola, tango — muzica de F. Apollonio; Dă-mi o clipă de iubire, tango argentin — muzica de Carlos Gardel, Rosita, tango — muzică şi cuvinte de Corologos; Suflet candriu, slowfox — muzica de I. Vasilescu; Napolitana, tango — muzica de Will Meisel; Tu nu eşti cea din urmă, tango — muzica de Hoenigsberg; De ce mă minţi, tango — muzica de Jean Lenoir; Mi-e dor romanţă — muzica şi cuvinte de N. Manzatti; Cântecul uitării, romanţă — muzica de Palaşev; Beau, tango — muzica şi cuvinte de I. Fernic; Vreau o păpuşe, tango — muzica şi cuvinte de I. Fernic; Un cuib de ramuri, tango argentinian — muzica de L. Telleria; Lola, tango — muzica şi cuvinte de Elly Roman; Gândeşte-te la mine, tango romanţă — muzica şi cuvinte de Elly Roman; Carmencita, tango — muzica şi cuvinte de N. Manzatti; Cântă vioară, tango romanţă — muzica de Elly Roman.

Aceste bucăţi se vor putea asculta în toate magazinele de muzică din ţară, şi în special la magazinele „Columbia" din Bucureşti, Calea Victoriei No. 48-50, şi la sucursalele lor din Cluj, Piaţa Unirii 28, din Cernăuţi, str. Flondor No. 12, din Timişoara, B-dul Reg. Ferdinand 7. Deasemenea, plăcile vor fi transmise la radio, la date ce se vor anunţa la vreme, şi pentru localităţile unde nu ar exista, casa „Columbia" le trimite ramburs, la cerere.

Oricare dintre cititorii noştri cari va numi bucata pe care o va alege un juriu, ca fiind cea mai frumoasă, va câştiga unul din numeroasele premii pe care „Realitatea Ilustrată" şi casa „Columbia" le-au fixat pentru acest concurs, şi pe care le-am enumărat în numărul nostru trecut.

Imprimările „R. C. A.“

Cum se va desfăşura concursul „Realitatea Ilustrată" - R. C. A. Premii în bani şi aparate de radio.

In seria concursurilor muzicale, dotate cu mari premii, pe care le organizează revista noastră, trebue menţionat ca senzaţional, marele concurs „Realitatea Ilustrată"—„R. C. A.".

El constă din următoarele:

In toată ţara se vor instala aparate speciale de înregistrat „R. C. A." pe plăci de gramofon „Victor", cea mai senzaţională invenţie a secolului. Este deajuns să vorbeşti în faţa unui microfon, până la completarea plăcii, — care are un preţ minim — şi imediat îţi poţi auzi vocea, clar şi perfect desluşit, ca şi cum ai vorbi a doua oară. Iţi poţi înregistra vocea cântând, sau să execuţi muzică la vioară, execuţiuni de bucăţi muzicale la instrumente neobicinuite, declamaţii, imitaţiuni, etc.

Cititorii noştri cari vor să participe la concurs, se vor înscrie ulterior imprimărilor, menţionând categoria la care vor să ia parte, precum şi numărul de plăci cu care vor să concureze, la redacţia revistei „Realitatea Ilustrată" *str. Const. Mile 7.*

Aparatele „R. C. A." şi plăcile „Victor" se vor găsi în toată ţara.

Concursul este dotat cu mari premii în bani, şi cu o serie de aparate de radio „R. C. A.", numai ele în valoare de lei 40.000.

X-O ROMANUL VIITORULUI

Leone Talmantini

7)

Lucia care chemase pe doctorul Harvester, făcu semn inginerului Whitt să se grăbească și să încheie convorbirea cu Santio.

Whitt se ridică repede de la locul lui și se îndreptă spre semnalizatorul în fața căruia se afla Lucia. Dar se răsgândi, și oprindu-se șopti :

— Vestește-l: la ora 23 la Prezidenție. Au consimțit și ceilalți. Nu vreau să-l mai văd, să-l mai aud până la acea oră!...

Și în vreme ce Lucia încunoștiința pe doctorul Harvester că membrii Comitetului Politic vor ține ședință din proprie inițiativă, rugându-l să ia parte la ora 23, inginerul Whitt scrise cu mâna înfrigurată pe o bucată de hârtie câteva rânduri.

— E de acord, zise Lucia apropiindu-se de Whitt. Va veni. A spus că nimic nu-l amuză mai mult, ca întrunirile Comitetului Politic. O! Whitt! petreceți acolo într'adevăr atât de bine?...

Dar inginerul nu răspunse, ci se ridică în fața Luciei. Ii întinse hârtia scrisă și zise, privind încruntat în jos:

— Lucio, am nevoe de toată luciditatea minții. Tu mă turburi. Iată aci un concediu mai lung. Poate fi prelungit. Preumblă-te prin Hawai, Ceylan, Marianna — unde vrei. Când ne vom revedea, cred că vom fi amândoi vindecați de aceste preferințe sentimentale. Adio, Lucia!

Secretara luă hârtia cu un gest de care nu-și dete seama și ochii ei mari verzi, umeziți lăuntric, se stinseră pe'ncetul.

— Vezi?... Ochii tăi plâng! E grav, șopti inginerul punându-i mânuța prietenește pe grumajii albi.

— Adio, zise Lucia fără a se mai lipi de el, privindu-l drept în ochi. Te voi iubi, Whitt, și fără să te văd. Adio!

CAPITOLUL V

Doctorul Morții

La ora 22, în vreme ce Teatrul plin până la ultimul loc, răsuna de aplauze, la ușa Oliviei, în Palatul președințial, se auzi o bătae ușoară. Fata Președintelui, în aceiași rochie scurtă, galbenă, cu brațe goale, grumajii și picioarele înnegrite parcă de soare, întrebă surprinsă cu glasul ei întunecat, de violoncel:

— Cine e?...

Și se ridică din scaunul de metal, să deschidă.

Era doctorul Harvester.

— O! Doctore, ce drăguț din partea dumitale că ai venit să-mi ții de urât, acum când sunt atât de singură — căci toate prietenele mele joacă în balet la Teatru. E întâia oară, în viața mea, mi se pare, când sunt la ora asta acasă și nu pe scenă. O! E greu să ții locul Președintelui, și cine știe câtă vreme voi mai fi silită să-l țiu...

Doctorul tuși încurcat și murmură ceva neînțeles. Apoi zise cu'n surâs, privindu-i genele:

— Ce să caut la Teatru? Știam că ești aici. Lumea crede că vei apare la sfârșit, în dansul obicinuit de adio, al tuturor fiicelor de Președinte, înainte de-a deveni soția de un an a noului Președinte. Și cum știam că fiica Președintelui Pi nu va dansa și nici nu-și cunoaște încă mirele, am venit s'o văd acasă — în nădejdea că nevăzută de nimeni îmi va dansa poate numai mie.

— O! nu!... iartă-mă, doctore Harvester, că nu sunt în stare să-ți împlinesc dorința. Mărturisesc că deși îmi vine mai ușor, precum știi, să dansez decât să vorbesc, acum mi s'ar părea atât de ciudat. Poate pentrucă sunt singură și... prezidentă...

Olivia râse cu tristețe. Apoi urmă:

— Nu cred. Dar mi se pare că trăesc într'un ceas atât de cumplit, încât nimic alt în afară de destinele noastre nu mă preocupă. O! Nu-mi lua în nume de rău, doctore, că sunt atât de serioasă. Cum au dansa' prietenele mele?... Crezi că se va 'ntâmpla ceva grav la sfârșitul reprezentației, când publicul va înțelege că nu mai apar?...

Doctorul Harvester, mormăi cu glasu-i răgușit:

— Prietenele dumitale au dansat ca totdeauna, de minune. Le-am lăsat dănsând....

Și tăcu anume, ca să se audă zvonul, muzicei, care la ora aceea străbătând încăperile Orașului, curgea onduland ca valuri, în toate etajele din Hawai, departe până 'n Cap Verde, Ceylan și Marianna...

— Că nu te vei arăta, urmă doctorul Harvester, publicul va fi destul de nemulțumit. Dar nu va putea face altceva decât să te cheme și să te aclame în lipsă. Se va spune poate că vei apare mâine...

Olivia, cu obrajii împurpurați făcu prin odae câțiva pași și c'o enervare pe care nu și-o putea ascunde, întrebă:

— Doctore, vrei să-ți aduc spectacolul de la Teatru aici?

Și Olivia fără a mai adăsta răspuns, căci era dorința ei, mișcând doi butoni, puse în funcție aparatul de televiziune. Dar pe discul învârtitor se ivi numai imaginea publicului care aplauda în picioare, frenetic, în fața cortinei lăsate.

— Prea târziu, șopti, îngândurată Olivia. Spectacolul s'a încheiat...

Răsuci la loc butonii aparatului și apropiindu-se cu pași mici, repezi, de doctorul Harvester, zise cu mâinile ei oacheșe împreunate pe sânii ei mici:

— Mi-e frică, doctore!... Ce se va mai întâmpla peste câteva minute?... Ai cercetat bine toate hârtiile tatei?...

Doctorul Harvester zise răgușit și tărăgănat:

— De hârtiile președintelui Pi cred c'ar fi mai bine nici să nu pomenești. Ne-am aprinde pae în cap, de geaba. Deși nu mă pricep mult în fizico-chimie și aproape de loc în matematică, mi se pare că notițele și manuscrisele pe care mi le-ai încredințat erau mai mult niște jocuri ale bătrânului... Nu cred să fie de vreun folos.

— Le-ai adus? întrebă uimită și speriată Olivia. Vreau să le predau toate, până la ultima bucățică de hârtie, Comitetului Politic, Nu, nu, doctore Harvester, nu vreau să fiu bănuită că am ascuns pentru mine o singură formulă sau cifră, ca s'o dau apoi cuiva, ales cu simțiri și preferințe ascunse. N'am decât un sentiment, doctore: al tatălui meu, care a murit în spaima cumplită că ne pândește pe aproape moartea. Și n'am dreptul să batjocoresc nici amintirea nici credința lui.

Doctorul Harvester ascultă în tăcere, privind chipul mic, dar atât de serios al Oliviei. Cum se făcea că această gingașă făptură, cu sânge de mariannă caldă, străbătută de toate instinctele dansului avea o conștiință atât de vie? Dacă trupul ei se trage din Orașul focului, sufletul și-l moștenise de la bătrânul Pi, întreg. Și cuprins de o teamă tainică, doctorul Harvester tuși, pregătindu-se parcă a-i destăinui numai decât ceva foarte grav...

Dar nu mai avu vreme. Luminile celor trei becuri se aprinseră deasupra ușii, de două ori.

Comitetul Politic aștepta în fostul cabinet de lucru al Președintelui.

Olivia urmată de doctorul Harvester, mai umflat ca oricând, amenințat dintr'o clipă în alta de un atac de apoplexie, intrară în birou. Inginerii Whitt, Filister, Santio și Xavier se apropiară și sărutară pe rând mânuța oacheșă a fiicei Președintelui, care împurpurată cu pleoapele în jos și cu umbrele subțiri ale genelor mult mai lungi ca genele, se așeză neliniștită în fotoliul bătrânului Pi.

— Cine a luat inițiativa acestei întruniri? întrebă deadreptul Olivia.

— Eu, răspunse inginerul Whitt, privind-o în ochi.

— Te felicit, inginer Whitt, zise Olivia. Ai sentimentul răspunderii noastre.

Inginerul Whitt era incredințat că Olivia il va intreba de pricina grabei lui și va avea deci prilejul, inaintea oricăror neințelegeri, să grăbească chemarea Orașelor pentru alegerea unui Președinte. Dar Olivia avea alt gând, pentru ea mult mai insemnat.

Aruncând o privire asupra celor din jur, zise:

— Tata a murit, precum știți, intr'o abatere neobicinuită. Grija viitorului omenirii nu l-ar fi putut turbura in asemenea măsură, pânăla capătul vieții, dacă nu și-ar fi dat seama că mântuirea noastră e pe trei sferturi o himeră. Soarta a voit ca tata să nu ajungă nici vârsta de 40 de ani. Era poate anul nădejdii lui, căci tata a lucrat fără știrea nimănui la sfărâmarea, coheziunii moleculare și captarea energiei inter-atomice. Era singurul mijloc, după credința lui, să se simplifice funcțiile Orașelor submarine, să se revitalizeze organismul omenesc in decadență, să evadăm poate din inchisoarea apelor: fie sfredelind scoarța pământului, să ajungem mai aproape de sâmburele de foc (cum a crezut la 'nceput), fie părăsind globul pământesc și sburând in altă Constelație (cum i s'a părut mai rațional in ultimul timp).

— Unde e manuscrisul? intrebă scurt inginerul Xavier, și se ridică de la locul lui.

Olivia il privi, uimită de această grabă sau neincredere — și răspunse:

— Manuscrisul il veți avea indată. Nu știu cum trebue să procedez. Calculele, tata n'a mai avut răgazul să le ducă până la capăt — și deaceea poate a murit in disperare și cu răcnetul pe buze. Din nenorocire, interesul superior al Omenirei e amenințat insă de râvna unei supremații individuale, politice — persoana mea bănuesc neavând in ochii nimănui nici o insemnătate deosebită. Poate că tata, in ceasul din urmă, dac'ar fi fost de față și inginerul Xavier din Marianna, v'ar fi predat manuscrisul tuturor deodată — spre a duce mai departe laolaltă cercetările. Să fac altfel, ar fi nedrept. Dar chiar in acest caz, intreb: Voiți să lucrați laolaltă?...

O tăcere prelungă urmă cuvintelor Oliviei.

— Nu, nu se poate! murmură Filister. Societățile anonime și cooperativele științifice n'au dus niciodată la niciun rezultat...

Olivia ii privi pe toți, adăstând. Neprimind nici un alt răspuns, zise:

— Doctorul Harvester vă va preda fiecăruia in parte câte o copie după manuscrisul neterminat al tatei. Originalul rămâne aci, și poate fi cercetat de oricine, oricând.

Și intorcându-se către doctorul Harvester care se afla la dreapta, inapoia umărului ei, făcu un semn.

Dar doctorul Harvester, in aceeaș clipă, invineți, ochii sclipiră și se turbură, buzele incepură să tremure.

Băigui:

— Domnilor colegi și prieteni, manuscrisul pe care l-am cercetat era alcătuit din petece de hârtie cu ștersături atât de numeroase incât... am socotit că nu va fi de nici un folos. L-am ars.

La uimirea mută a celor de față, se adaose spaima Oliviei, care abia avu puterea să silabisească:

— Doctore... cum? doctore, ce-ai făcut?...

Inginerul Xavier, care-și păstrase sângele rece, se inclină adânc in fața fiicei președintelui:

— Imi dați voe să mă retrag?... Restul nu mai interesează.

Dar Olivia nu-i intinse mâna, căci n'auzise bine cuvintele lui.

Intorcându-se către Filister, intrebă:

— Și lampa cu opt conuri, ai distrus-o cumva și dumneata?...

Inginerul Filister puse pe masă, in fața Oliviei un fel de ochean de cristal, in care se imbucau opt conuri și inlăuntrul cărora câte un ac de platină, in spirală.

— Lampa aceasta cu opt filamente, lămuri Filister oftând adânc, nu poate sluji la niciuna din fazele de fabricație a gazelor alimentare. Cred că bătrânul Pi a construit lampa cu totul in alt scop... Formula gazelor combinate inscrisă pe fiecare con al lămpii, pare să-i fi slujit mai curând la experiențe de fizică. Ultimul con dealtfel nu cuprinde nici o formulă...

Doctorul Harvester se apropiă repede de masă, luă cu gest infrigurat lampa cu opt conuri, ceti formulele și puse lampa la loc.

Respiră adânc, apoi surâse. Olivia il privia, adăstând o lămurire:

— Da, domnișoară Olivia... E lampa pe care am văzut-o desenată in petecele de hârtie ale Președintelui. Aceleași combinații de gaze: hidrogen, heliu, oxigen...

Inginerul Filister, care se apropiase iar, urmat de Santio, privia cu luare aminte figura aproape halucinată a doctorului Harvester.

Santio luă și el lampa, o cercetă și fără a o pune la loc, explică:

— Mi se pare că ideia Președintelui e destul de limpede. Pe acest fir circulă o bucată oarecare de metal, desigur cu cea mai mică cifră de coheziune. Cele opt conuri sunt ca opt cuptoare, care cu opt gaze diferite, la anumită temperatură provocată de spiralele de platină, au menirea să desfacă progresiv atomii. Președintele n'a găsit gazul ultimului con...

Filister exclamă:

— Exact! Santio a văzut exact!... Dacă bătrânul Pi mai trăia incă un an, ducea descoperirea până la capăt!...

Xavier care se apropiase de masa Oliviei, citi cu luare aminte formulele inscrise pe fiecare con. Apoi desfăcând mânuțele albe depe trup, ca și cum ar fi voit să se departeze repede, zise:

— Bătrânul Pi trăind incă un an ar fi inventat lampa descompunerii atomilor, dacă există intr'adevăr in Univers fluidul necesar ultimului con. Există?....

Pe chipul Oliviei, a cărei frumusețe in bucurie se deschisese o clipă, ca o veche floare tropicală, trecu o umbră.

— Tata avea multă incredere in dumneata, inginer Xavier, și dumneata nu știi oare decât să te indoești?

Xavier privi drept in ochi Oliviei și gândi fără să grăiască:

— Poate că bătrânul Pi iubia tocmai puterea indoielii mele.

Santio zise liniștit:

— Lampa trebue lăsată in seama inginerului Whitt ale cărui laboratoare, vor găsi mai repede gazul sau combinația de gaze necesare ultimului con, unde materia intră in dezagregare totală.

Olivia ripostă lucidă și dreaptă ca o sabie:

— Nu, Santio, descoperirea gazului atrage după sine prea multe puteri și drepturi. Nimeni nu poate avea prioritatea experiențelor, decât cu invoirea tuturor. Neagă cineva prioritatea inginerului Whitt?...

Se făcu o tăcere deplină.

Olivia mai intrebă odată:

— Nimeni?... Nici dumneata, inginer Xavier?...

Xavier nu răspunse.

Olivia, cu obrajii usor aprinși, cașicum prin această renunțare a tuturor, era insăși dăruită lui Whitt, zise:

— Inginer Whitt, iți inmânez lampa tatei; iți urez succes și te fe-

DEMEYER

ncit. Camarazii dumitale te socotesc cel mai îndreptăţit să faci întâiul experienţelor descopunerii atomului.

Doctorul Harvester dete din mâini, îşi făcu loc între cei de faţă şi vorbi agitat, cu glas răguşit, plin de goluri:

— Dacă-mi daţi voe să vorbesc şi eu, trebue să mărturisesc că nu'nţeleg câtuşi de puţin toată această mascaradă cu ducerea mai departe a unei experienţe fără rost. Chiar dacă bătrânul Pi ar fi descoperit gazul necesar conului 8, socoateţi poate că s'ar fi schimbat sau s'ar schimba destinul Omenirii?...

Doctorul Harvester îi privi pe toţi cu ochi răi dar pătrunzători. Apoi răcni:

— Nu dragii mei, nu! Destinul nostru nu e afară din noi, ci în noi. Ne-am desfăşurat de câteva milioane de ani toată aţa depe mosorul vieţii şi ne speriăm că se vede lemnul printre firele din urmă. Ne închipuim că putem să ne'ntoarcem înapoi şi învârtind să facem ghemul la loc, ca să-l mai desfăşurăm odată. *Firul nu mai există.* Carnea noastră, soarele, petrolul, cărbunele şi metalele radioactive, s'au istovit. Biata noastră protoplasmă abia a mai păstrat vechea formă a făpturii omeneşti şi ultimele impulsuri de viaţă ne duc spre formele simplificate ale vieţii din fundul mărilor, unde trăim. Am ars peticile de hârtie ale bătrânului Pi, care suferia ca şi voi toţi de aceiaşi disperare şi visa ca un profet o reîncepere a vieţii, undeva pe alt pământ. Le-am distrus degeaba, urmele halucinaţiei lui le-aţi regăsit şi voiţi să le duceţi mai departe. Noroc bun!... Dar eu nu mă amestec. Am mai rămas cu un dram de bun simţ şi dacă e să pier, cel puţin să nu dispar blestemând şi urlând ca nefericitul meu prieten şi Preşedinte.

Olivia îl întrebă cu frică:

— Şi ce crezi că trebue să facem, doctore? Să ne sinucidem numai decât — ca să ne lecuim de mâhnire?

Doctorul Harvester răspunse inveselit:

— Să ne sinucidem? Hahaha!... Ar fi o prostie şi mai tristă decât nebunia bătrânului Pi. Dimpotrivă, să trăim, domnişoară Olivia! SĂ TRĂIM! Să ne mişcăm, să cântăm, să dănţuim!... Alegem Preşedinte numai decât pe cineva dintre noi, care să nu mai fie torturat de viitorul Omenirei niciodată, întrezărit sau ghicit de vreo închipuire omenească aşa cum va fi într'adevăr — ci să vegheze numai la ordinea muncii Oraşelor. Domnişoara Olivia, dumneata la Teatru îţi vei relua locul, în fruntea baletului. Să lărgim dreptul la dans: toate fetele să danseze cu rândul, în balete noui, pe scena Teatrului din Hawai. Muzica să devie obligaţie universală: toţi bărbaţii să alcătuiască orchestre parţiale, care să poată fi reunite într'o orchestră totală a Omenirii. Toate oraşele să devie scenele aceluiaş Teatru, viaţa întreagă — o simfonie şi un dans. Iar pentru ultimele clipe, când vom simţi că scade luciditatea inteligenţelor noastre, vom împărţi tuturora fiolele cu esenţă de opium şi morfină, şi vom dispare în cel mai îmbătător vis de muzică şi halucinaţie al celei mai ameţitoare voluptăţi... Nu vi se pare c'ar fi singurul sfârşit demn de oamenii cari au dus inteligenţa la suprema ei expresie: pura voluptate a vieţii, moartea fiinţelor care preschimbând globul de stânci şi noroi într'o bijuterie cerească, au dat protoplasmei iniţiale virtuţile gândirii electrice?... Cunoaşteţi un mai savuros sfârşit de bal biologic şi solar?

Intorcându-se către inginerul Whitt, doctorul Harvester îl bătu pe umăr:

— Bravo, prietene Whitt!... Pune-te pe lucru şi găseşte *gazul 8!...* Şi după ce-l vei găsi, mântue această Omenire putredă, mută-o în constelaţia Orionului, unde intrând în mlăştini să orăcăim ca broaştele, să ne amestecăm cu mormolocii... Oac! Oac! Oac! Inginer Whitt! Oac! Oac! Oac!...

Şi într'un hohot de râs, dând din mâini ca şi cum ar fi voit să se scuture de un haz care-l prea irita, doctorul Harvester se'ndreptă grăbit spre uşă. Eşi, trântind-o'n urma lui cu furie.

În biroul Preşedintelui tăcerea rămase prelungă. În creerul tuturor râsul doctorului Harvester răsuna ca un ecou.

— Nu putem lua în serios această batjocură, zise indignat inginerul Filister. Noi avem nevoe de fapte, nu de idei. Eu produc fiole cu arome alimentare, inginer Xavier metale, inginer Santio electricitate, inginer Whitt, formule chimice. *Trebue să producem* — restul nu ne interesează. SĂ PRODUCEM!...

Whitt luă în amândouă mâinile lampa şi privind-o cu luare aminte, zise:

— *Gazul 8* are putea fi găsit sau iscodit, de mine sau de altcineva. Am credinţa că foarte curând dezagregarea materiei în visul căruia bătrânul Pi şi-a istovit viaţa, va fi o realitate. Sunt optimist. Nimic nu-mi zdruncină încrederea în viitorul Omenirei. Îmi este îngăduit oare să vorbesc deschis?...

— Desigur Whitt, se grăbi să răspundă inginerul Filister.

După o clipă de gândire, privind în ochii Oliviei, cu acea energie lăuntrică în stare să zămislească încredere, Whitt urmă:

— Trebue să mărturisesc că dacă am toată veneraţia pentru geniul fostului Preşedinte şi admir sacrificiul pe care l-a adus cu viaţa lui Omenirii, nu împărtăşesc însă partea a doua a ţelului. *Noi nu trebue să părăsim Pământul.* Milioane de ani am trăit pe scoarţa lui, în munţi, şesuri şi văi, ne-am împăcat cu buruenile şi fiarele, cu uraganele şi cutremurele. Când Soarele a început să se stingă, am găsit adăpost în fundul apelor, mai aproape de sânul cald al Pământului, mama vieţii noastre. Cu energia atomilor descompuşi vom încerca să intrăm şi mai adânc în Pământ, precum strămoşii noştri au coborât în mări. Ne aşteaptă focul din inima lui, care se stinge mai greu decât Soarele şi a cărui incandescenţă vom izbuti poate, prin reacţii chimice, s'o menţinem deapururi. Dacă viaţa e în scădere şi se ivesc fenomene de sleire şi degenerare, faptul se datoreşte de bună seamă înstrăinării noastre de Pământ. Vom intra din nou în sânul lui fecund şi creator. Ne vom plămădi iar făptura după legile lui, ne vom bucura din nou de munţi, văi şi grădini — şi vom avea şi un Soare, nu de aiurea ca în epoca terestră, ci tot în Pământ, Soarele din adâncul lui. Stelele nu ne sunt cunoscute. Cea mai apropiată planetă poate să fie mortală pentru circuitele electrice ale celuleor noastre, acordate pentru sistemul solar. Noi suntem ai Pământului şi în el trebue să rămânem, dacă voim să trăim.

Inginerul Xavier se apropie de Whitt şi întrebă:

— Suntem atât de siguri, inginer Whitt, că vom putea menţine incandescent sâmburele Pământului?...

Şi adresându-se Oliviei, zise calm, fără a încerca să-i cucerească atenţia:

— Experienţele zilnice din Marianna, unde mai funcţionează un vechiu Crater nestins, mă îndeamnă să cred că şi centrul Pământului s'a răcit şi a rămas doar puncte izolate de foc, câteva bazinuri de metale, în pungi puţin numeroase, rău conducătoare de căldură, — dacă nu chiar o singură fântână de foc, aproape stinsă şi ea, Craterul din Marianna.

Olivia, nerăbdătoare, întrebă copilăreşte:

— Atunci trebue să părăsim Pământul? Să ne mutăm aiurea?...

Santio intră în discuţie:

— Cunoaştem Constelaţiile poate şi mai puţin decât centrul Pământului.

Xavier se întoarse către Santio:

— Desigur. Trebue cercetat şi Cerul şi Pământul. Cercetarea Pământului e foarte uşoară. Cu el nu ne mai putem face iluzii...

Apoi către Olivia:

— Veniţi la Marianna. Inginerul Whitt va putea stabili foarte uşor temperatura maximă de azi din Crater şi ne va pute spune cât va mai ţine căldura ca să..

Whitt îl întrerupse:

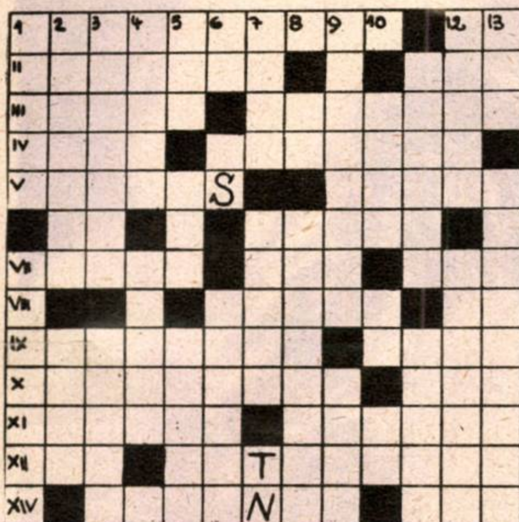
— Ideia mea nu porneşte de la Craterul din Marianna, care e aproape stins, sau în orice caz fără viitor; ci de la *gazul 8*, care ne va îngădui să ne apropiem de centrul Pământului. Dacă nu vom găsi acolo nici un Soare, vor crea unul artificial, din electricitate. Câtă vreme astrele atrag mările şi valurile n'au îngheţat, vom avea căldură, mişcare şi lumină, chiar înainte de descoperirea *gazului 8*. Nu e nevoe să menţinem în viaţă omenirea a patru Oraşe. Trei, două, un Oraş — ar fi îndestulător. Omenirea trăeşte de mai mult, pe un principiu de calitate şi nu de număr sau cantitate. Putem duce principiul până la deplina lui puritate — ceeace ne-ar economisi forţele pe care le smulgem naturii fizice şi am desăvârşi în acelaş timp calitatea vitalităţii omeneşti. Nu trebue să pierdem din vedere în nici un caz acest lucru: Înainte cerului, va trebui să cercetăm în adâncul lui, Pământul. *Nu trebue să părăsim Pământul.*

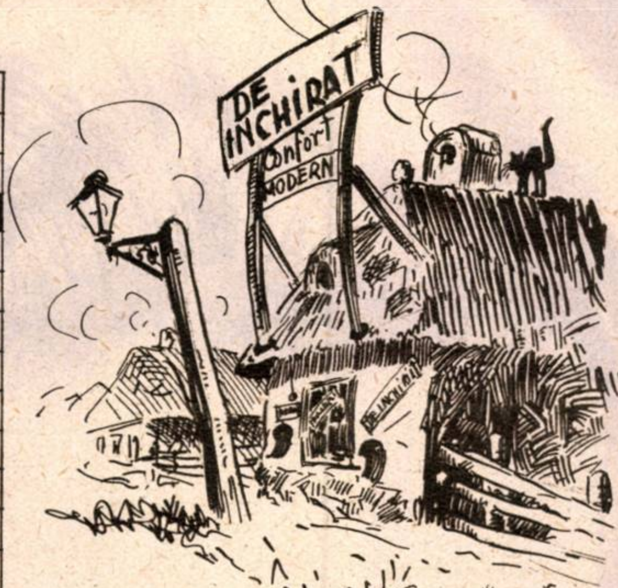
(Va urma)

Jocurile realității

Concursul nostru pe luna Noembrie

Problema III-a „De închiriat"

ORIZONTAL: I: Locuința pentru cei certați cu legile. — Lac în Africa; II: Cea mai întinsă comună din jud. Buzău. — Unul din simptomele bătrâneții; III: Ieșite la lumină. — Coliba unde stau ciobanii (mold.); IV: Cele mai gustoase sunt cele domnești! Unul care locuia într'un butoiu; V: Insectă din familia asilidelor. — Merg cu mare iuțeală.... să plătesc... chiria!; I: Posesiv. Ceeace poate avea orice om, și totuș să nu fie bancher!; VII: Soldat vechiu și prost. Bătrân (eng.). Plan (fig.); VIII: Rătăcire (fig.) Posed. IX: Se închiriază de obiceiu pentru studenți și poeți. „Locuința mea de vară, e la...." (Topîrceanu). X: Umflați de mândrie (în speță proprietarii față de chiriași). Ogor întins (mold.); XI: Anotimpul prin excelență, al mutatului. Făcut de curând. XII: Ramură. Foarte mari. Un (nemțește).

VERTICAL: 1: O închiriază tinerii romantici. Sfânt, care face să apară, ca ciupercile după ploaie, acele biletele multicoloe „DE ÎNCHIRIAT"...; 2: Se zice că jucătorii pasionați, le-ar „închiria" după ce pierd averea lor la jocurile de noroc. Mamifer rumegător; 3: Topîrceanu i-a închinat o baladă spirituală! Lac în Africă; 4: Cele mai scumpe pe camere; 5: Cămașe de țărancă. O palmă, o ființă sau un lucru! Localitate în Franța; 6: Posesiv. Copile rămase fără părinți; 7: Vechi popor italic care locuia pe malurile Tibrului. Matematician și marinar francez; 8: Pentru bărbați. Pentru femei. Avion german care aruncă bombe explosibile; 9: A-și schimba părerea. Zîne rele; 10: Problema locuinței nu-l interesează deloc! &; 11: Vătămai (fig.); 12: Se varsă în golful Gunea. Povești țărănești; 13: Cea mai obișnuită formă a poeziei lirice. Rămâi sănătoasă cucoană, că-mi iau.... (nearticulat) și plec (Topîrceanu).

MELLO

Problema IV-a (Fragment)

Reproducem dintr'un prozator român următorul fragment care urmează să fie completat:

„D-ta, pe care te socoteam mai (?) decât alții, mă îndemni să mă bat cu un (?) pentrucă mi-a zis (?) și mi-a dat o (?)... Dar aș dori să mă înveți d-ta cum se poate feri cineva de (?) unui grosoman? Eu m'am adăpat cu sfintele (?) ale lui Rousseau, și desprețuesc (?); apoi n'am fost destul de maltratat de (?) și de (?) cutezătorului acestuia, ca să mă mai apuc acum să mă expun și țintei (?) său? Căci deși mă supără că mi-a zis (?), dar m'ar supăra mult mai rău de mi-ar zice (?). Dacă aș fi pironit într'un (?), el ar putea să se laude în gura mare că m'a trimis *ad* (?).

Eu care îmi închipuesc cât e de întunerec în (?), și care iubesc (?), eu să mă secer în (?) vârstei, când am o grămadă de (?) în viață, pentru o ticăloasă (?) care puteam să i-o dau eu cum mi-a dat-o el?".

Iată cuvintele care au fost omise și înlocuite printr'un semn de întrebare pus în paranteză:
— PALMA, PISTOLULUI, PATRES, MIȘEL, RĂPOSAT, SICRIU, MORMÂNT, FLOAREA, LUMINA, TREBI, LIMBA, MIȘEL, MÂNA, CUMINTE, OBRAZNIC, BRUTALITATEA, PALMĂ, PRECEPTE, INJURAREA.

Căutați de le introduceți în text!

p. conf. REBUS

PROBLEMA V-a (Nume ascunse)

Se dau următoarele cuvinte:

ALCIBIADE, ATAULF, ATLANTIDA, ABOMEY, GORGULOW, GAROFALO, BARBIER, RIGOLETTO, ROSENMULLER, OAKLAND, LANCASTER, EMPECINADO, BASEDOW (inv.) LA MINOR, CASILINUM.

Aezându-le într'o anumită ordine, inițialele și finalele lor vor da numele a patru artiști ce figurează în marele nostru concurs de asemănări.

Premiații pe luna August

Prin tragere la sorți s'au distribuit următoarele premii:
1) *Lei 1500 în numerar*, d-lui Lucian Fărcășianu (Ploești).
2) *Două sticle cu șampanie*, d-lui M. I. Brebenaru, student, Craiova.
3) *Un litru de apă de Colonia*, d-rei Constanța Constantinescu, profesoară (Slatina).
4) *O pereche de ciorapi „Ady"*, d-rei Sanda Fulgeru (Lugoj).
5) *O cravată elegantă*, d-rei Mathilda Ruffel (Dărmănești).

N. B. *Premiile nu se expediază, decât în baza unei cărți poștale pe care se va menționa adresa exactă.*

Nouile noastre premii

Deslegătorilor din numerele 301, 302, 303 și 304 li se va oferi, prin tragere la sorți, următoarele premii:

PREMIUL I-iu: 1500 lei în numerar.
PREMIUL II-lea: Două sticle cu șampanie.
PREMIUL III-lea: Un litru de apă de Colonia.
PREMIUL IV-lea: O pereche de ciorapi „Ady".
PREMIUL V-lea: O cravată elegantă.

Vom mai acorda, de asemenea, și cinci volume literare din Editura „Adevărul".

BON Nr. 4

de participare la concursul muzical „Realitatea Ilustrată" „Columbia"

Păstrați aceste bonuri și trimiteți-le împreună, la sfârșitul concursului

O INOVAȚIE

Revista noastră în dorința de a înlesni cititoarelor sale o necesitate inaccesibilă încă tuturor, a convenit cu salonul de Coafură I. Beer, Calea Moșilor No. 53, ca timp de două luni, adică, dela 1 Octombrie a. c., până la 1 Decembrie, ori cine se va prezenta cu cuponul din corpul revistei „Realitatea Ilustrată", va putea face ondulațiuni permanente cu lei 250., în loc de lei 400 cât costă acum.

Cuponul acesta dă dreptul a face cu lei 250 Ondulație Permanentă la Frizeria I. Beer, calea Moșilor No. 53.

CUPON DE JOCURI
No. 302

Numele și pronumele ....

Adresa ....

„REALITATEA ILUSTRATĂ. — *Director* Nic. Constantin.
Redacția și Administrația: Str. Const. Mille 7—9—11, Telefon 359/99.
Imprimată la foto-rotogravură în atelierele „Adevărul" S. A.

REALITATEA ilustrată

PRIVIRI CARE STRĂPUNG

(Marlene Dietrich dela „Paramount“)

REALITATEA ilustrată

PARTICIPAȚI LA EXTRAORDINARUL NOSTRU

CONCURS DE ASEMĂNĂRI

PREMII: NUMEROASE CĂLĂTORII LA BUCUREȘTI

5 CĂLĂTORII DE PRIMUL RANG LA PARIS

5 excursii de câte 21 zile la: Paris, Bruxelles, Lyon, Ardennes, San Sebastian, Madrid și înapoi la Paris. Poate participa orice persoană, indiferent vârsta, sexul sau situația socială. Citiți toate amănuntele în corpul revistei.

Foto Rico-Film (Ramacher) Str. Episcopiei 6.

ANUL VI. Nr. 303

17 NOEMBRIE 1932

DÂMBOVIŢA

APA MORŢII

A fi poet este un lucru minunat. Până şi Dâmbovița poate să ți se pară o apă dulce. In realitate, Dâmbovița este o apă a Morții. Intr'adevăr, tot ce e mai macabru în Bucureşti, s'a aglomerat pe malurile ei. E deajuns să ilustrăm această afirmație cu existența Abatorului şi a Morgei, pe țărmul acestei ape insalubre.

Poetul nu are dreptate, decât acolo unde spune că cine bea din această apă nu se mai duce. Desigur, cine ar cuteza să coboare malurile pline de stîrvuri şi să bea din ciulamaua cea neagră, ca un reziduu de gunoaie, este evident că ar rămânea trăznit pe loc.

PE DÂMBOVIŢA, LA VALE

Să facem o mică plimbare, plecând pe Dâmbovița la vale şi să înregistrăm ceeace vom întâlni mai interesant...

Dâmbovița intră în Bucureşti la punctul numit Cocioc. Ea se desface în două brațe mari şi apoi taie raza Capitalei în partea de Nord-Vest. Pe brațul de sus al Dâmboviței se află faimoasa moară Ciurel, unde peisajul ar fi minunat, dacă pe malurile râului nu ar începe să se ivească orătăniile moarte. Astfel se anunță apropierea marelui oraş.

Dâmbovița trece prin masive de pomi şi frunziş, tae pajişti care ar putea să fie fermecătoare de frăgezime, dacă gunoaiele oraşului nu s'ar întinde până aci. Terenul din stânga râului este o depresiune, care se umple cu mlaştini şi noroaie. Un adevărat lac cu brațe foarte întortochiate se întinde spre Nord şi Est.

In dreptul punctului Cocioc se află marea ecluză a uzinei hidraulice, o construcțiune de oțel albăstriu, cu mari roți dințate şi angrenaje metalice, ca un decor dintr'un film maşinist. O podişcă de metal trece pe deasupra râului, iar dedesubt se află gura unui enorm canal subteran, care captează toată apa celor două brațe ale Dâmboviței şi o duce mult mai departe, mereu pe sub pământ, la Uzinele de apă ale oraşului. De aci înainte, râul a devenit subteran, ca acele fluvii spaniole, cum ar fi Manzanares-ul, care are capriciul ca la un moment dat s'o ia prin subsol, pentruca apoi, peste câţiva kilometri, să iasă iară din pământ, şi să curgă la suprafață, ca orice râu normal. Albia Dâmboviței dela ecluză şi până în dreptul Grozăveştilor, adică pe o distanță de un kilometru

Stg.: *Covoarele înşirate pe cheiul Dâmboviței, la piață;* Dr.: *Şomerii şi țăranii se bărbieresc pe malurile ei, în imediata vecinătate a somptuoaselor palate din Piața Senatului.*

şi jumătate, este seacă. Trecătorul care nu a observat gura canalului subteran dela ecluza uzinei hidraulice şi nu şi-a dat seama că apa râului intră pe sub pământ, pare foarte uimit de această albie fără apă, ci numai cu câteva băltoace şi insule de noroi, pe care zac cadavre de câini putreziţi şi gingaşe schelete de pisici. Tot din dreptul ecluzei, Dâmboviţa încetează să fie un râu ce curge în libertate, cu malurile sinuoase şi verdeaţă prin apropiere. Deacum, albia este tăiată drept, printr'o canalizare urbană şi râul este încorsetat pentru ţinuta lui de oraş.

In loc de arborii crescuţi într'o stufoasă dezordine, de acum, paralel cu cheiul, nu se mai înalţă decât marii stâlpi metalici, ca nişte antene de staţiune radiofonică ce duc spre oraş energia electrică prin cabluri groase cât un braţ.

PE CHEIU

Să urmăm ţărmul stâng al Dâmboviţei, pe Splaiul Ciurel.

Suntem în dreptul Câmpului Caracaş, plin de cele mai groaznice imundităţi, prin care se deschid uliţe cu suave nume feminine, ca : strada Irina, strada Elena, Eliza, Maria, etc.

Câmpul Caracaş era înainte o groapă enormă, în care se infiltrau apele Dâmboviţei, iar ploile făceau mlaştini întinse. Primăria a hotărît acum câţiva ani „asanarea" acestui câmp. Dar să vedeţi ce înţelege primăria prin „asanare" :

O parte din cotigile care aduc gunoiul Capitalei, îşi deşartă aci conţinutul, aşa că în câţiva ani groapa a fost acoperită cu gunoi; acuma câmpul nu numai că s'a nivelat, dar a început să devină un fel de movilă. Asta nu împiedică însă pe locuitori, să continue a spune „groapa Caracaş", chiar atunci când urcă pantele de gunoaie.

Aci ni se înfăţişează un spectacol foarte interesant. Din nourii de praf depe drum, apar cotigi pline cu gunoaie, care se urcă pe acest câmp. Partea din spate a cotigii se deschide şi gunoiul cade pe câmp, în timp ce ţiganii ,cu un fel de cârlige de sârmă, răscolesc aceste gunoaie şi le triază. Ei fac purcoaie de sdrenţe, grămezi de tinichele, şi mormane de sticle, pe care apoi le vând cu toptanul, diferitelor întreprinderi care le transformă. Foarte de preţ sunt oasele, oasele acelea pline de cartilagii viermănoase şi murdare de pământ, din care se fabrică imaculatul zahăr. Haite de câini îşi dispută aceste bunătăţi, luptându-se cu ţiganii. Un miros pestilenţial şi nouri de praf învălue această spurcată ceremonie.

Peste drum, trece Splaiul Pirotechniei. Intr'adevăr, aci începe un cartier militar. In faţa câmpului Caracaş, pe malul drept al Dâmboviţei, sunt situate mai multe instituţiuni militare, dintre care fabrica de muniţiuni, depozitul de muniţiuni, pirotechnia armatei şi altele. Tot acest splai este mărginit de ziduri înalte, ca de închisoare, deasupra cărora, din când în când, se înalţă turle cu câte o sentinelă, ce scrutează orizontul, ca un căpitan de vapor dela postul de comandă.

Mergem mai departe, lăsăm pe stânga grădina Grant, iar pe dreapta Şcoala comunală de horticultură, din dreptul căreia să deschide Bulevardul Regiei, care duce spre vastele construcţiuni ale C. A. M.

In numerele viitoare vom continua această explorare a cursului Dâmboviţei, — râul Morţii...

BANCO

(Foto-Berman-Realitatea)

Banditul care a ucis, şi-a aruncat uneltele crimei tot în Dâmboviţa-apa Morţii.

Jos: Ţigăncile strâng de pe câmpul Caracaş gunoaiele...

...deşertate aci de camioanele primăriei; Dr. : Căutarea unor corpuri delicte, svârlite în apa Dâmboviţei.

WALLACE BEERY

GRETA GARBO

LYONEL BARRYMORE

Concursul nostru DE ASEMĂNĂRI

JOAN CRAWFORD

JOHN BARRYMORE

Poate participa oricine fără deosebire de sex, rang social sau vârstă

PREMII:

numeroase călătorii la București
5 Călătorii de primul rang la Paris
5 Excursiuni prin Franța, Belgia, Spania

„Realitatea Ilustrată” și-a stabilit un bun renume în marile mase ale cititorilor români, prin senzaționalele concursuri pe cari le-a instituit dela apariția ei și prin grandioasele premii acordate participanților.

Cine nu știe de „Miss România” a fost introdusă în lexiconul românesc, de către „Realitatea Ilustrată”? Dar concursurile de perspicacitate? Dar concursul pentru „Cea mai frumoasă voce”? Dar celelalte nenumărate concursuri.

Toate au înregistrat succese nemaipomenite încă în țara românească și în cadrul numeroaselor concursuri instituite pentru cititorii noștri, pentru acest sezon, marele concurs de asemănări se impune dela sine prin importanța lui, pe primul plan.

„Realitatea Ilustrată” oferă cititorilor ei peste o sută de călătorii gratuite la București, cu întreținere completă, cinci călătorii la Paris, în condițiuni de primul ordin, precum și cinci excursiuni de câte 21 de zile prin Franța, Belgia și Spania.

Iată condițiunile extraordinarului concurs de asemănări:

Cea mai importantă casă cinematografică americană, Metro Goldwin-Mayer a turnat în studio-urile ei din Hollywood o versiune orginală a senzaționalului roman datorit doamnei Viky Baum, „Menschen im Hotel”, intitulând filmul „GRAND HOTEL”. Această bandă, — care va fi cel mai mare succes al actualei stagiuni cinematografice și va fi prezentat în premieră la marile cinematografe CAPITOL și ROXY, din Capitală, — este interpretat de cele mai cunoscute vedete ale ecranului american:

GRETA GARBO
JOAN CRAWFORD
LYONEL BARRYMORE
JOHN BARRYMORE
WALLACE BEERY

ale căror fotografii *pentru acest concurs*, le publicăm mai sus.

Cititorii noștri cari vor să participe la concursul de asemănări organizat de „Realitatea Ilustrată”, vor lua parte în următoarele condițiuni:

In fiecare mare oraş din ţară, concursul este organizat de cea mai importantă gazetă a localităţii. Afişe speciale anunţă deasemenea concursul nostru şi doritorii de a lua parte la el, işi vor trimite fotografiile (una din faţă şi alta din profil) fie ziarului respectiv, din localitatea în care locueşte, fie direct redacţiei „Realităţii Ilustrate" str. Const. Mille 5—7—9, — menţionând pe plic „pentru concursul de asemănări", — între 1 şi 15 Decembrie curent.

In fiecare oraş în care are loc concursul, se vor institui jurii compuse din personalităţi de seamă ale vieţii artistice şi intelectuale din localitate, în care vor examina fotografiile primite şi în faţa cărora candidaţii vor apărea în cadrul unei serbări organizate de ziarul respectiv, între 16 şi 18 Decembrie.

Juriul va alege la această serbare, persoanele cari seamănă cel mai mult cu actorii susnumiţi, ale căror fotografii le publicăm aci, iar cei aleşi vor pleca la Bucureşti, unde vor rămânea câteva zile pe cheltuiala „Realităţii Ilustrate", locuind în hoteluri de primul rang şi luând masa la cele mai excelente restaurante ale Capitalei.

CONCURSUL FINAL, LA CARE VOR LUA PARTE TOŢI CANDIDAŢII DIN PROVINCIE, PRECUM ŞI CEI DIN CAPITALĂ, VA AVEA LOC INTRE 20 şi 23 DECEMBRIE, IN CADRUL UNEI SERATE DE GALĂ, INTR'O SALĂ CARE SE VA ANUNŢA ULTERIOR.

Alegerea va fi făcută de un juriu select, — din care fac parte personalităţi din tot ce are Capitala mai distins, în ceeace priveşte viaţa ei artistică şi intelectuală, — pe baza celei mai apropiate asemănări între candidaţi şi personagiile concursului, iar în cazuri de balotaj, se va alege candidatul cel mai apropiat de vârsta, şi greutatea actorului cu care seamănă.

FOTOGRAFIILE ALEŞILOR VOR FI PUBLICATE IN TOATE MARILE ZIARE ŞI REVISTE ALE ROMÂNIEI, IAR EI VOR FI PREZENTAŢI PUBLICULUI ATAT IN ACEEAŞ SEARĂ CAT ŞI PE SCENELE MARILOR CINEMATOGRAFE „CAPITOL" şi „ROXY", UNDE VA AVEA LOC PREMIERA DE GALĂ A FILMULUI „GRAND HOTEL", AL LUI „METRO-GOLDWYN".

CEI CINCI ALEŞI AI ACESTUI MARE CONCURS VOR PLECA DIN CAPITALĂ IN ZIUA DE 11 IANUARIE 1933, LA PARIS, UNDE VA AVEA LOC ULTIMA ALEGERE DINTRE TOŢI CANDIDAŢII EUROPENI, IN SALA DE RECEPŢII A FRUMOSULUI HOTEL „CLARIDGE", APARŢINÂND SOCIETĂŢII MARILOR HOTELURI EUROPENE.

Călătoria până la Paris se va face cu clasa II-a şi vagon de dormit, iar mesele pe parcurs se vor lua în vagonul restaurant.

Marile premii ale ultimei alegeri, sunt cinci călătorii de câte 21 de zile, în grup, oferită de „Societatea Marilor Hoteluri Europene" (Société de Grands Hotels Européénés) dela Paris la Bruxelles (Hotel Palace), Ardennes (Chateau D'Ardennes), Lyon (Hotel Palace), Nisa (Hotel Negresco), Madrid (Hotel Ritz), San Sebastian (Hotel Continental) şi înapoi la Paris, având întreţinerea completă şi călătoria cu tren de lux, pe seama cunoscutei societăţi de mai sus.

Iar dacă aleşii acestui grandios concurs vor întruni pe lângă asemănarea cu cele cinci vedete, un talent asemănător talentelor acestora, vor putea obţinea şi câte un angajament strălucit, retribuit princiar la cea mai importantă casă de filme din America, „Metro Goldwin Mayer".

Sfătuim pe cititoarele şi pe cititorii noştri cari au o oarecare asemănare cu actorii ale căror fotografii le publicăm în aceste pagini, să nu scape prilejul de a se afirma prin această asemănare, care poate însemna pentru mulţi, norocul visat în viaţă.

Adresaţi-vă deci, pentru orice informaţiuni, ziarului care organizează concursul în localitatea dv. sau eventual direcţiunii „Realităţii Ilustrate", depunând totodată şi fotografiile respective, împreună cu câteva date personale asupra vârstei, adresei, calităţilor artistice pe care le întruniţi, înălţimei, etc.

Poate participa la acest concurs orice presoană care intruneşte condiţiunile de mai sus, fără să se ţie seamă de situaţia socială, vârstă sau stare civilă.

INSCRIEŢI-VĂ DECI CAT MAI CURAND POSIBIL LA EXTRAORDINARUL CONCURS DE ASEMĂNĂRI AL „REALITAŢII ILUSTRATE" CEA MAI MARE COMPETIŢIUNE A ANULUI.

UN NOU MARE CONCURS.— PREMII DE 20.000 LEI

„REALITATEA ILUSTRATA" de comun acord cu marea casă de parfumerii „BERYLLON", organizează un nou concurs original

In cutiile tuburilor de pastă „PERLODONT", — fabricată de firma de mai sus, — se găsesc imprimate pe câte o foaie volantă, patru versuri, care trebuesc complectate cu câte două cuvinte. Răspunsurile se vor trimite pe adresa „REALITATEA ILUSTRATA", strada Const. Mille 7, cu menţiunea pe adresa: pentru concursul *„PERLODONT".*

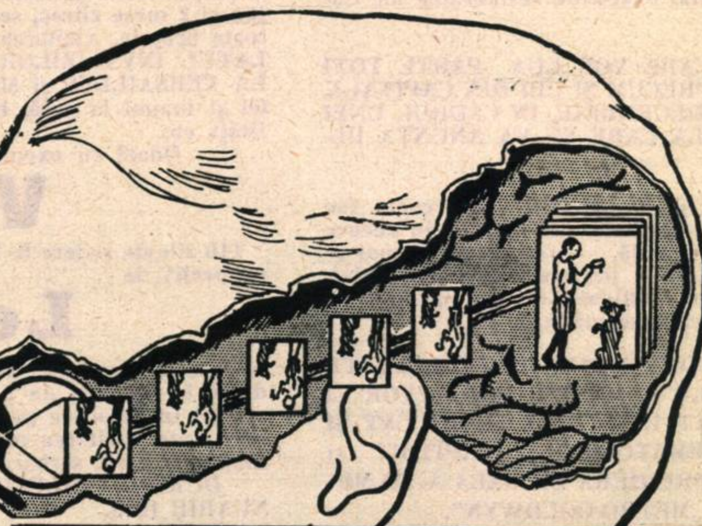
Fiecare cititor al revistei noastre poate participa cu atâtea şanse câte bonuri va trimite, la premiile de 8000-5000-2000 şi cinci a 1000 lei, pe care le oferim.

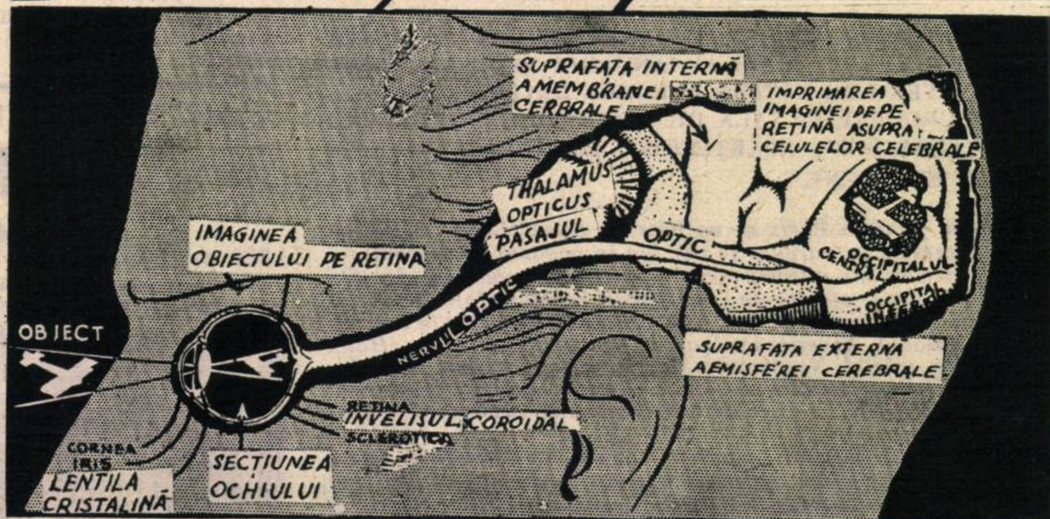
Tragerea premiilor va avea loc la o dată pe care o vom anunţa ulterior.

CE E ADEVĂRAT IN LEGENDA DEOCHIULUI

MARE vâlvă a făcut de curând în cercurile ştiinţifice comunicarea d-rului Otto Rahn care a descoperit că ochiul omenesc poate ucide celule de materie de vie. Acest fapt confirmă în parte superstiţia deochiului ce domină de secole, împreună cu multe altele, în straturile inferioare ale mai tuturor popoarelor. Istoria e plină de tragediile unor oameni, spânzuraţi, decapitaţi sau traşi pe roată, numai datorită credinţei că-şi ucideau semenii graţie privirilor lor nefaste şi nu mai departe decât acum câteva luni, o doamnă tânără şi foarte drăguţă, a intentat la New-York un proces de divorţ, pe motivul că soţul său îi spusese că era deochiată şi-i recomandase să se ducă la o vrăjitoare, pentru a o descânta; iar în Jugoslavia, o femee bătrână a fost acuzată că ar fi ucis prin deochiu mai mult de 12 persoane.

Sus: Diagramă ce ne arată cum se fotografiază un obiect în lentila ochiului şi cum evoluează în drumul său către creer.

Desemnul din dreapta ilustrează fascinanta teorie, prin care Sir Oliver Lodge susţine că ochiul ar fi un post receptor de radio. Retina prinde impresia şi o „difuzează" creerului.

Savanţii clasaseră această credinţă în rândurile superstiţilor cu totul lipsite de valoare ştiinţifică şi iată că acum d-rul Otto Rahn, care se ocupă cu bacteriologia la Cornell University, a demonstrat într'un recent congres medical, uimitoarele „influenţe ale radiaţiei umane asupra micro-organismelor".

Tot astfel s'a întâmplat şi cu hipnotismul care a trecut multă vreme drept o şarlatanie şi care, astăzi, nu numai că e recunoscut ca un mare ajutor în vindecarea nevrozelor, dar s'a dovedit că poate substitui cu succes anestezicele în marea chirurgie.

Soarele pe care l-au adorat naivii antichităţii, e preţuit astăzi nu numai în răspânditul cult al nudiştilor dar a devenit un factor indispensabil în terapeutica unor boli ca tuberculoza şi rachitismul.

E apoi elixirul vieţei, tema a nenumărate poveşti medievale. Cine ar putea spune că expresia modernă a mult-căutatului elixir nu sunt experienţele de întinerire ale doctorilor Voronoff şi Steinach? Iar alchimia pare la un pas de realizarea visului său: transformarea metalelor inferioare în metale preţioase. Lordul Rutherford a şi transmutat nu mai puţin de o duzină de astfel de elemente metalice.

Cu ocazia recentului congres al experţilor americani, d-rul Rahn a arătat colegilor săi că ochii omului emană nişte radiaţii ce se aseamănă mult cu razele ultra-violete. Acum patru ani, savanţii ruşi şi germani au descoperit că raze ultra-violete foarte slabe, pornesc din ţesuturile umane şi stimulează creşterea drojdiei; d-rul Rahn a constatat însă că radiaţiile ochiului uman sunt în genere destul de puternice pentru a ucide celulele de drojdie dacă substanţa se află destul de aproape, iar partea senzaţională a comunicări sale, a fost aserţiunea că nu numai ochiul, dar întregul trup omenesc emană raze. „Unele persoane", spunea el, „radiază într'o mai mare măsură decât altele" şi asta pare să explice cum s'a născut expresia: „o personalitate magnetică" cu care ne caracterizăm uneori semenii. Dacă declaraţiile d-rului Rahn, se dovedesc exacte, magnetismul personal nu ţine numai de spiritualitate şi de emoţii, el este în mare parte o realitate fizică.

Dar nu numai ochiul ci şi vârful nasului emană radiaţii destul de puternice pentru a ucide sau a întârzia desvoltare celulelor de drojdie; o altă descoperire fascinantă este puterea magnetică a degetelor umane. Cine n'a auzit spunându-se că un oarecare bărbat sau femee are „electricitate în degete"? Ştiinţa confirmă acum această idee. *D-rul Rahn a constatat că cele mai puternice raze umane sunt emanate de degete.*

Radiaţiile plantelor — bine cunoscute de bacteriologi au de obiceiu un efect stimulent şi binefăcător, iar dacă razele umane sunt în genere distrugătoare, faptul se datoreşte intensităţii lor. S'au făcut în această privinţă experienţe cu diverşii membrii ai unei familii şi s'a constatat că radiaţiile unei femei ajutau la desvoltarea celulelor de drojdie pe când cele emise de fiica sa, le ucidea şi tot astfel s'a întâmplat cu radiaţiile emanate de soţul său, de unde rezultă că razele acestor doi din urmă erau cu mult mai puternice!

In păturile inferioare ale poporului, circulă legende despre vrăjitoare ai căror ochi au proprietatea de a strica laptele, de a împiedeca creşterea grâului şi de a îmbolnăvi copii, iar unii experţi în magie neagră merg până la a spune că un ochiu rău poate schilodi şi chiar ucide pe cineva.

Chiar în ultima vreme s'au scris numeroase povestiri în care hoţi dotaţi cu priviri fascinante îşi adorm victimele mai înainte de a le jefui, de unde rezultă că ochiul a trecut întotdeauna drept o minunată armă pentru subjugarea unor personalităţi slabe şi inferioare.

Descoperirile d-rului Rahn par să indice că în această credinţă se cuprinde ceva mai mult decât o simplă superstiţie.

Acum câtăva vreme, Sir Oliver Lodge fizicianul de renume mondial, a emis câteva idei foarte bizare asupra ochiului uman. După el, acest organ a fost primul post receptiv de radio întrebuinţat de om. „Aceasta e o teorie a văzului", spunea savantul, în proces de formare şi care, sunt sigur, conţine elemente ce vor trebui desvoltate de fizicieni şi fiziologi, în colaborare.

„Ochiul este asemeni unui instrument pentru captarea unor unde de radio extrem de scurte. Vederea este un fenomen fotoelectric şi întrucât afirmarea mea e ceva pripit, las confirmarea sau denegarea ei în sarcina experienţelor viitoare.

După Sir Oliver radiaţia umană e un fenomen al eterului şi n'are nimic aface cu legătură dintre magnetism şi electricitate, întrucât niciuna din acestea nu e în stare s'o genereze.

El crede că ambele, — încărcătura electrică şi câmpul magnetic — sunt suprapuse în unghiuri drepte unul faţă de altul şi că undele de radio se abat cu viteza luminei, tot în unghiuri drepte asupra amândorura: ceeace face ca atomii să emită nu numai radiaţii dar şi electroni.

G. B.